

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
nedeljska izdaja
celoletno 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

SLOVENECEC

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
Istoletni, peti-vesti
maloglasni po 150
in 20, večji oglaš
nad 45 mm višine
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem q
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen pondelika in
dneva po prezniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, nestranskost
pisane ne sprejemajo. Uredništvo
telefon št. 2030, upravnika št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inostrane, Sarajevu št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Ideja živega občestva

»Na dva načina so ljudje lahko zvezani med seboj: ali jih veže idejna vez, ki temelji na požrtvovalni ljubezni, ali pa interesna vez, ki temelji na zahtevi« — je izjavil znani sociolog dr. Sombart na svojem predavanju v dunajskem »Kulturbundu«. Stari vek pozna idejno skupnost, ki se javlja v družini, poklicu, državi. V srednjem veku je bila družina konsumna in produkcijska skupnost; obstojala je izrazita interesna zveza z razredno strukturo. Mesto dotedanjega idejnega občestva so nastopile interesne zveze z razredno strukturo. Tudi mednarodne zveze držav niso nič drugega kot interesne zveze.

In vendar je naš čas poln hrepenenja po novem živem občestvu. To hrepenenje izvira iz nujnih gospodarskih in človeških potreb, najsitnosti so danes interesne zveze na videz mnogo močnejše. Kajti resnica je, da vse resnične kulturne dobrine imajo svoj izvor v občestvu. Prav zato pa današnja doba nima kulture. Kar je še kulture, to so srečno rešeni ostanki z razbite ladje preteklosti, ki je propadlo občestvo. Če hočemo rešiti kulturo in rešiti pereča socialna vprašanja, moramo oživiti ideje občestva tudi v gospodarskem življenju. Interesne zveze se lahko ustanavljajo, kakor kaže konjunktura. Občestvo pa se ne da ustanoviti, ampak mora samo iziti iz idealov. Zato je treba tudi v gospodarstvu gojiti te ideale skupnosti, družine, poklica ter odstranjevati razredna nasprotja. Pred vsem pa je po našem globokem prepričanju treba gojiti verski smisel kot podlago vsakega občestva.

Kdor danes meni, da mora sodelovati pri velikem delu nove ureditve države ter s tem sodelovati pri prenovljenju družbe sploh, mora imeti to pred očmi. Kakor je jasno videti, se tako zvani gospodarski ali pridobitni krogi z vso resnostjo pripravljajo na sodelovanje pri novi ureditvi državnega življenja in gospodarstva. Zato smatramo za potrebno, na naslov teh gospodarskih krogov, nasloviti te vrste.

Pri ureditvi gospodarstva in socialnega zakonodajstva morajo sodelovati predstavniki vseh faktorjev produkcije. In ti so — da govorimo konkretno — ne le podjetnik ali finančnik, ampak tudi delavec in tudi kmet. Kakšna bo sestava bodočega gospodarskega sveta, to nam ni znano. Toda že danes bi za stopnikom pridobitnih krogov v interesu socialne pomiritve in resnične gospodarske konsolidacije priporočali, naj imajo pred očmi, da je treba začeti gojiti duha skupnosti. In to v praksi; saj prilika za to se jim nudi.

Pred vsem je treba ustvariti razpoloženje za idejo skupnosti v delavskih množicah. V to so zastopniki pridobitnih slojev kot socialno močnejši in intelektualno zmogljivejši od svojih delavcev najprvo poklicani. Delavstvo si je v teku 10 let pridobilo nekaj zakonskih pravic. In to ne toliko vsled notranjega prepričanja velikega dela strank v našem parlamentu — kakor veliko bolj radi mednarodnih konvencij za delavsko varstvo, katere izvirajo iz mirovnih pogodb. Zato se nam zdi neverjetno, kar so te dni objavili nekateri listi, da se nekateri pridobitni krogi izražajo proti osemurnemu delavniku in nekaterim drugim zakonom v varstvo delavcev. Ko je fašizem v Italiji prišel na površje z izrazito pomočjo kapitalističnih krogov, ni uničil delavskih pridobitev. Fašizem je socialno vprašanje začel reševati po svoje, ni pa odbil delavskih množic, ampak jih pritegnil k sodelovanju. Po našem mnenju fašizem ni znal izčrpano rešiti socialnega vprašanja, ampak dejstvo je, da skuša vsaj ustvariti nekako harmonijo v gospodarstvu in si prizadeva vsaj na zunaj iz delavca napraviti tudi subjekt produkcije. Le na dejstvo smo hoteli opozoriti. In Amerika! Tam sicer delavci nimajo nikakega državnega zakonitega varstva, kar je za Ameriko sramotna poga; zato pa smatra ameriški gospodarski element za svojo dolžnost, delavce dobro plačati. Tako je ameriškiemu delavcu omogočeno ne le to, da živi življenje dostojno človeka, ampak tudi to, da vzdržuje sam svoje socialne ustanove. Pri nas seveda so ameriške plače nemogoče, zato pa je treba delavstvu v interesu industrije dati in ohraniti druge dobrine. Vsled tega smo trdno prepričani, da pridobitni krogi pri nas ne bodo načeli tega delikatnega vprašanja.

Sršenovo gnezdo razgnano

Energično čiščenje v ministrstvu za šume in rude - Generalni direktor Stamenković razrešen - Visoki uradniki pridejo v disciplinarno preiskavo - Oblozbe proti trem bivšim ministrom

Belgrad, 12. jan. (Tel. »Slov.«) Ko je sedanjí minister Lazar Radivojevič prevzel gozdarsko-rudarsko ministrstvo, se je takoj vedelo, da bo on kot predsednik ankete bora pokazal na sršenovo gnezdo in razčistil tako zvane gozdne afere. V bivšem parlamentu je Jugoslovanski klub ponovno vlagal interpelacije, v katerih je dolžil bivše ministre gotove zlorabe državne oblasti. Danes je nedvomno, da so tako zvane gozdne afere v središču trenutnega našega javnega zanimanja in da se ravno sedaj pričakujejo nova zanimiva razkritja. Gre za gozdne afere v sarajevskem ter zagrebškem gozdarskem ravnateljstvu. Odkritja in razčiščenje bodo zavzeli zelo širok obseg. Gre za tako zvane dolgoročne pogodbe, gre za težke milijone, ki so šli v strankarske blagajne. Da se je to lažje vršilo, je bilo strokovno uradništvo reducirano in nadomeščeno z izrecno strankarskim. Obračuni so se dajali po štirih letih. V bilancah pa so se izkazovale fignirane izgube.

Zdi se, da bo Slovenija od te umazane afe re neprizadeta in da splošno slovensko ime, kar se tiče uradništva, ne bo omadeževano. Danes so se že predložili državnemu svetu akti, kolikor se tičejo obtožnic proti gotovim uradnikom in ravnateljem.

Vaš dopisnik je na merodajnem mestu zvedel, da se sestavljajo obtožnice tudi proti trem ministrom.

V teh informacijah se ugotavlja, da so se vršila velika odpisovanja zelo velikih vsot v korist raznih industrijskih podjetij, s katerimi so bili dogovori sklenjeni, da se je eksploatacija pojačala do najvišje višine, da se pogodbe niso natančno držale, da so nadalje šli težki milijoni za strankarske blagajne.

Novi minister za šume in rude g. Laza Radivojevič je bil predsednik parlamentarnega ankete bora, ki je imel pregledati vse gozdarske afere. G. Radivojevič je poverjeno mu nalogo zelo vestno izvršil in spoznal v celoti to komplicirano vprašanje. Pri tem pa je tudi temeljito spoznal delo posameznih organov ministrstva.

Kakor hitro je postal g. Radivojevič minister za šume in rude, je takoj izkoristil vse, kar je spoznal kot predsednik ankete komisije in rezultat vsega tega je bil, da se je v ministrstvu za šume in rude že pričelo čiščenje. Dosedaj je prišlo do teh velikih in pomembnih sprememb:

Razrešen je svoje dolžnosti g. Miodrag Stamenković, generalni direktor ministrstva za šume in rude. Nadalje so razrešeni svojih dolžnosti pravni referent sarajevske direkcije dr. Dimitrije Milošević, gozdarski direktor sarajevske direkcije g. Radovan Babič in gozdarski nadsvetnik sarajevske direkcije g. Ivan Širer.

Vsi ti uradniki pridejo v disciplinarno preiskavo. V disciplinarno preiskavo pa pridejo še uradniki Slavoljub Iljič, vpokojeni načelnik eksploatacijskega oddelka ministrstva za šume in rude in Ivan Hosu, vpokojeni inšpektor gozdarskega ministrstva.

O vsem tem je obveščen Državni svet, ki mora odobriti disciplinarno preiskavo nad imenovanimi uradniki.

Disciplinarna preiskava se bo vodila na podlagi rezultatov ankete komisije in pridejo pod to preiskavo tudi drugi uradniki, če bi bila odkrita njih krivda.

Intenzivno delo v ministrstvih

Belgrad, 12. jan. (Tel. »Slov.«) Danes dopoldne so ministri sprejemali referente. Delo v posameznih ministrstvih je prešlo v točni red. Značaj ministrov je predvsem ta, da nosijo polno odgovornost za delo v svojih ministrstvih, dočim so njim podrejeni načelniki le posredno odgovorni. Danes so ministri dajali načelnikom navodila. Med drugimi tudi prometni minister dr. Anton Korošec, ki je v posebni zaupni okrožnici na svoje podrejene organe obvestil svoje uslužbence o korakih in zahtevah, ki jih nanje stavlja in jih opozoril na natančno, vestno in patriotično delovanje in na posledice kršitev. Lahko se trdi, da se upa od dela ministrov zelo mnogo.

Na drugi strani se je danes mnogo ugibalo o tem, kak značaj ima prav za prav sedanja vlada in katere so njene glavne naloge.

Vlada je imela od sedaj eno skupno sejo. Vladne deklaracije še ni. Iz posameznih izjav pa ni mogoče še sklepati na značaj in velike naloge sedanje vlade. Da se dela na unifikaciji naše zakonodaje, je brez dvoma gotovo. Da bi bil upravni problem že sam na sebi zadosten program vlade, je tudi jasno. Poleg tega mnogo pričakujejo od vladnega dela na gospodarskem polju. V tem oziru so zlasti značilne izjave in zahteve gospodarskih krogov. Te zahteve so zlasti važne, ker se bo treba odločiti: ali gremo za popolno industrializacijo, ali za povzdigo našega kmetijstva, ali gremo za etatizacijo, ali za komercializacijo, ali pa je v zvezi ves program z upravno politično gospodarsko platjo. Mnogo je namreč glasov, ki so se protivilo sedanjim socialno političnim akcijam dosedanjih ministrstev. Mnogo jih je, ki zahtevajo svobodo, da se naše gospodarstvo čimprej razvije.

Če že ne pristanejo na gori začrtano idejo o živem občestvu v gospodarskem življenju, katere edina je trajno odrešila in ozdravljajoča, bodo pa brez dvoma iz razlogov praktičnega življenja gledali na to, da se delavske množice zadovolje.

Sedanjí časi nalagajo vsem socialno močnejšim mnogo večje socialne naloge in mnogo večje obzirnosti, kakor se to dozdeva nekaterim od pridobitnih krogov. Dobro misleči pa naj bi si osvojili idejo živega občestva in skupnosti v našem gospodarstvu, za kar bodo na strani delavcev in kmetov našli vedno odprta srca.

Okrožnica Radivojeviča

Belgrad, 12. t. m. (Tel. »Slov.«) Novi minister za šume in rude g. Laza Radivojevič je poslal na vse svoje podrejene organe to okrožnico:

Počaščen z najvišjim zaupanjem, sem prevzel gozdarsko-rudarski resor. Čutim težko in delikatno dolžnost z vztrajnimi prizadevanji opravičiti ukaz. Visoko zaupanje v službi kralja za dobro ljudstva in države nam mora biti vsem najvišji cilj. Dosedanje delo v tem resoru pod vplivom razmer žal ni dalo tistih uspehov, ki bi zadovoljevali potrebe države in zahteve te stroke. Zato so potrebne temeljite prenosne, da bi se izvršila popolna sprememba dosedanjega načina gospodarjenja z gozdovi in rudniki. Vse vestne uradnike pozivam, da me podpirajo in da s skupnimi prizadevanji naredimo vse tisto, kar v teh težkih razmerah upravičeno od nas pričakujeta kralj in ljudstvo.

Zato odredjam, da se morajo vsa področja gozdarske stroke natančno držati vseh zakonskih predpisov in jih v enaki meri uporabljati nasproti vsakemu. Poudarjam, da bom brez vsakega ozira odpustil iz službe in da bom uporabil najstrožje zakonske predpise proti vsakemu uradniku, za katerega bom dognal, da je v službi netočen, nepravilen in ki ne da tega, kar se lahko z vso pravico od njega zahteva. Ravno tako pa bodo tudi vsi oni uradniki, ki bi skušali s pasivno rezistenco ali celo s sabotažo ovirati red in tok poverjene jim službe, skusili neusmiljeno vse posledice zakonov na najstrožji višini.

Zlasti pa opozarjam vse uradnike, da bo njih ponašanje v službi do vseh državljanov brez razlike do skrajnih mej taktno in uslužljivo. Poverjene jim posle morajo opravljati s čim večjo vestnostjo. Ne bi se trpel noben zastoj v delu.

Ne bom trpel nobenega strankarstva in nobenega protekcionizma katerekoli vrste. Vsa ta težka zla naše uprave bom kruto preganjal. Vse predstojnike delam odgovorne za vestno in uspešno delo organov in pristojnih oblasti, ki jih upravljajo.

Na drugi strani si bom prizadeval, da zboljšam položaj vesnega uradništva, da vredne nagradim. Trudil se bom nad vse, da bo področje, ki mi je poverjeno, čim bolj napredovalo. Pričakujem, da bodo načelniki pristojnih oblasti iniciativni. Zato sem pripravljen, vpoštevati tudi tiste njihove predloge, ki imajo namen, doseči napredek stroke in zboljšanje donosnosti gospodarstva. Posebno pridnost pričakujem od podrejenih organov v pogodovanju selišč in golih zemljišč, v ureditvi gozdov in smotreni izrabi gozdov.

Izjava generala Živkoviča

»Daily Express« objavlja izjavo ministrskega predsednika gen. Živkoviča o najnovejši politični situaciji v Jugoslaviji. Na vprašanje novinarja, če pomeni novi režim stalno obliko in če ga je smatrati kot vojaško ali fašistično diktaturo, je izjavil ministrski predsednik, da mora na vsa tri vprašanja odgovoriti le negativno. On nosi svojo staro uniformo, ker ni nič drugega ko vojak, ki služi svojemu kralju.

V trenutku, ko bo njegova sedanja naloga izvršena, bo tudi zavladal zopet parlamentarni režim in to naj zadostuje, da bodo razpršeni vsi tozadevni dvomi. Kralj je poklical v vlado samo osebe svojega zaupanja in čistega političnega slovesa. Dejstvo, da je on sam oficir, nikakor ne pomeni, da je režim vojaški. Nikdar ni bil pristaš kake stranke in zavzema tudi sedaj mesto, ki ga dviga nad stranke.

Fašistični režim pomeni vlado ene stranke nad drugimi. V njegovem kabinetu pa so možje raznih strank, iz česar sledi, da tudi novi režim ni noben fašistični režim.

Kar je storil kralj, ni nič drugega ko to, kar so že pred letom dni zahtevali od njega vse stranke, Srbi ravno tako ko Hrvati. Takrat se je reklo, kralj naj poseže vmes. Sedaj je to storil in odmev v vrstah vseh Srbov, Hrvatov Slovencev in ostalih državljanov je naravnost presenetljiv.

Kralj želi, da bo nova vlada na vseh poljih pravična in da po možnosti vse stare krivice popravi. To pomeni za vlado pomnožitev

in kakor upa tudi pospešitev dela. Tudi tujina mora priznati, da je prišla Jugoslavija na mrtvo točko, ko je bila ena stranka drugi v laseh in so državni posli obležali ob strani.

O namerah in ukrepih za bližnjo bodočnost se ni hotel izjaviti gen. Živkovič in je omenil le že znane instrukcije, ki so bile dane uradnikom. Vsak minister je dolžan, v svojem resoru proučiti vse potrebno delo in potem bo na posebnih sejah vlade na podlagi tega proučevanja določil vladni delovni program.

Svojo izjavo je zaključil gen. Živkovič z besedami: »Moramo pač popraviti to, kar smo zamudili v desetih letih in zato ne smemo izgubiti nobenega časa.«

Za jugoslovanske izseljence v Franciji

Belgrad, 12. jan. (Tel. »Slov.«) Trgovinska pogajanja s Francijo so končana. Že preje pred sestavo vlade je bil dr. Spaho določen, da odpotuje v Francijo. To bi imel storiti te dni. Po sestavi vlade pa se čaka, kaj bo storil trgovinski minister dr. Drinković. V konvenciji, ki se je sklenila, se nahaja tudi točka, ki pravi, da bosta obe vladi takoj pričeli s pogajanjmi za konvencijo o jugoslovanskih izseljencih v Franciji. Ker francoska vlada sama želi to konvencijo, je upravičeno pričakovati, da bo do te konvencije tudi prišlo.

Uspeh ljubljanske preiskovalne komisije

P. t. uredništvo »Slovenca«

v

Ljubljani.

Z ozirom na članek »Uspeh ljubljanske preiskovalne komisije«, ki ste ga priobčili v številki 10. Vašega lista z dne 12. januarja 1929 Vas vljudo prosim, da priobčite sledeči uradni popravek:

Ni res, da je prišla komisija do ugotovitev, ki so katastrofalne in usodne za sedanje vodstvo ljubljanske občinske uprave. Res je marveč, da je preiskava pokazala, da je postopalo vodstvo ljubljanske občinske uprave povsem korektno, da je imelo za svoje postopanje pooblastilo ljubljanskega občinskega sveta, ki je tudi naknadno celo transakcijo odobril.

Ni res, da občinski svet ni vedel za predlog Siemensove skupine, naj proda mestna občina stanovanjske obligacije Cestni železnici po kurzu 90, ta pa jih bo prodala v inozemstvo za 13.500.000 Din. Tudi ni res, da razum enega člana ni vedel o tem noben občinski svetovalec SLS. Res je marveč, da je bilo v seji finančnega sveta, ki se je vršila 13. septembra 1928 in pri kateri je bilo prisotnih poleg treh članov »Naprednega kluba« še četvorica članov kluba »SLS«, prečitano poročilo, iz katerega je bilo natančno razvidno, da proda mestna občina obligacije Cestni železnici po kurzu 90, ta pa te obligacije za 13.503.750 Din. Res je tudi, da je finančni odsek vzel poročilo soglasno in odobruje na znanje.

Ni res, da je župan dne 9. junija 1928 pisal Maloželezniški družbi, ki ji tudi on predseduje in ji ponudil opcijo za 18 milijonov Din po kurzu 90, ter da je v tem dopisu v imenu mestne občine stipuliral še tudi podrobnejše pogoje in med drugim dejal, da mora Maloželezniška družba razširiti svoje omrežje z izkupičkom obligacij, kateri izkupiček ji bo občina posodila. Res je marveč, da pri sestavi tega dopisa župan ni sodeloval, marveč je bilo to sestavljeno za časa njegove bolezni s pomočjo mestnega knjigovodstva ob sodelovanju gospoda podžupana in predsednika finančnega odseka, ki sta ta dopis prva podpisala. Res je tudi, da je bil ta dopis prinašen županu na dom, na kar ga je on pregledal, odobril in podpisal.

Ni res, da o razširjenju Cestne električne železnice tedaj še ni bilo govora. Res je marveč, da so se načrti pripravljali že dolgo časa in da se je o tem že takrat mnogo in dosti govorilo. Res je, da je zadeva razširjenja cestne železnice prišla s celim operatom in vsemi načrti pred plenum občinskega sveta dne 10. julija 1928, pri kateri je bila debata o tem predmetu prekinjena. Nato se je razpravljala vsa stvar na dveh skupnih sejah Naprednega kluba in kluba SLS, na katerih se je vse vprašanje, finansiranja in razširjenja cestne železnice vsestransko razpravljalo in odobrilo. V plenarni seji občinskega sveta dne 17. julija 1928 se je nato po predlogu poročevalca obrtnega odseka in v sporazumu z obema večinskima kluboma sklenilo razširjenje cestne železnice z vsemi proti 4 glasovom.

Ni res, da je župan na svojo roko vložil v finančno ministrstvo prošnjo za anulacijo starega in dovolitev novega posojila. Res je marveč, da je bil župan pooblaščen od občinskega sveta s sklepom dne 5. junija 1928 prilagoditi besedilo preostalih obligacij inozemskemu denarnemu trgu z odobrenjem nadzorne oblasti. Res je, da je v tem že vsebljeno pooblastilo za zaključitev starega posojila in izposlovanje novega posojila in res je tudi, da je nadzorstvena oblast temu pritrčila.

Ni res, da ima mestna občina namesto 18 milijonov v blagajni, 9 milijonov v zraku. Res je marveč, da ni imela mestna občina iz tega naslova nikdar 18 milijonov v blagajni, ampak je imela samo v knjigovodstvu spravljanih zadolžnic za 18 milijonov, ki pa jih ni bilo mogoče prodati in ki so bile vselej tega brez prometne vrednosti. Res je tudi, da ni 9 milijonov v zraku, marveč, da je na račun mestne občine naloženih danes 9.500.000 Din, ter na račun Cestne železnice 4.000.000 Din, ki se morejo vsak hip prepisati na mestno občino, če bi se to izkazalo za potrebno. Skupaj je tedaj naloženo v Ljubljani v celoti vseh 13.500.000 Din.

Ni res, da si je tvrdka Siemens na račun dobav pridržala 4.000.000 Din, res je marveč, da je tvrdka Siemens nakazala ves izkupiček.

Ni res, da če bi se bilo razširjenje električne cestne železnice izvršilo po načrtu, kakor je bil zamišljen, bi bila morala ljubljanska občina plačevati letno najmanj 2.000.000 Din redne izgube električne železnice. Res je marveč, da bi po zamišljenem načrtu, ki so ga sestavili različni tehnični strokovnjaki, Cestna železnica brez težko obratovala in amortizirala investirano glavnico.

V Ljubljani, dne 12. januarja 1929.

Za mestno občino ljubljansko:

Dr. Dinko Puc,
župan.

Dunajska vremenska napoved: V Predal-pah toplejše vreme, ponoči še mraz s severo-zapadnimi vetrovi. V alpskih dolinah bo mraz še trajal.

Poincaré dobil zaupnico

Paris, 12. jan. (Tel. »Slov.«) Po končani interpelacijski debati je bila v francoski poslanski zbornici nezaupnica radikalov odklonjena s 317 glasovi proti 253 glasovom, sprejeta pa zaupnica s 325 glasovi proti 251 glasovom. Proti vladi so sklenjeno glasovali: komunisti, socialisti in radikali.

Nekateri prizori so značilni za položaj kabineta. Proti koncu svojega govora se je nervozni Poincaré pritoževal radi nezadostne pozornosti v poslanski zbornici, da si ne bo pustil očitati, da ni predložil nobenega programa, da naj poslanci pazijo in poslušajo. Predsednik zbornice Bouisson mu je z respektom odgovoril, da je Poincaré pri svojem triurnem govoru bil deležen več pozornosti, kakor vsak drug govornik. V nočni seji je izjavil voditelj radikalne stranke Daladier, da njegova stran-

ka navzile vsemu respektu nasproti osebnosti Poincaréja ne more služiti kabinetu. Republika v demokratična Francija zahteva močno vlado, ki bi se opirala na homogeno demokratično večino. Od sedanje vlade, ki je vjetnica desnice, pa nima demokracija pričakovati ničesar več.

Med kratkim govorom socialista Auriola je prišlo do hrupnih in divjih prizorov. Na desnici so zapeli maršaljezo, na levi pa internacionalo. Predsednik je prekinil sejo. Ko je Alcañan Walter izjavil, da je neugodno stanje v Alzaciji pripisovati edino napačni politiki vlade, je Poincaré razburjen zaklical: »Počakajte do govora o Alzaciji in Lotaringiji. Ožigosal bom vso infamijo vašega avtonomističnega tiska, citiral vam bom stavke, da boste zardeli, če ste sploh še zmožni sramu!«

Grandi v Atenah

Velik političen pomen obiska

Atene, 12. jan. (Tel. »Slov.«) Danes popoldne je dospel v pristanišče Pirej italijanski državni podtajnik Grandi s svojo soprogo. Sprejel ga je zunanji minister Karapanos z zastopnikom ministrskega predsednika Venizelosa. Grandi ostane v Atenah tri dni kot gost grške vlade. V pozdravnem članku oficijoznega lista »Eleftheron Vima« je rečeno: Grška goji za Italijo prijateljska čustva radi dobrohotne politike fašistovskega režima. Najglavnejši zunanje-politični sodelavec Mussolinija se bo lahko prepričal o nadali, katere imajo v Atenah z ozirom na grško-italijansko prijateljsko pogodbo. Grški narod zna ceniti pomoč italijanske

diplomacije za rešitev več grških problemov. Grandijev obisk se ne more ocenjevati kot posledica poseta v Angori, če tudi se v tem lahko vidi želja Rima, da bi se učvrstili grško-turški odnosi. Vladi prijazen list »Himerissios Hippos« podčrtava politični pomen obiska za vso sredozemsko politiko. Tudi »Patris« naglašja odnose razgovorov z novo smernico balkanske in sredozemske politike. Odkar je prišel Venizelos zopet do oblasti, je razmerje med Italijo in Grško popolnoma razčiščeno. To razmerje temelji na dolečbah Društva narodov in zasleduje samo mirne cilje. Tudi opozicijski listi pišejo v prijateljskem smislu.

Sovjetski odgovor na poljsko noto

Moskva, 12. jan. (Tel. »Slov.«) Na poljsko noto je sovjetska vlada takoj odgovorila z novo noto, s katero skuša ovreči poljske argumente, češ da hoče Poljska s svojo noto očividno pridobiti na času. Začudenje Poljske, da se protokoli ni predložil tudi baltičkim državam in Romuniji, parira ruska nota s formalnimi težkočami, ker te države še niso pristopile h Kellogovemu paktu. Z ozirom na poljsko in romunsko trditve, da Romunija radi besarabskega vprašanja ni bila povabljenja k pristopu, naglašja ruska nota pripravljenost, predložiti tudi Romuniji isti predlog, čim pristopi h Kellogovemu paktu. Rusija bi bila Poljski hvaležna za posredovanje romunskega stališča. Pakt ali protokoli bi seveda ne rešila akutnih sporov sama po sebi, temveč samo izključila vojno kot sredstvo za odločitev. Rusija se čudi, da se Poljska izmika pospešenemu uveljavljanju pakta, ki bo pozneje itak avtomatično obvezen. Če bi se pa protokoli tudi res dolgo ali nikdar ne ratificiral, bi bil vsaj izredne moralne vrednosti za odnose med obema državama. Sovjetska unija ponovno pričakuje od Poljske skorajšnjega obvestila o končni odločitvi.

Aretacije na rimski borzi

Milan, 12. jan. (Tel. »Slov.«) Silno zanimanje je vzbudila aretacija štirih oseb na rimski borzi, in sicer nekega odvetnika, ki je izjavil, da bodo državna posojila padala še dalje, nekega borznega komisarja, ki je kupce odvrgnil od nakupa z napačnimi poročili, nekega privatnika, ki je kritiziral demanti agencije Stefani kot poskus tolaženja in nekega bivšega uradnika državnega deviznega instituta, ki je rekel, da je dviganje državnega posojila na borzi le začasno.

Pariška alera vedno bolj zanimiva

Pariz, 12. jan. (Tel. »Slov.«) Pri včerajšnji konfrontaciji gospe Hanau z glavnim urednikom »Rumeur« Anquetilom in za agentom Amardom je prišlo do presenetljivega uspeha. Gospa Hanau je namreč proti obema dvema in še proti drugim osebam vložila protitožbo radi izsiljevanja. Anquetil in Amard sta proti temu protestirala najljuje in zahtevala drug od drugega zdravniško preiskavo o duševnem stanju. Gospa Hanau je izjavila, da je Amard od nje vedno izsiljeval denar. Iszsilil je od nje 500.000, 180.000, 125.000 in 150.000 frankov. Tudi od poljedelskega ministra Henessyja je iszsilil 150.000 frankov. Na vprašanje, če more to dokazati, se odgovorila: »Seveda, vprašajte pa ministra samega, potem bom jaz še več povedala.« Načelnik državnega pravdnštva Frouharm, katerega dolžijo, da je gospo Hanau štetil, je izjavil, da je sploh ni poznal in da je sam uvedel proti njej preiskavo.

Drobne vesti

Poskus senatorja Boraha, da bi se debata o Kellogovem paktu končala do konca tedna, se je ponesrečil. Konca debate še ni videti.

Princezinja Milica črnogorska vojvodinja Jutta Mecklenburg-Strelitz je pri jugoslovansko-nemškem razodršu propadla s svojo tožbo proti Nemčiji za odpravnino 15 milijonov mark.

Kmetijska banka bo ustanovljena

Belgrad, 12. jan. (Tel. »Slov.«) V kmetijskem ministrtvu se pripravljajo spremembe zakona o kmetijskem kreditu. Obstojta misel da bi se ustanovila velika kmetijska banka, ki bi se formirala po zgledu Obrtne banke. Ta banka bi s svojim kreditom skušala dvigniti naše kmetijstvo in bi se na ta način ublažila kmetijska kriza.

Prvi ukrepi za

varčno gospodarstvo

Nova vlada je začela vpeljati varčevanje v državnem gospodarstvu. Dosedaj je bilo tako, da je bil velik del ministrstev nastanjen v privatnih hišah in je bilo treba mestoma plačevati naravnost neverjelno visoko najemnino, dočim so bile državne hiše nezasedene ali pa oddane v najem za zelo majhno najemnino.

Sedaj je vlada sklenila, da se to stanje odpravi in že zato določila, da pride v novo zgrajeno palačo ministrstva za šume in rude več ministrstev, ki so bili dosedaj nastanjeni v privatnih hišah in plačevali tu visoke najemnine. Tako pride v novo palačo ministrsko predsedstvo, trgovsko, socialno, zdravstveno, kmetijsko in ministrtvo za agrarno reformo. Notranje ministrtvo se preseli v bivše poslopje fin. ministrtva in tudi vsi oddelki zunanjega ministrtva, ki so bili dosedaj v privatnih hišah, pridejo v palačo zunanjega ministrtva.

Srkulj bo komisar Zagreba

Zagreb, 12. jan. (Tel. »Slov.«) Kakor se je zvedelo, ne bo dr. Heinzl imenovan za zagrebskega občinskega komisarja. Federalisti so po ministru Šverglju zahtevali, da se na to mesto postavi dr. Srkulj. Zdi se, da se bo Šverglju posrečilo, da postane dr. Srkulj komisar.

Delegacija SUZOR-a pri Drinkoviču

Belgrad, 12. jan. (Tel. »Slov.«) Pri ministru za socialno politiko dr. Mate Drinkoviču so se danes mudili glavni ravnatelj SUZOR-ja v Zagrebu Lazar, predsednik zagrebske zbornice Heramida Milin z dvema članoma, podpredsednik SUZOR-ja Pfeifer. Šlo je za vprašanje, kako obliko bo sedaj zavzela ta ustanova ministrtva za socialno politiko.

Novi voditelji zagrebskih obl. odborov

Zagreb, 12. jan. (Tel. »Slov.«) Kakor je vab dopisnik zvedel, bodo imenovani pri zagrebskem oblastnem odboru: za vodjo oblastnih uradov bivši veliki župan Milan Kramarčič, za načelnika zdravstvenega odseka dr. Kalčić, za načelnika narodno gospodarskega odseka svet. Hrčić, Milan Uzorinac, komisar zagrebske oblasti pa prevzame načelnštvo odseka za socialno skrbstvo.

Prezgodnje vesti o razidu JMO

Sarajevo, 12. jan. (Tel. »Slov.«) Casopisje je poročalo, da bo JMO prenehala in da bo razpustila svojo organizacijo ter ustavila glasilo »Pravdo«. Ta vest ni resnična. JMO bo, ko bo znana avtentična razlaga zakona o zaštiti države, postopala po zakonitih predpisih. Glede »Pravde« še ni ničesar sklenjenega.

Iz časopisov

Za metodo ozdravljenja gre. Zagrebski »Morgenblatt« pravi v uvodniku: Velika raznolikost človeške kulture in tehnike je povzročila, da noben človek ne more obvladati vseh panog znanstva. Človeški možgani so zato postali nekaka kartoteka in moderni človek si je izdelal gotovo dialektiko, da more pravilno presojati dogodke. Ko so prišle nove vesti o novem stanju, so nekateri ljudje takoj potegnili iz kartoteka stare etike in tako smo slišali tudi besede »diktatura« in »absolutizem«. Cisto napačno, ker oba pojma pripadata zgodovini. Zdaj pa gre za ozdravljenje, kakor je kraljev manifest jasno podčrtal. To ozdravljenje pa je treba do konca izvesti, pa čeprav bi bila metoda malo neprijetna. Vse škodljivo treba izločiti, ker gre sedaj za celoto in za državo, za katero in v kateri hočemo živeti. Ta zdravstvena metoda nima in ne potrebuje nobenega imena, ker gre le za energično delo na vseh potih političnega, socialnega in gospodarskega življenja. Ko pa bo ozdravljenje doseženo in bo organizem dobil zopet svojo normalno funkcijo, potem bo oblika nove ustave sama od sebe podana.

Za zakon proti korupciji piše »Jutarnji list« v uvodnik »Brez obzira«. Pravi, da se je ta zakon sicer že v prejšnji vladi nameraval in demokrati so ga tudi forsirali zaradi popularnosti, a nato predložili tak načrt, da bi bil dejansko brez učinka. Naša država pa potrebuje tak zakon, ker je postala korupcija v Jugoslaviji že skoraj pregovorna. Kdor ni plačal, ta ni nič dobil in zlasti v centrali je bilo treba vedno plačati, pa naj je ista stvar še tako po zakonu. Zato mora nova vlada takoj sprejeti zakon proti korupciji in nato brezobzirno priganjati vse, ki so bili te korupcije krivi. Pri tem pa ne sme biti nobenega pardona za stranke, ki so korupcijo trpele ali celo podpirale.

Agrarni proti dr. Benešu

Praga, 12. jan. (Tel. »Slov.«) Predstojnik pisarne predsednika zbornice Šamala je poskušal včeraj skupno z narodnosocialističnim senatorjem Kloudo intervenirati pri predsedniku agrarne stranke Slanetu, da bi zunanemu ministru dr. Benešu zopet omogočil sodelovanje v ministrskem svetu, kar odklanja, odkar ga bojkotirajo agrarci, dasi se sedaj v ministrskem svetu razpravljajo važna vprašanja zunanjega ministrtva. Intervencija je oslaba brez uspeha.

Amanulaha zapuščajo vojaki

London, 12. jan. (Tel. »Slov.«) Angleška agentura javlja, da je en del vojske Amanulaha dezertiral in prestopil k vstašem. Kljub temu, da je prikel reforme, je položaj za kralja zelo resen.

»Obzor« proti pisavi belgrajskih listov

Zagreb, 12. jan. (Tel. »Slov.«) »Obzor« se ponovno peča s pisanjem belgrajškega tiska. Pravi, da belgrajski tisk tolači kraljev manifest svojevoli in je napravil med hrvatskim narodom zmedo. Svetovni tisk je začel govoriti o tem, da se je pri Hrvatih pričelo gledati na današnji položaj s skeptiko. »Obzor« pravi, da ni razloga za skepticizem pri Hrvatih, ker je iz manifesta jasno razvidno, da stremlje novi položaj za tem, da se preuredi stanje v državi na ta način, da bodo vsi deli zadovoljni.

Belgrajske vesti

Belgrad, 12. jan.

Danes je prispelo v Belgrad večje število inozemskih časnikov, zastopnikov večjih listov, ki so skušali dobiti od ministrskega predsednika intervjuje.

Šef prvega osebnega oddelka pri prosvetnem ministrtvu Rabrenović je v pokojen.

V nekaterih ministrtvih so načelniki posameznih oddelkov dobili od ministrov dovoljenje in pooblastila, da manj važne akte sami podpisujejo.

Popoldne ob 5 je obiskal prometnega ministra dr. Korošca romunski poslanik Filodor.

Zatrjuje se, da bo zunanji ministrtv dr. Voja Marinković jutri odpotoval v Švico na zdravljenje.

Zdravstveni ministrtv dr. Krulj je izdal naredbo, da se s 15. januarjem uvedejo v njegovem resoru nove uradne ure od 8 do 12 in 3 do 6.

Danos so se v predsedništvu vlade zgledili novi ministri. Prav tako so bili sprejeti v avdienco mnogi sedanj in bivši ministri.

Ker je narodna skupščina razpuščena, je imenovana posebna komisija, ki bo v dvajsetih dneh likvidirala narodno skupščino.

Kakor se čuje, so vsa ministrtva zahtevala natančne podatke o svojih uradnikih. Redukcija uradništva se bo najbrž končala do konca januarja.

Bivši trgovski ministrtv dr. Spaho je danes odpotoval v Sarajevo.

Split, 12. januarja. Tu vlada poletno vreme. Toploter kaže 10 na ničlo.

Zagreb, 12. januarja. Zjutraj je toplomer kazal 22 pod ničlo, popoldne pa 11.

Zagreb, 12. jan. (Tel. »Slov.«) Državno pravdnštvo je obtožilo Joepa Šunčiča, ki je 5. avgusta 1928 ustrelil urednika belgrajškega »Jedinstva« Ristovića, umora in predlaga smrt na večalih.

Kaj je novega

Koledar

Nedelja, 13. januarja. 1. po razgl. Gospodovem. Sv. Družna. Veronika, Vivencij, Lucij.
Ponedeljek, 14. januarja. Srečko (Feliks) Nol., Hilarij, Evfrazij. — V torek: Pavel.

Osebnosti

★ **Odlikovan** je z redom sv. Save IV. reda g. Ivan Lavrenčič, častni kanonik in dekan v Kamniku.

★ **Promestitve** v davčni službi. Premesteni so davčni pripravnik Vinko Tancer iz D. Lendave v Novo; Mirko Berlot iz Murske Sobote v Križevce; Josip Golja iz Celja v Djuždjevac; davčni asistent Ivan Bohak iz Puja v Kutino; davčni asistent Rudolf Dekleva iz Cerknice v Križevce in davčni oficijal Ivan Madronič iz Kočevja za vršilca dolžnosti šefa davčne uprave v Rabu.

★ **Umrli** je v Kamniku gospa Marija Vremšak roj. Čebulj.

★ **Poročil** se je dne 9. januarja v Slov. gradu g. I. Ovčar, bivši oblastni poslanec, z g. M. Stropnikovo.

★ **Izstop iz državljanstva kraljevine SHS** je dovoljen Gregorju Pučetu, pristojnemu v Ojstrico — okraj dravogradski; Mariji Oblak, pristojni v Boh. Bistrico — okraj radovljiški; Franju Brezniku, pristojnemu v Stari trg — okraj slovensko-gradski; Francu Grušovniku, pristojnemu v Vuzenico — okraj dravogradski in Jakobu Miheliču, pristojnemu v Mošnje — okraj radovljiški.

Ostale vesti

★ **Cenj. naročnikom.** Iz kartoteke v naši upravi razvidimo, da nekaj cenj. naročnikov še ni obnovilo naročnine na račun leta 1929, akoravno smo že sredi januarja in se pri vseh dnevnih plačevanjih naročnina za naprej. Vse tiste tem potom vljudno opozarjamo, da se takoj poslužijo položnice, ki so jo prejeli v decembru, ter si s tem zagotovijo redno prejetje »Slovenca«. V slučaju, da kdo položnice nima pri roki, naj jo takoj zahteva po dopisnici. »Slovenec« velja četrtletno 75 Din, za en mesec 25 Din.

★ **Udarnostno brzojavko** Nj. Vel. kralju je poslalo Društvo bančnih zavodov za Slovenijo. Obenem je isto društvo poslalo po zdravni brzojavki prometnemu ministru dr. Korošcu in finančnemu ministru dr. Švrljugu. »Slov. Narod« je brzojavko na ministra dr. Korošca izpustil.

★ **Ponovno prosimo vse zaupnike**, ki smo jim poslali koledarčke J. K. Z., da vse nerazprodane izvede vrnejo tajništvu, da moremo postreči novim naročnikom. — Tajništvo JKZ.

★ **Tkalski tečaj.** Ljubljanski oblastni odbor je organiziral dva tkalska tečaja v Belokrajinu in sicer se prične v občini Adlešiči dne 15. januarja, v občini Vinica pa 29. januarja. Vsak tečaj bo trajal 14 dni ter se bo vršil z vzornimi krosni, ki so bila nabavljena s Češkoslovaške in katera omogočajo hitrejšo in so-

lidnejše delo, kakor s primitivnimi statvami, ki se jih poslužujejo naši ljudje. Tečaja bosta velikega pomena ne le za okraj, kjer se bosta vršila, marveč za ves razvoj domače tkalske obrti.

★ **Ribiči, pozor!** Ker se za leto 1929 iz tehničnih ozirov še niso mogle izdati ribarske knjižice, obdrža veljavo ribarski listi in ribarske knjižice iz leta 1928 najdalje do 15. februarja 1929 proti potrdilu županstva odnosno oblastnega odbora, da je njih lastnik položil pri županstvu občine svojega bivališča ali pri oblastnem odboru po členu 59 uredbe o ribarstvu predpisano takso zanje. To potrdilo vpiše županstvo odnosno oblastni odbor na ta izkazila; prav tako morajo biti v njih vpisana dovoljenja za lov v tujih vodah v letu 1929. Kdor še nima ribarske knjižice, mu izda županstvo ali oblastni odbor posebno potrdilo o plačani taksi. — Ljubljanski oblastni odbor.

Česa ne smemo pisati

Od državnega pravdnštva smo prejeli: Po novem zakonu o tisku je izreči zabra- no razen v dosedaj določenih primerih tudi, ako je v tiskanem delu podan zločin ali prestopki proti državi po kazenskem zakonu, ako je v tiskanem delu zagrešeno dejanje, ki se kaznuje po zakonu o zaščiti javne varnosti in pravnega reda v državi, ako vsebuje obrekovanje ali razžalitev državne oblasti.

Vsaka kritika državnih oblasti in vsled tega tudi njihovih odredb, ki bi vsebinsko vsebovala žalitev, je torej nedopustna. Pri ocenjevanju besedila se ne bo oziralo na eventualna izvajanja, da je napad opravičen. To velja posebno tudi glede stanovskih listov (državnih uslužbenec, privatnih nameštencev itd.), ki se bavijo z odredbami službenih oblasti.

Prosimo cenjene dopisnike, da gornje vrstice upoštevajo.

★ **Uradni popravki.** Čl. 9. novega tiskovnega zakona se glasi: »Urednik časopisa ali periodičnega lista je dolžan brezposojno sprejeti in natiskati v sledeči številki časopisa ali spisu vsak popravek o čimfjenicah, iznešenih v njegovem listu, ki mu jih pošlje oblast.« — Vsled tega je vsaka polemika na uradne popravke nemogoča.

Župnijske kronike leta 1928

Tržič. Rojenih je bilo 126, od teh nezakonskih 17, mrličev 74, med njimi 24 otrok, oklicev 59, porok 38, sv. obhajil 64.500.

Jubilejne proslave v Pragi 1929

V prvih dneh januarja je bil v Pragi od tozadavnega pripravljelnega odbora objavljen program proslav tisočletnice sv. Vavla, katere proslave se bodo letos skozi celo leto po celi Češkoslovaški, zlasti pa v Pragi, vršile na najsvetečanejši način.

Navajamo nekatere glavnih točk teh proslav:

V prvi polovici maja bo posvečena cerkev sv. Vida (obenem kot spomin 200 letnice kanonizacije sv. Ivana Nepomuka).

Od 29. junija do 8. julija se vrši vseorlovski zlet.

Od 11. do 15. avgusta bo prirejen cursus orientalis, kateremu bo prisostvoval tudi pred-

»Kar zdi se mi, da sem že slišal neke te besede«, je dejal sodnik Strale. Vedno je pokukal skozi zagrinjalo, vedoč, da ga je mladična vedno vesela. Tako se je vedel, da so ga dijaki posnemali in želeli biti njemu podobni.

»Da, da«, je dejal navidezno resno, »ko ste govorili o tej misli, ste takorekoč izrekli, da bi Boga odstavili, če se ne motim. Ali ne?«

»Gotovo, gotovo«, je odvrnil dijak in nalahno zardel. Njegova mlada koža je še mogla zardeti, kar se vedno zgodi, če se kdo šopiri s pavovim perjem.

Sodnik je vljudno, sedel in prisluskoval na vse plati in povedati so mu še enkrat vso zadevo. Oba kandidata in obe starejši gosposdi so izigrali svoje najboljše karte in mlajši gospodje in gosposdične so priklimali krepkim dokazom in se smehljali satiričnim opazkam.

Sodnik je poskušal zdaj in zdaj kaj ugovarjati, a so ga vedno zmagovalno zavrnili. Slednjilec je odnehal in dejal: »Najbolje bo, da se pravočasno umaknem z bojišča. Vse, kar slišim, je tako nedotekljivo, to se pravi, tako je vse dobro izvedeno, vsi ti napadi in dokazi so nevrogljivi, da...«

»Prizna, da smo zmagaši«, ga je prekinila gosposdična Bärnholt.

»Vdal se je; zdaj pa lahko zapojemo »Te Deum«, je rekla gosposdična Wille.

»Ali Vas smem vprašati, gosposdična, če znate latinsko?« jo je z ljubeznivim nasmehom vprašal sodnik.

»Seveda ne; kaj, da to vprašate?«

»Zato, ker ste kar tako navedli latinske besede. Ali se spominjate še iz svojih mladih dni? Pomeni namreč: Hvala Tebi, Gospod Bog!«

Prav je, da povemo, da se je gosposdična sama z drugimi vred najbolj smejala po teh besedah.

sednik papeškega Orijentalnega instituta v Rimu, škof magr d Herbiguy.

Glavna slovesnost pa bo od 26. do 29. septembra, ob priliki praznika sv. Vavla. K tej slovesnosti pride tudi pariški kardinal Dubois, najbrže tudi kardinal papeški odposlanec. Na dan sv. Vavla se bo cerkev sv. Vida na slovesen način izročila javnosti.

Na predvečer tega bo na Vavlavskem trgu v prisotnosti predsednika ČSR in češkoslovaške vlade veliko večerno slavlje.

28. septembra bo galapredstava v Narodnem Divadlu, kateri bo prisostvoval tudi predsednik republike.

V noči na 29. september bo nočno čiščenje v cerkvi sv. Vida s polnočnico.

29. septembra bodo javna čiščenja v vseh praških cerkvah, popoldne pa bo skozi Prago slovesen svetovavlavski sprevod. Po tej bo nazadnje še na Hradčanih teoforična procesija za mesto, narod in državo.

Vse Slovence zlasti zanimajo v okviru vseh slavnosti »Svetovavlavski orlovski dnevi« v dneh 29. junija do 8. julija. Teh slavnosti se udeležijo namreč tudi slovenski Orli. JOZ je osnovala v to svrhu poseben pripravljalni odbor, ki je že več mesecev pridno na delu, da se ta naš obisk v Pragi čim dostojnejše izvrši. Določena je že pot, kjer bi Orli potovali, katere kraje bodo obiskali, kar je bilo že vse objavljeno v vseh naših listih.

Z Orli morejo potovati tudi ostali Slovenci, ki jih JOZ toplo vabi, da se čimprej za to potovanje oglašijo. Potovanje stane za III. razred 750 Din, za II. razred 1050 Din, za I. razred 1350 Din in več (po tem, kakšno stanovanje si kdo v hotelu izbere). — Prijave sprejema pisarna JOZ, Ljudski dom, Ljubljana.

Izseljevanje v Kanado

Iz Ottave, Kanada, je dospelo 10. januarja sledeče poročilo:

Minister za kolonizacijo Robert Forke je nedavno na zborovanju v Winnipegu naznanil, da bo kanadska vlada omejila priseljevanje iz dežel srednje in južnovzhodne Evrope. Izseljenci iz teh dežel bodo smatrani kot nezaželeni. Vlada bo obenem opustila pogodbo s kanadskimi železnicami, ki so v glavnem privažale nezaželjene priseljence.

Parobrodne družbe, ki so do sedaj pri nas registrirale izseljence za Kanado, so dobile navodila, da ne smejo od sedaj naprej za enkrat sprejemati predujmov na vozarino in tudi ne izdajati jamstvena pisma. Taki glasovi so se razširjali tudi že lansko leto, vendar pa se je potem izselilo v Kanado več naših ljudi, kakor prejšnja leta.

Požar v Radomljah

Dne 10. t. m. zvečer okrog 10 je nastal požar pri Martinu Jašovcu v Radomljah. Pogorelo je gospodarsko poslopje, krma, poljedelsko orodje ter štirje prešči. Ogenj je nastal baje v šupi ter se hitro razširil na celo poslopje, tako da so le s težavo rešili ostalo živino. Domači so bili v hiši ter niso nič vedeli, da gori. Šele sosed jih je opozoril. V nevarnosti je bila tudi hiša in sosedna po-

Mesto ostudnega ribjega olja še danes daje brez izjeme

JEMALT

prašek zelo prijetnega okusa, ki se jemlje suh ali raztopljen v mleku in prvič je iz dr. Wandrovega sladnega ekstrakta in zajamčeno 30% ribjega olja. JEMALT je posebno primeren za vse one, ki težko pr nesu navadno ribje olje ali pa ga sploh ne preneso. — Dobiiva se v vseh lekarnah v malih zavojih po Din 25.— in velikih zavojih po Din 42.—.

ZA VOLNO

slopja, posebno ker ni v občini nikakega gasilnega orodja, čeprav smo imeli v teku štirih mesecev dva večja požara. Sosednih požarnih bramb ni bilo, šele okrog polnoči so prišli gasilci z Duplice z motorno brizgalno. Ker je bil hud mrz, je bilo gašenje silno težavno. Kako je ogenj nastal, se ne ve.

7 oseb zastrupljenih z vinom

V Zagrebu se je te dni pripetil žalosten slučaj zastrupljenja z alkoholom. Kapetan Bogič-Vlahovič, podporočnik Pera Vlahovič ter ženi obeh in trije kapetanovi otroci so pili skupaj na pravoslavni praznik nekaj vina, tako zvano »krčice«. Ze takoj drugi dan so pričeli težiti o krčih v želodcu, ki niso prenehali niti naslednji dan. Nazadnje so vsi izgubili zavest, k sreči pa je imel kapetan Vlahovič še toliko moči, da je telefoniral rešilni postaji, ki je vseh sedem oseb prepeljala v bolnišnico. Zdravniki so ugotovili zastrupljenje z alkoholom. Ker ga niso popili toliko, da bi moglo nas' piti normalno alkoholno zastrupljenje, je verjetno, da z vinom ni bilo vse v redu. Prve vesti, da je bilo vino zastrupljeno, najbrže ne bodo resnične, prej je verjetno, da so pili vino »direktorje« (podobno naši »šmarnici«). Vseh sedem oseb je že izven nevarnosti. — V četrtlek, pozno zvečer je v Zagrebu stražnik našel v Vlaški ulici ležati do nezvesti pijanega človeka. Odvedel ga je na stražnico, kjer so ga dali spat na klop. Opazili so pa, da mož težko diha in so poklicali zdravnika. Ta pa je prišel prekasno, kajti mož je medtem že umrl. Je to 46 letni delavec Ignac Perak, doma iz Valpova. Tudi ta se je najbrž napil vina »direktorja«.

Volkovi v splitski okolici

V vas Dobrovo v občini Poljici pri Splitu je vdrla veliko krdo volkov. Volkovi so napravili kmetom ogromno škodo s tem, da so jim poklali mnogo živine. Prebivalstvo je v stiski, ker nima orožja, da bi se ubranilo volkov. V Bosni vlada še vedno hud mrz, dalmatinske Dinarske gore pa so zakrite s snegom, vsled česar je verjetno, da bodo volkovi še nadalje vdirali v dalmatinske vasi.

Proti nahodu priporoča zdravnik FORMAN.

Odpre takoj nosnice, izločevanje preoblike sluznice preneha, glavobol in slabo razpoloženje izgine.

FORMAN

dobite v vseh drogerijah in lekarnah. Ne zahtevajte »sredstva proti nahodu«, ampak točno pristoi Forman.

Kristijan Winterhjelm:

Pod snegom

Boga so odstavili.

Pa prav izlaha, v sobi in salonu gospe Möllerjeve, in vsa družba je soglašala s tem.

»Pokažite mi ga — pa bom veroval vanj,« je dejal Flock, ki je bil kandidat za dejstva.

Gosposdična Wille, ki je bila samo kandidatka za možitev, je rekla: »Prav — pokažite mi ga — in verovala bom vanj«. Te besede so izzvale pritajen smehljaj mlajših gosposdič, saj je bilo dovolj znano, da je gosposdična Wille še zmeraj verovala v ženine, čeprav se ji niso nikoli prikazali.

Gosposdična Bärnholt, ki je imela že tudi nekaj čez trideset let, ni verovala v Boga zato ne, ker ni bilo moderno. Vse, kar je bilo starokopitno, bodisi klobuki, plašči ali bogovi — ji je bilo zopno.

»Samo zato, ker je moderno,« je rekala venomer in ob vsaki priliki, če je šlo za mnoge o klobukih ali modernih novelah.

Gospa Svane, ki ni imela več ko petindvajset let, a je bila poročena z bogatim, petdesetletnim veletrgovcem in pravtako obe gosposdični Nielsen in Sand so bile vse vnete za nova mišljenja, pa bodisi taka ali taka. »Tako svobodno in resnično je,« je dejala gospa in obe gosposdični sta ji pritrdili.

Trije dijaki so bili istih misli in so povsem zanikali Boga, češ, da si je na tem lepem svetu nemogoče misliti kako božje kraljestvo, ki bi vladalo nad svobodnim človeštvom in da ni to v nobenih prirodnih zakonih utemeljeno.

Najmlajši dijak je na svoj račun stresel nekaj iz svoje obilne načitanosti, ko je bistro umno pripomnil: »Zares mi ni znano, da bi imeli za to misel kako uporabo.«

Ko se je živahnost poiegla, je postal sodnik nenavadno resen.

»Da, da,« je dejal in nalahno zavzdihnil, »če sme gosposdična Wille govoriti latinsko, bom pa še jaz. »Naturam furca expellas«, gospe in gospodje, to se pravi: Kar je prirodno, bodisi v velikem ali glede ene osebe, se ne da odpraviti, marveč pride prej ali slej do svojih pravic. To lahko vsak dan spoznamo.«

»Oprostite, gospod, a to se mi zdi, da je naša nesrečna dedščina iz temnih dni,« je dejal kandidat nekam z viška.

»Dedščina, tako od zdavnaj, da že ne vemo, odkod izvira — in kar je najbolj čudno — se tudi zdi, da je ne bo tako brž konec, kar se navadno dogaja z drugimi dedščinami,« je dejal nekam pikro sodnik in se priklonil kandidatu, ki je bil zelo v skrbah za to, da bi ljudje mislili, da je še zmeraj lastnik svoje, že zdavnaj zapravljene dedščine.

»Kako pa vse to veste, gospod sodnik,« je rekla gosposdična Bärnholt, »mene — pri Bogu! — ne morete tako dobro poznati, da bi me navedli za vzgled.«

»Da, pri Bogu,« lahko bi,« je odvrnil sodnik; »sicer Vam pa povem, da sem takorekoč star človek in imam dosti izkušenj in da sem tudi sodnik. Sodniki pa imamo opravka z ljudmi vseh slojev...«

»Z zločinci, daté ga je prekinil kandidat. »Da, z zločinci, torej s takimi ljudmi, ki bi morali prvi zavreči vse stare »predsedke« in ki jim je tudi do tega, da spoznajo življenje in obračunajo s prihodnostjo. Da, mi pogledamo čestokrat za zagrinjalo! Lahko bi Vam povedal neko zgodbo...«

»Da povejte nam rajši kako zgodbo; tako nikavno znate pripovedovati,« je brž povzela gospa Svane.

»Zgodba bo seveda dejstvo, s katerim nam boste dokazali,« je pripomnil hudo mušno užaljen kandidat.

»Zgodba je prav preprosta,« je mirno

odvrnil sodnik. »Vzemite jo za tako, kakršna je — seveda je dejstvo. Pa resnična je. Seveda — ve gospe in gospodične, ste vajene modernih povesti, zato ne veni...«

»Nismo ozkosrčne,« je dejala gospa Svane vse so ji pritrdile.

»Torej bodi! — Bila je neka žena mornarja. On je bil z doma na dolgih potovanjih, ona pa je sedela doma, sedela leto in dan v svoji hišici, oddaljeni od drugih. A podrobnosti mi ne spadajo semkaj. Povila je dete, o katerem ne bi smel njen mož nič vedeti in tudi ne drugi, kakor si je mislila, in zato je vzela malemu bitju življenje in ga pokopala neke na varnem, kjer bi bil lahko ležal stoletja, ne da bi ga kdo našel. To ni nič posebnega in imamo skoraj vsak dan opraviti s takimi rečmi. A spisi o tej zadevi so me izredno zanimali in povem Vam, da sem jo pozneje obiskal v kaznilnici in proučil vse zadevo iz spisov in njenih besed.

Vidite, saj je pravzaprav ni toliko skrbel njen mož, kakor mi je dejala, ni bil najboljši sin moje matere — a v skrbih je bila radi jezikov drugih.

Prvič ni bilo nikakih dokazov, ki bi pričali zoper njo; celo oče otroka ni mogel izpovedati ničesar obtežilnega zanj. S te strani se ji torej ni bilo ničesar bati. Razen nje ni nihče na svetu vedel kaj o vsej stvari.

Glede njenega duševnega življenja je bilo tudi vse v redu. Bila je povsem mirna. Ni ji bilo težko izvršiti zločin — in ustvarila si je tako vero, da je rekla, da ni nič hujeje umoriti otroka ali pa zaklati tele — da je to vseeno. In priznati moram, da mi je to nazaranje prav bistroumno utemeljevalo.

Prav tako je prve tri mesece ni prav nič pekla vest. Sama je dejala, da navsezadnje niti mislila ni več na to. Vprašal sem jo, če ni občutila nikake ljubezni do otroka, kakršno imajo druge matere. Pa mi je zatrjevala, da prav nobene. Kakor rečeno, niti malo

Huda zima vsepovsod

Zmotili so se vsi vremenski preroki, ki so napovedovali, da bo kmalu ponehal mrz, ki je nastopil zadnje dni po Evropi. Mrz je včeraj in predvčeršnjim postal tako hud, da človeka že mine vsaka šala in da mu gre bolj na jezo in sitnobo, pri ženskah pa skoro v jok, kajti mrzel zrak sili v usta, v nos, iz oči izvalja solze ter neusmiljeno obdeluje ušesa, ki so vsem nekam čudno zardela. Še skozi obleko sili mrz, gorje pa onemu, ki ima slučajno žepni robc v suknjiču in mora odpeti vrhno suknjo. Takoj ga pretrese v kosteh. Nebo je omerikavo in megleno, skozi meglo ne prodre niti en žarek solca, le žalostna zimska svetloba daje nekaj ur pred in nekaj ur popoldne vsaj nekoliko značaj dneva.

V Ljubljani je v petek dopoldne že nekoliko kazalo na bolje, toda proti večeru se je vse mahoma spremenilo. Mrz je pričel neusmiljeno pritiskati. Termometer je padel, preskočil številko —15°, se nižal še bolj in se ustavil nekaj časa na —18°, dokler ni proti jutru pričel zopet padati in se ustavil na —22° C. To je bila najnižja temperatura v letošnji zimi. Ljubljana sicer pozna še hujše zime in starejši ljudje prav natančno vedo, da je bilo decembra 1. 1907. —28°, še vsem pa je v spominu hudi mrz meseca januarja l. 1917, ko je termometer kazal —25° C. Sedanji mrz torej le malo zaostaja za onim pred desetletji.

V petek zvečer se je vlegla nad Ljubljano še stara nadloga: megla. Ulice so se na mah spraznile in če je kdo slučajno moral ponoči v meglo, prav gotovo ni srečal nikogar, če pa sta se recimo pred pošto srečala dva človeka, sta se gotovo začudila drug drugemu: »Kaj pa ti v tem mrazu?« in se drug drugemu zasmilila.

Zjutraj se je veliki armadi delavcev in uslužbencev silno mudilo. Vsakdo je tekel, kar se je le dalo, da le čimprej preteče pot od doma do gorke pisarne. Ženske skoro vse v krznih — ni treba reči, da v samih dragocenih, gorka je tudi ovčja koža okrog vratu, — moški vsi z navzgor zavahanimi ovrtniki in šerpami, mnogi z zaklopkami na ušesih, marsikdo pa je imel kar vso glavo ovito v toplo ruto, povrh pa klobuk, samo da ni zeblo v ušesa. Na trgu je včeraj zjutraj zmrznilo mleko v posodah.

Reveži, veliki reveži so tisti, ki imajo v tem času delo na prostem in ne manjka seveda tudi onih, ki nimajo dela, pa morajo biti na prostem, kajti tudi doma nimajo. Ti postavajo okrog in iščejo, ali bo kje kaj za prijeto in če bo mogoče zaslužiti vsaj pet dinarjev, toliko, da te gostilničar pusti presedeti uro ali dve na toplem pri šestnajstinki brinjevca. Ali pa prosjajo na mestnem magi-

stratu: »Gespud, al' maja kej snega za kidat'?' O, snega je že dovolj za kidati, ali kje naj vzame magistrat toliko, da preskrbi vsem tem delo! Junaki pa so oni, ki vozijo na vozev sneg v Ljubljano. Ure in ure stoje v snegu in niti dobro oblečeni niso nekateri, samo lopata se vzdiguje in pada, »Morda, se pa pri delu ogrejejo,« se tolaži premrzla gospodična, ki huksne po franciškanskem mostu in so se ji ti možje zasmilili. Reveži so sedaj hrenovkarji. »Strela, pa res zebe v noge!« priznavajo in nervozno mencajo. Tudi njihov posel gre slabo, kajti kdo naj je sedaj hrenovke, ko pa tiči vsakdo doma. Celo stražniki komaj čakajo, kdaj minejo predpisane ure službe in odidejo na gorke. Služba je služba, pa če bi bil desetkrat hujši mrz, stražnik mora biti na mestu in če vse popoka. Se z uogami mencaji menda ni dostojno za stražnika v uradni službi. Veselejša je mladina. Drsanje je zdaj najlepše. Sankanje in smučanje že ne toliko, kajti sneg je zamrzel in zledenel.

Na domačalsko-mengeškem polju je bilo včeraj zjutraj ob 8—25° C. Radi strahovitega mraza je dobilo v drevoredu v Grobljah več 30—40 letnih kosanjev od vrha do tal do 1 cm široke razpokline.

Drugič ni nič boljše. V Zagrebu je le malo milejši mrz kot v Ljubljani, termometer je kazal v četrtek 11° C, včeraj pa je še znatno padel. V Liki vlada pravi sibirski mrz in je temperatura —20° C in še nižja, prav navadna. Temperatura v Slavoniji je padla povsod pod —20° C.

Toplejši so kraji ob morju. Tam je tudi nebo vedreše. Morje pa je nemirno. V severnih primorskih krajih je najnižja temperatura —5° C, v južnejših pa +2° C. Srečni Primorci!

V Beogradu je temperatura —14° C. Nebo je vedro, zrak suh. Radi velikega ledu, ki se je zadnje dni pojavil na Dravi, je promet med Beogradom in Zemunom z ladjami prekinjen. Na daljših progah je promet prekinjen že od 10. t. m.

O hudem mrazu poročajo iz vseh držav. Na Madjarskem je prav hud mrz, čeprav je v četrtek nekoliko popustil. V Budimpešti kaže termometer —13° C, v Pečuhu —18° C. Oster mrz vlada v Romuniji, zlasti v Karpatih, kjer je živo srebro padlo na —22° C. Ni manj hud mrz ni na Poljskem. Tam je padla temperatura tako nizko, kot tega že dolgo ne pomnijo. V Varšavi kaže temperatura —22° C. O še hujšem mrazu poročajo iz Rusije. V Avstriji vlada najhujši mrz na Štajerskem, kjer je na primer v Oberwelsu temperatura padla na —33° C. V Gradcu je temperatura —19° C, v okolici pa —24° C. Mura je popolnoma zmrznila. Na Dunaju je —17° C.

oseb, od teh sedem Bosancev, ki so bili vsi skupno nastanjeni v celici št. 4.

Snoči nekako ob 6 je šel v zapor jetniški paznik g. Kopač z namenom, da odbere nekega jetnika, ki naj bi mu pomagal pri donšanju premoega v sodne prostore. Tedaj je bilo v jetnišnici vse mirno. Komaj je pa odšel g. Kopač iz zaporov, je slišala soproga davčnega uradnika g. Matkota, ki stanuje v bližini, neko kričanje in klicanje. Poklicala je hitro slučajno v bližini nahajajočega gosposda Kneza, da pogleda, kaj to kričanje pomeni. Ta je takoj šel k g. Kopaču, ki je imel

Tisto neznano se ji je razodevalo bolj in bolj kot nekaj, kar resnično biva, in kar se uveljavlja v človeku na vsak način.

Nekaj dni se je borila s seboj, nato je duhovniku vse priznala. To je vsa zgodba; če ji ne verjamete, poglejte v sodne spise.

Sodnik je vstal, kandidat pa je pripomnil z zančljivim nasmehom:

»Oprostite, a to vendar ni noben dokaz? Priznam, da so tudi Kitajci...«

»O tem ne bom razpravljaj v Vami,« je dejal sodnik in odmeknil svoj stol. »Le počakajte, da pobeli sneg — Vaše lase!«

(Iz norveščine prevedla M. K.-a)

hripavosti, katarju
pomagajo sigurno
Kaiser-jeve
prsne karamele

V lekarnah, drog.
in kjer so vidni plakati.

ključe od zaporov in že sta hotela iti v zapor pogledat, kaj se je tam pripetilo. K sreči se je pa med potoma razvil med obema razgovor, v katerem je g. Kopač povedal g. Knezu, da je bil ravno nekaj minut preje v zaporih, a da ni ničesar opazil. To se je zdelo g. Knezu sumljivo in zato je šel v večjo varnost preje na svoj dom po revolver, istega nabasal in šel tako v zapor skupno s Kopačem. Ko prideta do celice, slišita iz celice št. 4 glasno kričanje na pomoč, češ, da je eden njihovih sojetnikov nagloma in nevarno obolel. G. Kopač je odprl vrata, medtem ko je g. Knez držal v roki svečo in nabasan revolver. Tega pa jetniki niso zapazili in takoj navalili na Kneza in Kopača. Ko je to Knez zapazil, je takoj prvega postavil revolver na prsa in pozval, da se udajo, ker bi bil sicer primoran streljati. Vseh napadalcev je bilo sedem, samih krepkih in visokih Bosancev, ki so se revolverja takoj ustrašili in se takoj umaknili v celico. Z orožjem v roki je nato Knez s Kopačem vred razdelil napadalce v posamezne celice. Naknadno poklicani zdravnik je pa ugotovil, da ni bil izmed jetnikov nikdo bolan.

Danes jih je orožništvo odpeljalo v zapore okrožnega sodišča v Celju. Se kasneje je zvedel g. Knez, v kaki nevarnosti se je nahajal skupno z g. Kopačem. Sojetniki iste celice so mu namreč povedali, da so se Bosanci cel dan pogovarjali, kako bodo na zvit način privabili jetniškega paznika v zapore, navalili nanj, ga usmrtili, mu odvzeli ključe in nato ušli. Ta namera jim k sreči radi čuječnosti g. Kneza ni uspela.

★ Drugi tir Brod—Novska bo izročen prometu. V Novsko je dospela komisija železniškega ravnanstva, da pregleda novo zgrajeno progo od Novske do Broda. Komisija je odšla iz Novske s posebnim vlakom in pregledala vso progo. Pričakovati je, da bo drugi tir v najkrajšem času izročen javnemu prometu.

★ Otročičku dali piti žganja. Sarajevsko treznostno društvo je prejelo od okrajnega glavarja v Prnjavoru dopis, ki jasno ponazarje žalostne razmere, ki vladajo v bosanskih vaseh. V bolnišnico v Prnjavoru so namreč prinesli poldrugetno dete, pri katerem so zdravniki ugotovili, da je hudo zastrupljeno z alkoholom. O božičnih praznikih so starši pili žganje in ga dali tudi svojim otrokom ter celo najmlajšemu, ki se je radi tega zastrupil. Okrajni glavar je bedaste in brezvestne starše kaznoval na deset dni zapor, treznostno društvo pa bo zahtevalo, naj jih kaznuje tudi sodišče.

★ Miloradovič izpuščen. V zvezi z atentatom na detektiva Grauerja je bil poleg Marka Ožaniča ter ostalih aretirani tudi Mita Miloradovič. Oba, Ožanič in Miloradovič, sta bila izročena sodišču. Toda preiskovalni sodnik dr. Puškaš je v petek izpustil na svobodo Miloradoviča po 16dnevem zaporu, ker ni bilo nikakih dokazov za njegovo krivdo.

★ Zgodaj dozoreli. Pred dnevi je v Osijeku naletel stražnik na dva mladeniča, ki sta nosila bakrene cevi z lokomotive. To se mu je zdelo sumljivo ter ju je ustavil. Enega je aretirati, drugi pa je pobežnil. Aretirani mladenič je na policiji priznal, da je član vlomilske tolpe mladih brezposelnih ljudi, ki so živeli izključno le od tatvin. Na podlagi njegovih izpovedi je policija aretirala še štiri 18- do 20letne mladeniče, dočim je eden pobežnil. Ti fantje so vamljali v železniške vagonete pokradli veliko množino različnega blaga, kakor sladkorja, bombaža, dateljev, čevljev, bakrenih cevi itd. v skupni vrednosti okrog 30.000 Din. Pokradeno blago so pokradli v Osijeku, Vinkovcih, Beogradu in še po drugih mestih.

★ Skrivnostna nesreča. V Zagrebu na Paromlinski cesti so ljudje v četrtek pozno zvečer slišali krič z nekega dvorišča. Ko so prihiteli na pomoč, so opazili na tleh v samo srajco oblečeno žensko, ki je padla s podstrešnega okna. Nezavesno žensko so prepeljali v bolnišnico. Ugotovili so v njej 61 letno Elizabeto Kiš. Dobila je hude notranje poškodbe. Policija je uvedla preiskavo, ali gre pri tej nesreči za nesrečen slučaj ali pa je ženo kdo vrgel skozi okno.

★ Brata zabodel, ker je branil mater. V slavonski vasi Novo selo se je sprl kmetski fant Peter Božanovič s svojo materjo ter jo hotel pretepsti. V tem trenutku je pritekel njegov brat Jurij in pričel braniti mater. Peter je pograbil kuhinjski nož in z njim štirikrat zabodel brata. Smrtno ranjenega Jurija so prepeljali v bolnišnico v Vinkovce, Petra pa so aretirali orožniki.

ORIGINALNO ZDRAVLJENJE ALKOOLIKOV

Pred nekaj časa je uredila neka francoska (trdka svojo filijalko v Zagrebu in pričela po vsej državi voditi protialkoholno agitacijo. Trdka razpečava sredstvo »Aroco«, ki — sestavljeno na znanstveni podlagi — omogoča tajno odvajanje alkoholičnega tako, da o tem sami niti ne slutijo. Dve vrsti različnih izdelkov (praški in tablete) se tajno primešajo hrani ali pijači alkoholičnega, ki tega niti ne slutijo, ker so brez duha in okusa. Na ta način dobi bolnik zdravilo proti svoji volji, a tudi sam more jemati ta sredstva, ako ima voljo, da se odvadi pijače. Učinkovanje izdelkov je zelo blago in prijetno. Alkoholiku ni potreba prekiniti običajnega počiva, ne čuti nikakih posledic in čez dva do tri tedne ne more piti alkohola in ne želi po njem. Njegov organizem je očiščen alkohola in nekdanji alkoholik ostane trezen vse svoje življenje. »Aroco« stv. 1. je popolnoma neškodljiv in brez nevarnosti, analiziran po vseučiliškem anal. in farm. zavodu,

priporočen in pohvaljen po strokovnjakih. Vseled tega se priporoča vsem, ki imajo v hiši alkoholika, da se z zaupanjem obrnejo na trdsko Arome-Company, filijalka Zagreb, podaljšana Račkova ul. 20, ki brezplačno razpošilja vzorce, tiskovine in cenik ter podrobna pojasnila in navodila v diskretnem dobro zaprtem omotu brez zunanjega napisu trdke. Pošlje se na vsak dan naslov. — Dr. L.

★ ORIS ZGODOVINE UMETNOSTI PRI SLOVENCIH. Napisal dr. Fr. Stele. Ko isti avtor pravkar obravnava v našem Radiju varstvo spomenikov, opozarjamo na zgoraj imenovano knjigo, ki nudi točen in izčrpen pregled vse naše umetnosti. Knjiga je pisana živahno in poljudno ter je izredno bogato ilustrirana. Prava izobraževalna knjiga. Ko posebno primerno darilo je izšla tudi v novi lepi vezavi. Dobi se pri NOVI ZALOŽBI V LJUBLJANI.

★ GRUM A. KUPLETI za en glas s klavirjem: I. Kranjske šege in navade. 6 Din. II. Učeni Mihoc in slabi časi. III. Nezadovoljnost in to zares užitek ni. Po 8 Din. Ti kupleti bodo nudili na naših odrih veliko neprisljane zabave in razvedrila, ker so vsi prav zabavne in smešne vsebine.

★ VELIKO RAZBURJENJE IN PRESENEČENJE bo doživel oni, ki pozabi do 15. januarja kupiti srečko državne razredne loterije pri Zadržni gospodarski banki in ko bo videl, da je na to srečko kdo drugi zadel glavni dobiček. Prav za Vas je namenjeno to opozorilo, zato si kupite takoj jutri v Zadržni gospodarski banki srečko, ki Vam bo prinesla srečo!

★ »ODPOVED NESREČNE ZENE« je povest, ki jo je čitalo nad 10.000 ljudi. Razprodaio se je že nad dve tretjini naklade. Kdor jo želi še imeti, naj ne odlašja z nakupom, ker bo prepozno. Cena (brez poštne) samo 12 dinarjev. Dobi se v Ljubljani (Jugoslavanska knjigarna in Nova založba), v Mariboru (obširni Cirilovi knjigarni) in v Celju (Slomškova izskovna zadruga).

★ TELESNO ZAPRTJE, ramito v debalem črevesu, slaba prebava, razkroj in gniloba v črevih, prevelika množina kisline v želodnem soku, vnetje jezika, netista koža na obrazu in na hrbtu, tvorijo izginejo prav kmalu z rabo naravne »Franz-Josef«-grenice. Stevilni zdravniki in profesorji »Franz-Josef«-nodo že desetletja pri odraslih in otrokih obeh spolov uporabljajo z ugodnim uspehom. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

★ KAJ SE NAM PRIPETI, OE SE POSLUŽUJEMO NADOMESTKOV. V nekem strokovnem listu farmaceutov je bil pred nedavnim objavljen naslednji slučaj. Iz skoposti je kupila neka gospodinja mesto pristnega »Bayer«-jevega aspirina neki t. zv. nadomestek. Ker so se po zavžitju tega zdravila pojavile neugodne posledice, so dali isto preiskati strokovnjaku, da nadomestek ni bil niti podoban pristnemu aspirinu »Bayer«. Ko bi bila gospodinja kupila pristni izdelek, bi si bila prihranila mnogo neprijetnosti in bolečine. Samo originalni izdelki nudijo jamstvo, da niso ponarejeni, dočim se ne moremo nikdar zaneseti na razna zakonita podjetja.

★ MLADINA MORA BITI BISTRE GLAVE in vedrega duha. Prava kava mladino slabi. Kuhajte ji zato rajši vsak dan ZIKO.

★ SPECIJALNA TRGOVINA RADIO-APARATOV in potrebščin Radioval v Ljubljani je otvorila v Dalmatinovi ulici štev. 13 svojo glavno zalogo radio potrebščin in aparatov. Trdka je znana po svoji kuliranosti in jo priporočamo. Več današnji oglas.

★ AVTOMOBILISTI — čitajte današnji oglas Opel-model 1929!

★ ČLANE DRUŠTVA TRG. POTNIKOV IN ZASTOPNIKOV za Slovenijo opozarja društvo na poročilo o občnem zboru v Trgovskem listu z dne 12. januarja 1929.

★ ZAHTEVAJTE POVSOD pri Vaših trgovcih le Kern-ove kekse, desserte, biskvite, napolitanke, ker so najboljše.

★ OPOZARJAMO na oglas Spodnjestajerske Ljudske posojilnice na zadnji strani današnjega lista.

★ NOGAVICE, rokavice in pletenine se dobe v veliki izbiri pri trdki Prelog, Ljublj.

★ PODPORNO DRUŠTVO SLEPIH, Ljubljana, Wolfova 12, prosti vladno milodaru.

★ PRI SLABOKRVNOSTI, po preslaml TEŽKI BOLEZNI, uživajte samo Chinoserrin. Dobi se v vsaki lekarni.

★ LOVCII Cyanik v ampulah je najučinkovitejši strup proti lisicam. Zahtevajte ga v drogerijah in lekarnah. Glavna zaloga v drogeriji Sanitas, Celje.

Nameravan umor v sodnih zaporih

Laško, 12. januarja.

V zadnjih dneh je orožništvo nalovilo po laškem okraju več sumljivih oseb in sicer v prvi vrsti Bosancev, ki so se klatili po okraju in vzbujali med prebivalstvom strah pred zločini. Del teh Bosancev je bil nastavljenih preje tudi pri Trboveljski družbi v Trbovljah, kjer so iz različnih vzrokov delo zgubili. Na ta način je orožništvo izročilo v zadnjih dneh tukajšnjemu sodišču enajst takih sumljivih

ji ni bilo težko umoriti otroka. A nekega jutra je vstala in zapazila, da je bil ponoči sneg zapadel. Videala je, kako je odpadlo listje in je zvenelo cvetje. A to ji ni dalo nič misliti. Ko je pa zagledala sneženo odejo, ji je prišlo, da je zdaj konec vsakega življenja v prirodi, da je vse zamorjeno in je le morje, ki je tam zunaj vihralo v burji, žvižgalo in tu-lilo edino življenje. Ostala je pri zidu hiše in zrla na morje. Trpilo in težko ji je bilo pri srcu. Potem ji je spaval pogled po pokrajini, v tisto smer, kjer je bila zakopala svoje dete.

Ne vem, kaj mi je bilo, je dejala, a od mraza sem se pričela tresli in drgetati. Le eno misel sem imela: Kako leži moj otrok ondi v snegu. Zdelo se mi je, da leži in ga zebe in je duša še v njem in ne more v nebesa. Misli-la sem, da mora še ležati ondi in da se joka in prosi za svojo dušo.

Tisto noč ni mogla spati; venomer je slišala, kako se njen otrok joka. Saj je vedela, da to ni res, pamet ji je tako velevala, navzlic temu pa ga je slišala.

In vse tisto, kar si je prej s pametjo dopovedovala in kar se je zdelo navidezno razumljivo, vse tisto je razpadlo v nič. Dan za dnem ji je bilo huje; ni se bala ljudi; ti ji niso mogli ničesar storiti. A bilo je nekaj zagonetnega, česar se ni mogla iznebiti, tisto, o čemer je celo Voltaire govoril, rekoč: »Če bi ne bilo Boga, bi ga morali postaviti.«

Kako da je prišla do takega naziranja, ko je vendar misli-la, da si je vse to že izbila iz glave? Mogoče se čudite, da je znala ženska te vrste tako modrovati, vendar ji je nekaj venomer govorilo in v tem je začela polagoma spoznavati, kaj je življenje prav-zaprav in da se njeno lastno življenje nadaljuje v življenju njenega otroka. In zgrabilo jo je spoznanje, da je uničila življenje človeka in del svojega lastnega življenja. Prišla ji je misel, da ji morda ne bi bilo tako hudo, če bi bila uničila le ono življenje. A huje je bilo, ker je uničila sebe samo.

gajni glaone pošte. Žrebanje 15. januarja.

DOM :: IN :: SVET

mesečnik za književnost in umetnost bo izšel koncem januarja v dvojni številki.

DOM IN SVET

je danes prva revija bodisi radi izbranega leposlovja in esejev bodisi radi svoje odlične opreme. Informira o vsej domači in tuji književnosti.

DOM IN SVET

je dvignil tudi v inozemstvu ugled naše kulture, zato ga mora imeti vsak slovenski izobraženec. Stane celotno 100 Din, polletno 50 Din. :: Naslov:

UPRAVA DOMA IN SVETA V LJUBLJANI

Celje

Lev Tolstoj in njegova življenjska drama, je predmet, o kojem bo govoril na jutrišnjem prosvetnem večeru g. univerzitetni lektor dr. Nikola Preobraženski. Posebno odlikanje smo Slovenci dobili celotni prevod Tolstojev »Ane Karenine«, je pri nas zraslo zanimanje za življenje in stvarjenje Leva Tolstojca. Vstopnice za jutrišnji večer se še dobe danes med 9 in 10 dopoldne v Ljudski knjižnici na Cankarjevi cesti, istotam jutri ves dan, zvečer pa pri vstopu v dvorano Orlovskega doma.

Ljudska knjižnica na Cankarjevi cesti je danes odprta od 9 do 10 dopoldne.

Silen mrz in Celju. Ze vta ta teden je vladal v Celju občuten mrz, ki je ob jutrih dosegel celo —19 stopinj Celzija in ki ga niti opoldansko sonce ni ublažilo. V noči od petka na večer pa je bil pritisk mraza izredno in nepričakovano močan. V jutranjih urah so kazali termometri do 24 stopinj pod ničlo. Tudi stari ljudje ne pomnijo tako ostre zime v sicer vremensko tako zmrznem Celju.

Dopisi

Radovljica

Kino v Ljudskem domu. Da prinese v svoj program nekoliko sprememb, bo ljudski oder to in naslednjo nedeljo predvajal kino predstave. V nedeljo, 13. t. m. je na vrsti film o Češkoslovaški, ki je aktualen posebno letos, ko praznujemo Češkoslovaški tisočletni smrti sv. Vavla in pohite tudi Slovenci na Orlovski tabor v Prago. Cene teh kino predstav so običajne.

Zimski šport. Ob sedanjem snegu je tudi pri nas v Radovljici vse oživelo. Posebno živahno se gibljejo smučarji — pri nas jim pravijo smučarji — ki so se letos organizirali v lastnem klubu. Ta klub prireja tudi posebne vaje v smučanju za mladi, kar je gotovo hvalevredno, če hočemo, da se od av in koristni šport čim bolj razširi med nami. Ravno tako živahno kot »smučarji« se gibljejo tudi sanklaci, le žal, da jim je zadnje čase županstvo malo omejilo njih »delokroge«, ko je iz varnostnih razlogov prepovedalo sankljanje po javnih cestah. Ker uvidevajo upravičenost te odredbe tudi sanklaci sami, bi bilo morda dobro, če bi se iz vrst ljubiteljev zimskega športa sestavil poseben odbor, ki bi napravil posebno sanklacijske. Stroške za to bi lahko kriil iz prispevkov, ki bi jih pobiral od sanklcev in ki bi jih isti gotovo radi plačevali, samo da bi se lahko z mirno vestjo sanklali.

Vozniki in živina. Snega so posebno veselili naši vozniki, ki zdaj lahko spravljajo lesa in hrubov v dolino. Manj vesela pa je tega njih živina, zakaj naši ljudje še vedno ne poznajo usmiljenja do živine. Najžalostnejša slika na naših cestah je gotovo konj s prevelikim tovorom, ki ga ne more speljati, pa ga voznik prepeha in suva in preklanja z vravn, mesto da bi pomagal ubogi živali oziroma bi ji le toliko naložil, kolikor more speljati. Seveda pa niso tako brezsrčni samo naši vozniki, ponekod so celo še veliko bolj neusmiljeni. Kaj naj rečemo n. pr. o vozniku, ki naloži enemu samemu konju 4 kubične metre lesa in še več! Ta sramota bi se že enkrat morala odpraviti z naših cest.

Tržič

Zimski šport. Sneg, ki ga leži kot že dolgo ne toliko, in suh mrz zadnjih dni vabi zlasti mladino ven v prosto naravo. Kakor iz zdravstvenih razlogov pozdravljamo ta pojav, prav tako pa moramo tudi pozdraviti zadnji odlok občine, ki prepoveduje drsanje in sankljanje po mestnih ulicah. Ta razvada, ki se je bila v zadnjih letih že preveč razpasla, je postala v resnici že opasna za življenje meščanov. Ceste so bile tako izglajene, vrste sanklcev zlasti v večernih in nočnih urah tako goste, da si moral zbrati vso pozornost, da se nisi naenkrat znašel na tleh. Ne reče, ki so se na tak način zgodile v zadnjem času, so končno občino prisilile do imenovane prepovedi in mi samo želimo, da bi se ta prepoved dejansko tudi izvajala. Naši smučarji se tudi prav pridno gibljejo in prav te vrste šport se zdi, da si pridobiva vedno več prijateljev. Teren je v Tržiču in bližnji okolici kaj pripraven zanj, zato opažamo poleg domačinov tudi precej tujih gostov.

Malo statistike. V preteklem letu se je potopilo 732 hl vina, 59 hl vinskega mošta, 262 hl piva in 72 hl različnega žganja in likerjev — vsekakor visoke številke za mesto z manj kot 3000 prebivalci. Številke so se sicer zmanjšale za skoro eno tretjino od lani, vendar pa so še previsoke in nas po pravici navdaja strah za življenjsko silo prebivalstva, zlasti še spričo skrajno slabih stanovanjskih razmer, ki vladajo v našem mestu.

Novo mesto

Nova šola v Novem mestu ima 18 učnih prostorov, tri risalnice, fizikalno dvorano, razne kabine itd. Stala bo precej nad 5.000.000 Din in bo znašala vsakoletna vrednosta okrog 400.000 Din. ki jo bodo morali Novomeščani plačati, da bodo v 20 letih poplačali vse te milijone. Ze sedaj vse tarna radi prevetkega obdavčenja, pa se bodo morali vse občinske davčnine in take povzeti za polovico, če se bo hotel redno odplačevati vsakoletni masek za novo šolo. Interpelacije odbornikov SLS v občinskem svetu so šle vse na tem, da se delo pospeši, ne pa, da se onemogoči, kot to hoče voditi »Jutro« od 6. jan. 1928, ki navaja razen tega same nerešitvene in izmišljene stvari. Res je, da so bili odborniki SLS proti zdavit meščanske šole v Novem mestu, ni pa res, da so to storili, da bi preprečili konkurenco samostanske meščanske šole

v Smilhehu. Naj govorijo številke. V šolskem letu 1927-28 je imela imenovana šola 161 učenec, od teh jih je bilo iz Novega mesta samo 28. Če tudi bi vse odpadli, bi imel omenjeni zavod še vedno več kot dovolj učenc. Na osnovnih šolah v Novem mestu pa se radi premajhnega števila otrok sploh ne more odpreti niti 7. niti 8. razred. V dveh 6. razredih pa je skupno samo 26 otrok. Vsa pomena Slovaki, ki mu ni »Jutro« prva in zadnja instanca za vsako pametno misel ter edina vsakdanja duševna hrana, mora torej uvideti, da za meščansko šolo v Novem mestu ni dovolj otrok in že radi tega ni mogoča. Meščanska šola v Novem mestu bi torej morala dobiti otroke iz gimnazije in sicer v toliki meri da bi to povzročilo njeno redukcijo. Menimo pa, da je interes Novega mesta, da ostane gimnazija. Izgovori, da morajo pošiljati Novomeščani svoje otroke na meščansko šolo v Ribniko in Krško, niso resni, ker so na obeh šolah samo trije otroci iz Novega mesta.

Brez oziroma na vse to pa ima novo šolsko poslopje zadosti prostora še za meščansko šolo, ker bi se moralo v smislu zakona skriti število sedanjih petnajstih razredov na osnovnih šolah v Novem mestu, samo na 9, ker je vendar oče, da se vzdržujejo razredi in paraleleke z 13 in 14 učenci! Komu v korist? Ker je v novem šolskem poslopiju 16 učnih sob, ostane torej za meščansko šolo še 9 razredov, čeprav bi se rabili samo 4. Da število otrok na osnovnih šolah v Novem mestu tudi v bodoče ne bo večje, kažejo te-le številke: (prva rojstno leto, druga število rojstev, tretja število smrti). 1922, 45, 87; 1923, 30, 36; 1924, 30, 35; 1925, 28, 27; 1926, 31, 40; 1927, 16, 30; 1928, 23, 33. — Te številke nam torej jasno kažejo, da bo Novo mesto samo iz sebe izumrlo, če ne bo dotoka z dežele; jemo nam pa tudi kažejo, da bo najmanj polovica sob novega šolskega poslopja praznih, medtem ko bodo morali šteti novomeški davkoplačevalci stolisoke.

Slovesna zadušnica po pok. ravnatelju vlad. svetniku Ignacij Fajdri bo v ponedeljek 14. t. m. ob pol 7 zjutraj v kapiteljski cerkvi.

Zopet reden dovoz »Slovenca«. Do zadnjega tedna sta se dopolnila »Slovenec« in »Slovenski list« iz Brežice in je ob rednem prometu dospela pošiljatev že s pošto avtomobilno zvezo ob 9.30. Ker je pa v ponedeljek in torek bil promet oviran deloma radi snega, deloma radi nezdge, se je dovoz zakasnil, kar se je tudi prej včasih zgodilo. — Sedaj prihaja naše časopisje z jutranjim vlakom, ki vozi iz Ljubljane proti Karlovu ter je dovoz in dostavitev redna. Z ozirom na to ne zadene poštna uprava za svoječasni nerediti dovoz nikakr krivda.

Sneg in mrz. V celim novomeškem okraju je zapadel debel sneg ter vlada zadnji teden mrz od 12—17 stopinj pod ničlo. Čez dan temperatura izdatno naraste, češar se zlasti vesele sanklaci, ki jih kar mrgoli ob solunskih popoldnevih na kapiteljskem marofu in na Grnu.

Trbovlje

✱ Poročil se je v Šmartnem v Rožni dolini g. Iv. Jurčec, učitelj v Trbovljah z gno. Ano Begovo, učiteljico v Šmartnem.

✱ Prijateljem plik. Ob tej hudi zimi se piše rade nahajajo v bližini človeških bivališč in kdor je njih prijatelj, jim bo pokadal drobtine in zrnje.

Laško

Lepa spominška slavnost se je vršila prošlo nedeljo. V svetovni vojni je izgubilo življenje 64 laških župljanov. Medtem, ko so drugod že postavili tem junakom na ta ali oni način viden znak hvalečnosti do junstva padlih sožupljanov, ni bilo v naši župniji nobenega činitelja, ki bi se povzpelo do te hvaležne naloge, razen našega g. delana magr. dr. Frana Krulca. Z njemu lastno energijo in navdušenostjo je prišel do akcije in zbral skoki dolgo časa prispevke za spomenik padlim vojakom iz župnije Laško. Njegovo delo je bilo kronano z odprtivijo dveh krasnih marmornatih spominskih plošč, ki so vzidane na pročelju naše nadžupnijske cerkve. Svečanost je bila odprta s sveto mašo, med katero je imel cerkveni govor g. vojni kurat F. Bonuš Po končani maši, med katero je izborna pel pod vodstvom g. Kuntar domači pevski zbor »Hume«, je blagoslovil obe plošči magr. dr. Franc Krulca, ter imel nato preizredljiv govor. Po g. dekanu je nastopil okrajni glavar g. Franjo Maršič, kateri je poročal o strelnih grozotah svetovne vojne in o brezmejnem trpljenju, ki so ga morali prenašati vojniki v razuru in v dežju granat naših slovenski fanije in močje. H koncu svojega govora je v vznešenih besedah pozdravil našega največjega junaka kralja Aleksandra. Vsa slovesnost se je izvršila v lepem in iskrenem razpoloženju. Udeležili so se je tudi vsi predstavniki državnih in samoupravnih uradov, med njimi g. vladni svetnik Pinkava, za Okrajni zastop g. dr. Josip Godnič in zastopniki vseh domačih občin. Vsi župljani nadžupnije Laško so našemu gospodu dekanu iz srca hvaležni, da je s svojim neumornim delom in trudom uspeval tako primeren spomin na naše padle sožupljane.

Telovadno društvo »Sokole« je odgovorilo z mesecem novembrom t. l. telovadnico v hotelu »Henke« in si namerava sezidati svojo lastno telovadnico ali pa isto nastaniti v novi hiši g. Osočina.

Razbiranje kunda je v naši občini prenehalo. G. Princič, trafikant in trgovec v Laškem, je odgovoril razprodajo iz Zagreba razbirjenih brošur, ki tako kvarno vplivajo na naše ljudstvo v narodnem in moralnem oziru. K temu koraku čestitamo g. Princiču in želimo, da bi ga posnemali vsi slovenski trgovci. Naša tozadevna notica je imela vendarle uspeh.

Brežice ob Savi

Radio. Tukajšnje Prosvetno društvo si je nabavilo radio sprejemni aparat z zvočnikom in ga postavilo v pevski sobi v samostanu. Za člane in druge goste se vršijo radio predavanja vsako nedeljo in praznik od 3 popoldne in vsako sredo in soboto od 7 zvečer dalje. Aparat se je po doseda-

njih poskuših dobro obnesel in se tudi na zvočnik sprejemajo vse evropske postaje. Vedno je torej preskrbljeno za pester spored. Ob ostalih delavniških se vršijo radio predavanja le po predhodni prijavi poslušalcev društvenemu odboru.

Rdeči križ. V ponedeljek, 14. t. m. se bo ob 8 zvečer vršil na okrajnem glavarstvu občni zbor Rdečega križa. Vabljeni so vsi člani in nečlani, da se občnega zbora udeležijo in po svojih močeh pripomorejo k poživitvi te potrebne organizacije, ki bo drugače primorana, da radi nezanimanja občinstva preneha z delovanjem.

Slov. Konjice

Razpis. Na tukajšnjem okrožnem sodišču je razpisano mesto sodnika.

Neareča. Levo nogo si je zlomil, igraje se v sobi, sinček g. Pavliča, župana teparijskega.

Kam gremo danes? Vsi prijatelji lepih tger gremo v prijatni Cadram, kjer bomo imeli priliko videti zanimivo zgodovinsko igro »Miklova Zala«. Obenem bo to najlepši izlet, ko se kar sanke priklopijo avtobusu. Naj nihče ne zamudi ugodnosti.

Slovenska Krajina

Umri je dne 10. januarja g. Edvard Fürst, veletrovec, odbornik gremija trgovcev in za okraj Murska Sobota in predsednik tukajšnje izraelske verske občine.

Poštni avtomobil, ki vozi med Rogasveci in Dolno Lendavo je očitno premajhen. Skoro na vsaki postaji pusti po več potnikov, ki ne dobijo prostora v avtu. Kako hudo in neprijetno je človeku, ki je morda že kak 2 uri grazil po blatu, zasneženi poti in mora ostati v snegu — ker ne dobi v vozu mesta — si vsakdo lahko predstavlja.

Golnik. Pevski kvartet »Ljubljane« koncertira danes pop. ob pol 4 v zdravilišču na Golniku. Vojnik. Umrla je 11. t. m. v naši biralnici usmiljenka Vilhelmina Jožefa Ogrizek v 63. letu.

Socialna vprašanja

Gibanje prebivalstva in delovni trg

Za delavstvo, pa tudi za gospodarstvo je najvažnejši problem ureditve delovnega trga. Cini bolj je razvita industrija v kaki državi, tem važnejši je ta problem.

Po vojni je nastala namreč vsepovsod nova veja gospodarskega vprašanja — brezposelnost. V velikih državah je stalno število brezposelnih, ki gredo v milijone. Anglija se bori z brezposelnostjo bolj, kakor katerakoli država v Evropi. Tamkaj znaša število brezposelnih stalno ca 1 milijon 500 tisoč. Skoraj isto število je izkazovalo v prvih povojnih letih Nemčija. Toda ta si je hitreje opomogla. Prejšnje leto je znašalo število brezposelnih približno 500 tisoč. Ta stalna armada brezposelnih sili države, da skušajo svoj delovni trg čim bolj razširiti ali pa najti tiste faktorje, ki nanj ugodno vplivajo. In tak faktor je gibanje prebivalstva. Nemški gospodarski krogi so mnenja, da bo zmanjšanje rojstev med vojno in po vojni povzročilo od leta 1930 dalje padanje brezposelnih in da bo prišla končno doba, ko bo celo primanjkovalo delavnih moči.

Kako to? Leta 1928 je bilo na razpolago nemškemu gospodarstvu 83 milijonov delovnih sil. Za 5 milijonov več kakor leta 1914. Do leta 1930 ne bo sicer veliko zastajal letni porast delovnih sil za mirovno dobo, po letu 1930 se bo pa pričel kazati padec v prvi vrsti mladostnih delavnih moči nad 15 let. Tukaj se bo poznal izpad rojstev med vojno. To znači, da bo po letu 1930 zaznamovalo polagoma pomanjkanje vajencev in drugih mladostnih delavcev. Zmanjšanje delovnih sil bo znašalo letno približno 100.000.

Manjkajoče mladostne sile se bodo nadomestile z starejšimi delovnimi silami.

V letih 1930 do 1935 bodo namreč dorastla generacija, ki je nastala pred letom 1914. Ako računamo, da znaša pridobitna doba od 15—65 let, potem je jasno, da bo prišel glavni del produkcijske kapacitete na leinike, ki so še v polni moči, tako da zaenkrat ne bo ostarelosti v vrstah delavnih sil.

Vprašanje je pa, ali bo zadostovala ta produktivna kapaciteta, da popolnoma zadosti narodnemu gospodarstvu. Sialno večanje delovnih moči v zadnjih desetletjih je bilo močje le potem stalnega naraščanja prebivalstva. Nemško ljudstvo je zaznamovalo pred vojno letni naraščaj ca 750.000. Po vojni pa komaj od 300.000—400.000. Torej precejšnje nazadovanje. Radi tega stanja obstoji opravljena bojazon, da bi se moglo obdržati nemško gospodarstvo na sedanjih višini v daljni bodočnosti le s pomočjo tujih delovnih sil in pa s pomočjo racionalizacije obratov. Če bo samo racionalizacija, je veliko vprašanje. Saj strokovnjaki dvomijo. Kajti v racionalizaciji se hitro doseže točka, ko so človeške delovne sile zopet nujno potrebne. Sploh je pa po mnenju strokovnjakov napredovala racionalizacija v nemški industriji v taki meri, da je vsaj zaenkrat dosegla najvišjo točko.

Glavobol

vseeno ali kot posledica prehlada, razburjenosti, naporenega dela, ali pa preobilo zavžitega alkohola in nikotina, se lahko ublaži in odstrani. Vzemite priznane

Aspirin tablete

in kmalu začutite blagodejen vpliv. Pri zobobolu, trganju v ušesih, influenci, revmatizmu, nevralgiji in vročini so Aspirin-tablete slavnoznane. Zahtevajte vedno originalni omot »Bayer« z modro-belo-rudečo varstveno znamko.

Teharje pri Celju. V nedeljo, dne 20. t. m. se bo vršilo v okvirju kmetij, podružnice na tukajšnji osnovni šoli čebelarstvo predavanje. Začetek po sv. maši ob 8 zjutraj. Ker so nekateri kraji teharske fere prav ugodni za čebelarstvo, bi bilo želeli, da se udeležijo tega važnega predavanja ne samo vsi tisti, ki se že več ali manj pečajo a čebelarstvom, ampak sploh vsi, ki se le količkaj zanimajo za to zanimivo in koristno kmetijsko panogo.

Skrb za pijance

Na vsak način nenavaden naslov, ki pa v socialnem vprašanju pomeni važno sodobno nalogo — ne le drugod, ampak tudi pri nas. Pri nas morda še prav veliko! Kakor je pisec teh vrst poučen, se zdravstveni oddelek oblastnega odbora peča prav resno z mislijo, ustanoviti poseben zavod, kjer naj bi se zdravili alkoholiki. Če oblastni odbor uresniči enkrat ta veliki načrt, bo storil korak, s katerim se bomo približali drugim kulturnim narodom, ki so v tem oziru že davno pred nami. Švedska ima n. pr. tak zavod, kamor državna oblast pošilja na zdravljenje prisilno vsakogar brez izjeme, ki je bil večkrat javno zahtoten — pijan. Drugod zopet imajo zavode, kamor se alkoholiki hodijo zdraviti od svojega nagnjenja — prostovoljno. Toda, če vemo, da je alkoholizem socialno zlo, ki upropašča v svojih posledicah družine, škoduje družbi in slabi državo, potem moramo priznati, da je v pobijanju te bolezni treba prisilnih odredb, za katerimi naj bi stala avtoriteta države!

Nemška katoliška dobrodelna zveza (Caritasverband) za nadškofijo München—Freising je zadnje dni novembra priredila v Manakovem tečaj o pobijanju alkoholizma. Na tem tečaju je govoril tudi višji vladni svetnik baron Egloffstein, ki je ravnatelj prisilne delavnice v Rebdorfu. Govoril je o predmetu »alkoholizem in zločin«. Alkoholizem ni le vzrok takozvanih pijanskih zločinov, kakor so uboj, umor, poškodbe itd., ampak tudi drugih zločinov in prestopkov. Alkoholizem slabi voljo, kvari vest, navaja k zapravljanju denarja, zato vodi le prevečkrat do prestopkov proti lastnini, povzroča tatvine in poneverbe. Tudi propadanje javne morale, celo dejstvo dvojne morale bi brez alkoholizma bilo težko močje — vsaj v taki meri ne!

Zato je treba pijanec posvečati večjo skrb. Najprvo je treba po mnenju predavatelja skrb za pijance obravnavati v zvezi s skrbstvom za brezposlene in izpuščene kaznjence.

Drugo predavanje je bilo medicinske vsebine. Dr. med. Graf, privatni docent za psihijatrijo v Monakovem, je razlagal »možnosti in meje zdravljenja alkoholikov.« Pri zdravljenju piske bolezni je treba enakomerno vpoštevati »nagnjenje« in »okolice«. Zdravljenje obeta biti uspešno le, če bolnik sam prostoovoljno in z vsemi silami sodeluje. Razlikovati je tri ščadije zdravljenja: 1. Najprvo je piva treba iztrgati iz njegove običajne okolice ter ga odvajati od alkohola. 2. Potem je treba bolnika z veliko skrbnostjo iztrgati duševno zdraviti, ga tolažiti in mu nuditi razvedrila. 3. Potem pa je neobhodno potrebno zagotoviti mu ugodne življenjske pogoje za čas ozdravljenja. Verska tolažba in pomoč se tudi z zdravniškega stališča smatra za potrebno; kajti nujno je izrabiiti vse duševne sile za zdravljenje. Meje pa so vsakemu zdravljenju postavljene, če bolnik noče sodelovati in se zdravljenju celo protivi, ali pa v slučaju naravne neozdravljivosti. To pa je slučaj pri težkih psihopatih ali slaboumih. Posebni zakon za skrbstvo alkoholikov naj omogoči, iztrgati bolnika pravočasno tudi proti njegovi volji iz njegove okolice ter poseči povsod tam, kjer je danes skrbstvo za pijance navezano le na oslabelo svobodno voljo piveca.

Kakor rečeno, oblastni odbor študira sedaj to vprašanje v označenem smislu. Želimo, da bi finančna sredstva čim prej dopustila, da se ta misel izvede. Popolni uspeh tej akciji pa bo zagotovljen še le tedaj, kadar bo država s svojo zakonodajo nastopila in omogočila energično zdravljenje te tako težke in usodne socialne bolezni.

Radio amaterji, naročniki, interesenti!

Obveščamo, da smo otvorili našo glavno zalogo radio aparatov in potrebščin

v Dalmatinovi ulici šte. 13 — nasproti Delniške tiskarne.

Vodimo najmodernejše aparate in sestavne dele po priznani kulantnih cenah. Neobvezno predvajanje.

RADIOVAL

špecialna radio trgovina

Dalmatinova ulica 13 — Kongresni trg 3

Vsem posestnikom visokofrekvenčnih in radio aparatov!

Od mnogih naročnikov smo prejeli pritožbe o motnjah pri sprejemu, ki jih povzročajo bodisi preveč navdušeni radioaparati, bodisi posestniki visokofrekvenčnih aparatov.

Prve kot druge prosimo, da se pri manipuliranju s svojimi aparati ozirajo tudi na svoje sosedine in ne le na svoj dobrobit. Radioaparati naj na svojih aparatih ne menjavajo po nepotrebnem raznih postaj, ker se živčanje in tulenje, ki nastane vsled reakcije, prenaša preko anten tudi na druge aparate in moti na njih dober sprejem. Posestniki visokofrekvenčnih aparatov pa naj preloži svoje masiranje na tak čas, da ne bodo motili večernega programa radio-postaj.

Upamo, da bo to zaleгло in da nam ne bo treba navajati imenoma poedinih slučajev.

Radio-Ljubljana.

Naša postaja in inozemstvo

Brez dvoma je važno, kako se kaj čuje naša postaja po svetu naokrog.

Zdi se pa, da je pri pravilnem pojmovanju naloge naše postaje neprimerno važnejše ali vsaj tako važno, — da inozemstvo ve, da je ta postaja naša, to je slovenska.

Hodiš po svetu naokrog in nikomur ne moreš dopovedati, da si Slovenec, — ker Slovenec enostavno nihte ne pozna... Vedno si in ostajaš Srb ali pa Čehoslovak. To je prokletstvo maloga naroda in dosedanjega našega političnega položaja, porečemo.

Sveto radijsko postajo smo dobili. Od povsod prihajajo poročila o njenem sprejemanju. Nismo več majhni — z moderno tehniko smo enaki vsakemu drugemu narodu v radiu! Tudi politični položaj je v lastni državi ves drugačen. Sveta naloga naše postaje je, da predvsem skrbi za upoznavanje inozemstva s Slovenci kot takimi.

S pravim zaprepačenjem pa bereš v »Der deutsche Rundfunk« stalno: »Laibach (Ljubljana), Ausage: serbisch, englisch itd. Kako, za Boga, je to mogoče?

S tem začnemo v človeku vstajati misli o dejanski silni nalogi naše postaje.

Nesteto stvari hočemo in propagiramo, misleč, da smo na najbolj vidnem mestu mednarodne pozornosti. Ne zavedamo se pa ne mara, da za nas malokdo ve ali pa da brž z nami opravi, češ — Balkan... Bridko je to. In mi, zdi se, križem roke držimo in imamo — svojo radijsko postajo... Postajo, ki je pa nota bene po kukavici in drugače povsod že dobro poznajo in kjer je — »Ausage: serbisch...«

Popravimo to, kar smo zagrešili že dolgo poprej in radi česar je sklepanje miru tako žalostno izpadlo za nas!...

Zato pa: predavanja v tujih jezikih o Slovencih, o naših ljudeh v Italiji in na Koroskem (samo dejstva, številke, statistike), o naši zgodovini, naši kulturi, naši zemlji (tudi eld promet) — vse to sistematično in brez prenehanja! Dalje: večeri slovenske književnosti, posvečeni poedini našim pisateljem in pesnikom. Kratko predavanje v slovensčini in v kakem tujem jeziku in nato recitacije slovenskih izvirnikov in odgovarjajočih prevodov, ki jih je že precej, dasi so raztreseni po časopisih (Prager Presse itd.) ali kako drugače. To je aktualno in važno! Isto napravimo lahko, dasi malo težje, s slovensko glasbo — tudi sistematično.

Saj ni res, da smo premajhni! Z radijem segamo v ves svet in ves svet nas lahko posluša. Kako je že županji zasnanj o domovini: »... ni ti mejja?« Zavedimo se!

NOVE VALOVNE DOLŽINE.

Tehniška komisija svetovne radiofonske zveze se je na konferenci v Bruslju bavila s težavnimi problemi dodelitve valovnih dolžin, ki so nastali s tem, da je konferenca v Washingtonu zožila obseg evropskih valovnih dolžin. Kot končni rezultat posvetovanj je bruseljska komisija javila, da je izdelala nov načrt za razdelitev valovnih dolžin. S 18. januarjem stopijo nove valovne dolžine v veljavo. Nov valovni red je stal dosti truda. Vsem postajam ni bilo mogoče ugoditi, zato pomeni za marsikatero le poslabšanje. Vendar pa tudi ta načrt ni popolnoma definitivni, ker mora pred sklenitvijo pokazati, ali se bo dal do vseh podrobnosti sploh izvesti in ali se le preveč ne bodo motile nekatere postaje med seboj.

Za Jugoslavijo so v novem načrtu rezervirane tri dolžine 308.3 (Zagreb), 260.9 in 225.6 m. Prav iz tega je razvidno, da se bo moral našrt še spreminjati. Bavila se bo z njim posebna konferenca strokovnjakov, ki se vrši od 4. do 15. aprila v Pragi. Vendar pa že od danes dalje nobena postaja ne sme oddajati več na dosednji valovni dolžini.

CENZURA RADIJSKIH POROČIL.

Ali spadajo poročila, ki jih oddajajo radijske postaje, pod običajen tiskovni zakon, ali jih zadevajo le specialne zakonske določbe. S tem vprašanjem so se bavile oblasti že v več državah. Kaj pa, kjer specialnega tozadevnega zakona ni? Ko je bila pri nas s 6. januarjem uvedena preventivna cenzura za časopise, je pošto ravnateljstvo v Ljubljani po nalogu gospoda ministra za pošto in telegraf sporočilo oddajni postaji, da sme radijska oddajna postaja oddajati samo taka politična informativna poročila, ki jih bo dobila od gospoda velikega župana v Ljubljani. Z drugo besedo se to pravi, da so se s tem pri nas tudi radijska poročila podredila tiskovnim določbam, ker se je tudi zanje z istim dnem uvedla preventivna cenzura.

Z jurističnega stališča pa to vprašanje v podrobnostih še ni rešeno. Da bi zbrali material za

zakonsko ureditev radijskih poročil in programa sploh so v Nemčiji meseca marca razpisali nagradno tekmovanje za znanstveno razpravo z naslovom: »Radio in državni tiskovni zakon. Vkoliko in kako naj se razlagajo zakonska določila o tisku tudi v obrambo svobode radija in v zaščito njegovih zlorabe.« — Pred kratkim je posebna komisija končala z oceno vloženih razprav ter prisodila prvo nagrado sodniku Frideriku Denckerju iz Hamburga, drugo pa Dunajčanu dr. Leopoldu Rauscherju.

ODLIČEN RADIOAMATER.

Slovaški tednik »Jugoslaviti Čehoslováci«, ki izhaja v Daruvaru v Slavoniji, piše v 50. številki VII. letnika: »Nj. Vel. kralj — radioamater. Nj. Vel. kralj Aleksander je navdušen radioamater. Sam sestavlja radioaparate, s katerimi sprejema celo Ameriko. On je prvi vladar v zgodovini, ki lastnoročno sestavlja radioaparate; pri tem pa kaže nenavadno spretnost. Govori se, da je že več svojih prijateljev obdaroval z aparati lastnega izdelka, ki brezhibno sprejemajo. Legija radioamaterjev je gotovo na tega visokega »kolego« posebno ponosna.«

Po odloku tehniške komisije svetovne radiofonske zveze ne sme postaja v svetilniku pri Trstu oddajati brzojav v času od 19. do 22.30. ure. Le na klice na pomoč z ladij sme odgovarjati. Ta odredba je zelo važna za nas, ker je radiotelegrafiranje s tržaškega svetilnika močno motilo sprejemanje naše postaje. Ne vemo pa še, če nismo prišli z dežja pod kap, ker bo v tem času namesto tržaške telegrafirala postaja na Reki.

Ljubljana 566 m (2.5 kw)

Zagreb 308.3 (0.7)	Bern 411 (1.5)	Dunaj 517.2 (15)
Praga 348.9 (5)	Katov. 422 (10)	Milan 550 (7)
Stutt. 379.7 (4)	Rim 447.8 (3)	Budap. 555.6 (20)
Toulouse 392 (3)	Beilin 484 (4)	Varšava 1111 (10)

Programi Radio-Ljubljana:

Nedelja, dne 13. jan. 9.30 Prenos cerkvene glasbe iz franč. cerkve; 10.30 Elektromotor v poljedelstvu, predava inž. Dittrich; 11. Koncert Radio-orkestra; 15. Laska glasba (Magistri); 16. Saljivi spevi Franca Vidmarja iz Zg. Luše; 16.30 Laska glasba (tercet Šiška); 17. Veseloliga; 20. Šentpeterski cerkveni zbor poje stare božanske pesmi; 1. A. Hribar: Angelsko petje so čuje v višavi; 2. Cvek: Glej čudno na nebu svetli; 3. A. Hribar: Radujte se dames vsi zemlje rodovi; 4. Cvek: Slava na višavi; 5. Zupan: Vsi bodimo veseli; 6. Hladnik: Sveta nebesa široko se odpro; 7. Zupan: Božji nam je rešja sin; 8. Rihar: Razglašnje Gospodovo; 9. Hladnik: Zakaj svetlobe; Radio orkester; 22. Poročila in časovna napoved.

Ponedeljek, 14. jan.: 12.30 Reproducirana glasba. 13. Casovna napoved, borzna poročila. Koroske narodne pesmi iz Roža. 13.30 Stanje vode. 17. Koncert Radio-orkestra. 18.30 Čestina, poučuje g. Novak. 19. Francoščina, poučuje dr. Leben. 19.30 Pravilno pojmovanje tuberkuloze, predava dr. Franc Debevec, specialist za tuberk. bolezni v Ljubljani. 20. Veseli večer: ga. Balatkova in gg. Povhe in Danilo. Koroske narodne pesmi iz Roža. 22. Poročila in časovna napoved.

Torek, 15. jan.: 12.30 Reproducirana glasba. 13. Casovna napoved, borzna poročila, reproducirana glasba. 13.30 Stanje vode. 17. Koncert Radio-orkestra. 19. Nemščina, poučuje ga. dr. Piskernik. 19.30 Kemija vsakdanjega življenja, predava prof. Pengov. 20. Drama. Radio-orkester. 22. Poročila in časovna napoved.

Sreda, 16. jan.: 12.30 Reproducirana glasba. 13. Casovna napoved, borza, reproducirana glasba. 13.30 Stanje vode. 17. Radio-orkester. 18.30 Pravljice. 19. Srbohrvaščina, poučuje prof. Mazovec. 19.30 Pomen antike za razvoj evropske kulture, predava vseuč. prof. dr. Bradač. 20. Večer ruske glasbe II. Izjava godba Dravske divizije. 22. Poročila in časovna napoved.

Četrtek, 17. jan.: 12.30 Reproducirana glasba. 13. Casovna napoved, borza, reproducirana glasba. 13.30 Stanje vode. 17. Radio-orkester. 18.30 Čestina, poučuje g. Novak. 18.30 Kmetijsko-gospodarsko predavanje, predava ravn. Kmet. družbe ing. Rado Lah. 19. Italijanščina, poučuje prof. Gruđen. 19.30 Prenos opere. Radio-orkester. 22. Poročila in časovna napoved.

Petek, 18. jan.: 12.30 Reproducirana glasba. 13. Casovna napoved, borza, reproducirana glasba. 13.30 Stanje vode. 17. Radio-orkester. 18.30 Gospodinjina ura, predava gđe. C. Krekova. 19. Francoščina, poučuje dr. Leben. 19.30 Varstvo spomenikov, predava dr. Stele. 20. »Šramel variete« (2 citre, kitara, vijolina). Radio-orkester. 22. Poročila in časovna napoved.

Sobota, 19. jan.: 12.30 Reproducirana glasba. 13. Casovna napoved, borza, reproducirana glasba. 13.30 Stanje vode. 17. Radio-orkester. 18.30 Delavska ura. 19. Nemščina, poučuje ga. dr. Piskernik. 19.30 Duševnost dojenčaka, predava vseuč. prof. dr. K. Ožvald. 20. »Zima«, g'asbeno-literarni večer. Radio-orkester. 22. Poročila in časovna napoved.

Nedelja, 20. jan.: 9.30 Prenos cerkvene glasbe iz franč. cerkve. 10.30 Električna v poljedelstvu, predava ing. Dittrich. 11. Koncert Radio-orkestra. 15. Reproducirana glasba. 15.30 Moji planinski spomini, prof. J. Miškar. 16. Laska glasba. 17. Recitacije. 20. Pevski večer ženskega zbora drž. žen. učit. v Ljubljani. Radio-orkester. 22. Poročila in časovna napoved.

Drugi programi:

Nedelja, 18. januarja.
Zagreb: 11.30 Dopoldanski koncert. — 17. Plesna glasba. — 20. Prenos iz gledališča. — Praga: 9. Cerkevna glasba. — 12. Vojaška godba. — 18.30 Sport. — 19.30 Simfonični koncert. — Stuttgart: 15.30 Vesela glasba. — 19.15 Recitacije južnotiroleskih pesnikov. — 21.30 Veseloliga. — Toulouse: 13.45 Opoldanski koncert. — 22.23 Petje. — 23. Klarinet in klavir. — Bern: 10.30 Pridiga. — 17. Orkester. — 21. Jodlarske pesmi in orkester. — 22. Koncert. — Katovice: 10.15 Služba božja. — 15.15 Simfonični koncert varšavske filharmonije. — 19.20 Veselo pol ure. — 20.30 Prenos iz Varšave. — Rim: 10. Religiozna glasba. — 13. Trio. — 20.45 Opereta. — Berlin: 11.30 Dopoldanski koncert. — 16.30 Laska glasba. — 20. »Vesela vdova«, opereta. — Dunaj: 10.20 Zborovo petje (Wiener Sängerknaben). — 16. Orkester. — 18.20 »Zima in led«, melodrama. — 19.40 Klavir. — 20. »Zimska balada«, dramska pesnitev. Nato orkester. — Milan: 10.30 Cerkevna glasba. — 12.30 Kvarlet. — 17.15 Ciganski orkester. — 20.30 Opera »Hansel in Gretel«. — Budapest: 10. Služba božja iz univerzitetne cerkve. — 12.30 Simfonični orkester. — 17.30 Vojaška godba. — 18.35 Tri enodejanke s spremljavo ciganskega orkestra. — 20.20 Violina in petje. — Varšava: 12.10 Varšavska filharmonija. — 18.20 Ljudski koncert. — 20.30 Uvertura in arije iz raznih oper.

Ponedeljek, 14. januarja.

Zagreb: 13.15 Reproducirana glasba. — 17.30 Kavarniška glasba. — 20.35 Večer moderne pesmi. — Praga: 13.40 Predavanje o Batovi železnici. — 16.10 O stavbnih katastrofah, predavanje. — 17.30 Srbohrvaščina. — 19. Kabaretna glasba. — 21. Anatolske pesmi. — 21.30 Viola in klavir. — Stuttgart: 16.15 Popoldanski koncert: koračnice in valčki. — 18.15 O zimskem sportu. — 20.15 Vojaška godba. — Toulouse: 13.45 Koncert. — 21.45 Petje in jazz. — 22.28 Vojaška godba. — 23. Plesna glasba. — Bern: 16. Italijanski umetniki. — 17. Koncert orkestra Aversano. — 19. Esperanto. — 20. Koncert. — 21. Cerkevna glasba. — Katovice: 16. Reproducirana glasba. — 17.55 Prenos iz Vilne. — 20.30 Večerni koncert. — 22.20 Plesna glasba. — Rim: 13. Trio. — 17.30 Pianist Fischer. — 20.45 Veseloliga in laska glasba. — Berlin: 16.30 Poje Ida Harth, alt. — 17.30 Novela »Ruit«. — 20. Koncert avstrijskih komponistov. — Nato plesna glasba. — Dunaj: 11. Kvarlet Cerda. — 16. Kvarlet Silving. — 17.40 Mladinska ura. — 19.20 Društvo narodov. — 20.05 Ljudski koncert. — 21.45 Stari mojstri. — Milan: 12.30 Kvarlet. — 16.30 Kvintet. — 17.20 Otroško petje. — 20.30 Opereta. — 23. Jazz. — Budapest: 12.30 Trio. — 17.40 Laska glasba. — 19.30 Koncert filharmonične družbe. — 23.30 Ciganska godba. — Varšava: 17. Sportno predavanje. — 17.55 Koncert. — 19.10 Francoska literatura. — 20.30 Prenos iz Vilne. — 22.30 Plesna glasba.

Sport

Službene objave LNP

(Iz sej posl. odbora 6., 13. in 20. decembra 1928.)

Poslovni odbor je na seji dne 13. decembra m. l. izbral vrstni red prvenstvenih tekem pomladanske sezone 1928-29. Oziroma se je moral pri tem na sklep zadnje glavne skupščine JNS odnosno na odredbo upravnega odbora JNS, po katerih se prične 15. aprila že državne prvenstvene tekme in se morajo do 9. aprila dognati podesavezni prvaki.

V ljubljanskem okrožju LNP se prične prvenstveno tekmovanje za I. razred dne 3. marca, za I. b in za II. razred dne 7. aprila, za podeljevalske klube dne 28. aprila in to v naslednjem redu:

Ljubljana I. razred: 3. marca Slovan: Primorje (igrišče Primorja), Jadran: Ilirija (igrišče Ilirije); — 10. marca Ilirija: Slovan (Ilirija), Jadran: Hermes (Primorje); — 17. marca Hermes: Primorje (Primorje), Slovan: Jadran (Ilirija); — 19. marca Ilirija: Hermes (Ilirija), Primorje: Jadran (Primorje); — 24. marca Ilirija: Primorje (Ilirija); — 25. marca Hermes: Slovan (Ilirija).

Ljubljana I. b razred: 7. aprila Krakovo: Slavija, — 14. aprila Svoboda: Slavija, — 21. aprila Krakovo: Reka, — 28. aprila Krakovo: Svoboda, — 5. maja Slavija: Reka, — 12. maja Svoboda: Reka.

Prvorazredni klubi igrajo na določeni termin dopoldne z juniorskim moštvom, popoldne z rezervnim in I. moštvom. V pomladanskih juniorskih prvenstvenih tekmah je starostna meja za igralce najstari letnik 1911. LNP opozarja ponovno na veliko važnost rezervnih, posebno pa juniorskih tekem ter nujno poziva klube, da pravočasno organizirajo tako rezervna kot juniorska moštva.

Klubi I. b razreda igrajo na isti dan z rezervnim in I. moštvom. — Klubi II. razreda bodo igrali s s. l. garniturami.

II. razred ljubljanskega okrožja: vrstni red v Ljubljani: Grafika: Natak. Grafika: Panonija, Natak: Panonija; na Rakelu 28. aprila Javornik: Slivnica; v Novem mestu 28. aprila Elan: Diak (Domažale). Dvojni semifinalni podeljevalski prvenstva se vrši 5. in 12. maja, termin za dvojni finale z ljubljanskim prvakom II. razreda se določi kasneje.

Celjsko okrožje: 3. marca v Celju Celje: Atletik SK in v Trbovljah Amater: Trbovlje. Dvojni finale med zmagovalcem celjske in trbovlske skupine se vrši 10. marca v Trbovljah in 17. marca v Celju.

Mariborsko okrožje: Prvenstvene tekme mariborskega okrožja so bile izžrebane glasom zapisnika 18. seje medklubskega odbora v Mariboru z dne 19. decembra. Prične se 10. februarja in končajo 3. marca. Vrstni red in termine je objavil M. o. v svojem službenem glasilu.

Odločilne tekme za prvenstvo LNP pro 1928-29 se vrše v naslednjem redu: dvojni semifinali med prvakom celjskega in mariborskega okrožja dne 19. marca v Celju in dne 24. marca v Mariboru; dvojni finale med zmagovalcem s. semifinale in prvakom ljubljanskega I. razreda dne 1. aprila v Mariboru in dne 7. aprila v Ljubljani. Ako bo privolil v to JNS, se bo odigral dvojni finale zaradi Velikonočnih praznikov po možnosti 7. in 14. aprila.

Poslovni odbor izrecno opozarja ljubljanske klube I. in I. b razreda ter mariborske klube, da je prvenstveno tekmovanje rezervnih moštev v spomladanski sezoni strogo obvezno in da zapreje klubi, ki ne nastopi poleg drugih posledice še denarni globi in to v prvem primeru 200 Din, v drugem 400 Din, v tretjem 800 Din itd. Tozadevne principieline sklepe JNS gl. službenih objav v »Jutru« od 10. t. m. uveljavlja poslovni odbor tudi na juniorsko prvenstvene tekme I. razreda v Ljubljani v toliko, da se kaznuje klub, ki ne nastopi prvič z globo 100 Din, drugič 200 Din, tretjič 400 Din itd. Tudi se opozarja klubi, da smejo odstopati v rezervnih in juniorskih prvenstvenih tekmah tudi igralci, ki imajo šestmesečno karencu, ako jim LNP prizna ugodnost predčasnega izražanja po § 10. o. p.

Verificirane so prvenstvene in pokalne tekme.

me Maribor: Svoboda 9: 0, Rapid jun.: Zelenikar jun. 1: 1, Ilirija: Primorje 9: 3.

Verificirajo se igralci: za SK Reka: Pavlič Dore, Vrenjak Anton; za ASSK Primorje: Končan Franc, Gorjanc Kornej; za SD Rapid: Heler Ivan — vsi s pravico nastopanja, dne 20. januarja. — Igralca Korže in Gregorič Al. (zdaj SK Slovan) bosta verificirana za ASK Primorje oziroma SK Ilirijo, čim predložita podesavezno potrdilo, da sta poravnala pri svojem dosedanem klubu dolžno članarino. — Poziva se SK Reka, da javi LNP tekom 8 dni morebitne zadržke proti verifikaciji igr. Alojzja Cimpermana za drug klub.

V smislu § 10. o. p. se dovoli takojšen nastop v prijateljskih tekmah igralcem SK Grafike Mihelič Karel, Pelicon Rudolf, Wehlmut Pavel.

Kazenskem odboru se predstavi radi prestopkov pri pokalni tekmi Ilirija: Primorje dne 1. decembra igralca Košenina Ivan (SK Ilirija) in Jug II (ASK Primorje).

Na znanje se vzame glasom zapisnika 18. seje M. o. v Mariboru določitev terminov za prehodni pokal LNP dne 21. in 28. aprila, za Olimpijski dan 5. maja, za tekme za Igerjev pokal 2. in 9. junija.

Od-brene so bile tekme za Gospodovski pokal Ilirija: Hermes, Maribor: Svoboda 8. decembra in finale dne 9. decembra v Ljubljani, Ilirija: Viktorija, Zagreb dne 16. decembra v Ljubljani, Zelenikar: Primorje dne 16. decembra v Mariboru in Primorje: Gradjanski dne 6. t. m. v Zagrebu. — ASK Primorje se usproša, da pošlje o zadnjaavedeni tekmi LNP postavu svojega moštva. — Tajnik II.

S. K. Ilirija. Opozarjam vse klubove gg. funkcionarje, da je po novih policijskih predpisih potrebno za vsak sestanek ali sejo članstva prehodno dovoljenje kr. policijskega ravnanstva, ki si ga je treba preskrbeti tri dni prej. Prosim vse gg. funkcionarje, da mi javijo za 14 dni naprej vse sestanke in seje, da jim preskrbim potrebna dovoljenja. — Glavni tajnik.

S. K. Ilirija. Naznanjamo vsemu članstvu, klubom in sportnim organizacijam da je v bodoče vso pošto za naš klub kakor tudi za Upravo sportnih prostorov S. K. Ilirije naslavljati na naslov Ljubljana poštni predal št. 175. S tem je smatrati za brezpredmetne vse dosedanje naslove. Za vse ustne informacije se je obračati na glavnega tajnika gosp. Fran Jerala, Ljubljanska komercialna družba, Bleiweisova cesta 18, medtem ko v zadevah zgolj sportnega značaja na našelika posameznih selekcijskih klubov. — Glavni tajnik.

S. K. Ilirija. V zadevi izdajanja legitimacij za trikratno polovično vožnjo obveščamo članstvo, da smemo izstavljanje te legitimacije le članstvu, ki je poravnalo članarino za celo leto 1929, na kar izrecno opozarjamo. Oni pri katerih se še ni oglasil klubov inkasat naj izvolijo poslati skupno s sliko za te legitimacije in zneskom od 20 Din za stroške izstavitve še 61 Din za članarino in ako želijo prejeti novo klubsko legitimacijo še eno daljnjo sliko in 5 Din za stroške. Novo pristopivši člani pa imajo razen tega plačati še 10 Din kot vstopnino. Legitimacije se dode pri klubovnem blagajniku g. Medicu v Kmetijski posojilnici od 8. do 12. ure, kdor pa želi po pošti naj pošlje 2 Din za poštino. — Glavni tajnik.

Mladinske drsalne tekme se vrše danes dopoldne na sportnem drsališču SK Ilirije. Zaradi ostrega mraza je določen pričetek šele ob 10.30 (ne ob 9), tekmovalci in tekmovalke imajo prost vstop na drsališče na ta način, da se jim plačana dnevnna vstopnina na startu povrne ter se morajo javiti v garderobi točno ob 10. Do te ure se sprejemajo tudi prijave. Tekmuje posebej moška mladina in posebej ženska mladina. Zmagovalci dobijo lepa drsila.

Preložene drsalne tekme. Tekme v umetnem drsanju za preh. darilo dr. Fuchsa, juniorska in damska tekma, ki so bile prvotno razpisane za danes, so preložene na prihodno nedeljo 20. t. m. Prijavni rok je podaljšan do 18. t. m. opoldne na naslov SK Ilirija, Krsnikova ulica 3-II. Razpis je razviden na drsališču SK Ilirije oziroma v »Slovenec« od 5. t. m. — JZSS.

Sportni pregled

Mraz je postalo, skoraj premraz za izvrševanje zimskega sporta. Seveda prinašajo časopisi o zimskem sportu sedaj cele strani. Tudi veliko splošno zanimivega je vmes. Mathisen, sedaj 40 let star je napovedal nove svetovne rekorde; svoj čas je imel vse štiri oficijelne drsalne rekorde on sam, šele podasi so mu vzeli dva. Bil je isto kot Nurni. V Davosu je startal te dni; na 500 m ni čisto uspel (44 sek.), pač pa na 1000 m v 1:31.1. Razdalja 1000 m ni v oficijelnem tekmovanju seznamu, tam so samo 500, 1500, 3000 in 10.000 m. Pred 21 leti je izvojeval Mathisen v Davosu svoje svetovno prvenstvo, proti 16 tekmeccem. Ballangrud je v treningu za prvenstvo Evrope dosegel v Davosu izborni uspehe. In prav tam v Davosu je priredila ta dni nemška zveza zdravnikov prav lepo uspel zimskosportni teden, in je Oxford premagal klub Davos v hockeyu na ledu 2:1. Za evropsko prvenstvo v hockeyu na ledu, ki se bo izvajalo v Budimpešti, je priglasila svojo udeležbo tudi Francija. Svetovna prvenstva v umetelnem drsanju leta 1930. se bodo vršila skoraj gotovo v Ameriki. Umetnika v tej stroki, gđica Jely in gospod Brunet,

RADIO ★ **FRANC BAR**

je največja in najstarejša strokovna tvrdka, ima najnižje cene, najboljše Radio-aparate, nov cenik.

Ljubljana, Mesni trg 5

brezplačna dostava.

ROBORIN

čaj za želodce in žilne krvni, uspešno sredstvo proti edelbeli, slabi prebavi, trajnemu zaprtju. Dobiva se v vseh lekarnah. Proizvajala lekarna ARKO, ZAGREB, Ilica 12

Ki sta dobila v tekmah dvojice že toliko zmag, sta se sedaj zvezala tudi za življenje. Drug tak umetnik, inženir Böckl, postaja od dne do dne bolj profesional. — S smučmi sedaj tudi že Nemci dobro skačejo. Recknagel na primer 60 in 65 m.

Nemcu Schmelingu se v Ameriki dobro godi. Po njegovi prvi zmagi nad Munnom so mu postavili za nasprotnika Sekyra. In je premagal tudi tega; sicer je po točkah, a z veliko premočjo. Smo med tednom pisali. Sedaj ga hočejo poslati v boj proti samemu Heeneju, tekmeču Tunneya. Tunney še ni odšel iz Evrope; biva v St. Moritzu in sanka in smuča. Ko so mu povedali, da je umri Tex Rickard, največji svetovni spornik manager, je dejal: »Njegova smrt pomeni veliko zgubo za veliko ljudi.« O Texu smo že pisali in bomo še. Pravijo, da bo Dempsey prevzel njegovo nasledstvo. Bila sta najboljša prijatelja. Dempsey je z Rickardom zasluzil in Rickard z Dempseyem. Masina kresta iz bron, ki jo je kupil Dempsey Rickardu za zadnjo njegovo pot, je stala 15.000 dolarjev. Tex je zapustil premoženje 2.500.000 dol. — Bivša Dempseyeva tekmečka Firpo in Wills se bosta udarila sedaj med seboj. Schanz je premagal Buda Gormana po točkah, argentinski orjak Campolo pa znanega Cooča v 9. rundi k. o. Z k. o. je zmagal tudi drug argentinski orjak, Ernest Islas, in sicer nad Nemcem Hymanom. Pisali smo, kako sta se borila Isla in Carnera; proti Carneru, še ogromnejšemu, (208 m in 120 kg) so bo moral boriti 18. t. m. v Berlinu Nemec Rösemann. — Bokserji, ki se slabo borijo, v Italiji kar uradno izkazujejo; Ruggirello in Scotti sta morala za svoje neuspehe v inozemstvu plačati kazni po 500 lir, Giuseppe Spalli so pa zaradi njegovih porazov prepovedali vsak nastop v inozemstvu.

Ne vemo, če so kozovali Italijani tudi prireditelje šestdnevne dirke v Milanu; po dirki niso smeli za vozače namreč nobenega denarja. Isto se je zgodilo v Nizzi. Drugače je bilo v Berlinu; tam se je zahtevalo vse v najlepšem redu, zmagal je par Petri-Düllberg, z veliko prednostjo. — Za osmo dirko so lete v načrtu zelo številne in zelo naporne tekme.

Seveda tako visoko ne bodo šle kot avtomobilne ceste v Ameriki, 4000 do 4650 m.

Schneiderjev pokal bo letos predmet hidropilanskih tekem pri Portemurthu na Angleskem; prijavili so se Francozi, Angleži, Italijani in Amerikanci, Nemcev zopet ne bo.

Pač pa bodo Nemci zastopani pri svetovnih profesionalnih biljardnih tekmah, ki se bodo pričele 4. febr. v New Yorku.

V Parizu se bo vršilo 15. marca zborovanje Mednarodne zveze tenisa, na dnevnem redu je 16 točk. — Avstralski so v Sydneyu premagali Angleže 4:2. — Dolgo pričakovana borba med Karlom Kešeluhom in mladim Francozom Ramillonem je sedaj končana; zmagal je Karel 6:0, 6:4 in 6:4. V prvi igri je bil R. ves nevzročen in je K. lahko zmagal, v drugi in tretji pa je moral napeti vse sile, da je Francoza ugnal. Ramillon bo v profesionalnem tenisu za Francozo to, kar so štirje musketirji v amaterskem tenisu. Karlu so zelo pleskali. Ed. Burkeja je premagal Karel 6:1, 6:1 in 6:0.

Karlovi rokci, prečki Rapid, grstujejo v Maroku; zadnja igra Rapida v Casablanca, se je končala z zmago Čehov 5:1. V Lizbnu je Ferencvaros igral proti klubu Victoria 4:1, a je bil neprimerno premagan od kluba Bencia 0:1. Hungaria gostuje v Egiptu, Bockay v Atenah (proti klubu Enosis 3:2). Sabaria na Kubi (proti enastorici mesta Havana 4:1), češka Viktorja v Mannheimu 3:2. — Na Angleskem imajo sedaj največ točk Sheffield Wanderers, 86, sledijo jim Blackburn Rovers z 81 točkami. — V drugi lanské polovici je dovolila nemška nogometna zveza svojim klubom 267 iger v inozemstvu; 81 so jih Nemci dobili, 100 zbrili, 29 je bilo neodločenih, ostalih še niso igrali.

Nemec Steink je v Chicagu premagal v prosti rok-borbi Hrvala Mirna Pleština in si je s tem pridobil pravico do boja s svetovnim prvakom Lewsom; medtem je na Lewisa v Bostonu po točkah premagal drug Nemec, 30 letni Sonnenberg.

V Chicagu bodo zgradili po vzorcu Madison Square Gardens ogromno sporno palačo, ki bo še večja kot ta; imela bo prostora za 30.000 gledalcev. — Preko Chicaga bo šel letosnji tek spovprek po Ameriki, smo letos v obratni smeri kot lani, torej od New Yorka proti Pacifiku; končna točka še ni določena. — Namesto v Avstralijo bo šel Peltzer v Ameriko. Tam bivajoči Nurni, Ritola in Wide zadržujejo svoje amaterstvo in pravijo, da bodo zastopali svoje domovine leta 1932. v Los Angeles. Nurni pravi, da bo ostal v Ameriki eno leto ter da bo živel tam na stroške avtomobilne trdnice, ki ga je poslala v Ameriko v svrhu proizvajanja tomošne avtomobilne industrije. Pri prihodu se je takoj javil pri amaterski lahkoletski zvezi, in prav tako Wide. — Zerk pa najbi v Los Angeles ne bodo več pripustili; ženski odsek ameriške lahkoletske zveze se je namreč kategorično izrekel proti udeležbi. Vercok smo že navedli; popolna izpraznjenost in izmučenost na koncu teka, nič sportnega več. — Teima za tek od Glasgowa do Edinburga na Škotskem, 80 km, je privlačila samo dva tekaša, Juhoafrikanca Newtona in Italijana Gavuzzija; zmagal je Newton, v 6:39:50. — Francoski tekaši so v izborni formi; Ledoumigne n. pr. 1500 m v 3:52,6, Martin pa hoče že na koncu marca zboljšati svetovni rekord na 500 m. — Ameriški skakalec Wyckoff si je zastrupil kri; rešili so ga mogli samo s krvno transfuzijo, za kar sta bila takoj dva njezova tovariša pripravljena. Nemški tekač Walbert je na rešili v zadnjih letih že pet ljudi, da niso utonili.

75. URNA VOŽNJA NA WANDERER AVTOMOBILU.

Sredli najhujše zime je doprinesel novi 2½ lit. šestcilindrski Wanderer avtomobil pri pomembnem rezultatu o svojih zmogljivostih. Novi berlinski zastopnik teh avtomobilov, tvrdita Rud. Caracciola & Co. imenovana po lastniku Rud. Caracciola, svetovno znanem dirkaču, se je podal z movim 2½ lit. šestcilindrskim Wandererjem na vožnjo, ki se je začela zvečer 27. decembra in trajala nepretrgoma do 30. decembra pozno v noč. V 75 urah je napravil hitro poledemeli cesti in snegu ter kljub velikim nevihtam in dimu, ki mu je ovrnil pretežno, voz z občasno štirih močnih oseb 4650 km brez najmanjšega defekta in doprinesel povprečno brzino 82,4 km na uro pri 235 krogih dolgih po cira 21 km. Najhitrejša brzina je znašala 85 km na uro.

DIŠAVE ŠLON

Razlastitev slovenskih in tirolskih kmetov

„Italijanska civilizacija“ proti „nemškemu barbarstvu“

Ko so italijanski bojevniki zahtevali tudi zase delcež od državnega korita, je g. Mussolini prepustil njihovemu društvu izsuševanje močvirij, ki se vrši na državne stroške. To društvo je razlastilo več nemških kmetov med Meranom in Lavisom, da izvede bonifikacijo. V obmejnih krajih ne pride v poštev samo gospodarska bonifikacija, temveč v prvi vrsti takozvana »nacionalna bonifikacija«. Generalni tajnik društva italijanskih bojevnikov je ob tej priliki razložil, da pomeni »nacionalna bonifikacija« naselitev italijanskih kmetov na zemljo, ki je bila doslej nemška.

Tudi na Primorskem so fašisti večkrat iznesli vprašanje »nacionalne bonifikacije«. Društvo bivših bojevnikov vodi izsuševanje Čepičkega jezera v Istri. Na pridobljeno zemljo bodo prišli italijanski koloni. To društvo zahteva tudi državna imetja v Prestranku in Lipnici, da bi na njih naselilo italijanske kolone. V teku je torej sistematična kolonizacija slovenskega Primorja in nemškega Tirola, podprta z izseljevanjem domačega življa.

Proti novemu nasilju na Tirolskem so vstali vsi Nemci v Avstriji in Nemčiji; dvignilo se je časopisje vseh strank, časopisne agenture so dale v svet vest in celo brezlične postaje so stopile v službo nemške nacionalne obrambe. Tako enotnega in spontanega nastopa svet menda še ni videl. Kaj takega fašisti niso pričakovali. Nemški protest jih je spravil s tira. Oglasil se je »Giornale d'Italia«, glasilo zunanega ministrstva. Članek je očividno inspiriran, posneli so ga vsi fašistovski listi. »Giornale d'Italia« ni povedal nič novega; Virginio Gayda je ponovil stare fraze o suverenosti Italije in o zadovoljstvu nemškega prebivalstva pod Italijo. Ostro polemichen ton članka kaže, da je postala kampanja radi zatiranja narodnih manjšin Mussoliniju zelo neprijetna in da ne more več preko nje.

»Giornale d'Italia« ne more zanikati vesti nemških listov, pač pa le ugotavlja, da Nemci pretravajo. Gre za razlastitev 180 hektarov zemlje, ki jo je društvo bojevnikov plačalo nemškemu kmetu zadosti drago. Ta razlastitev ni nič novega ali nezakonitega, ker

se je izvršila na podlagi zakona o bonifikaciji iz leta 1923. Ta zakon daje pravico društvu bivših bojevnikov, da razlasti zemljo, kjer hoče izvesti bonifikacijo. Zakaj Nemci tako kričijo? Vsak dan manifestirajo Nemci z Južnega Tirola za Italijo. (Gayda misli na komandirane obiske Tirolcev v Rimu; najznamenjši je prihod dveh nemških godb, ki so jih pripeljali k Mussoliniju neki fašistovski župani prav te dni, ko je v teku polemika radi razlastitve). Nemci hočejo pred svetom ustvariti nove narodne mučenike, tisti Nemci, ki so razlastili celo Poznańsko; Nemci niso naseljevali na italijanskem Tirolu zdravih in krepkih delavcev (kakor delajo sedaj Italijani), pač pa revmatizma polne civilne in vojaške vpokojence. Ta nova nemška agitacija odkriva »mizernega in neozdravljivega profitalijanskega duha rdečih, črnih in modrih Nemcev«. Toda ne razburjajmo se in ne drammatizirajmo dogodkale. Proti ti nemški agitaciji bi morali protestirati predvsem nemški kmetje na Južnem Tirolskem, ki se redijo od težkih milijonov, ki jih italijanska vlada troši na Južnem Tirolskem. Ko je članek še povedal, da hoče Italija na Južnem Tirolskem postaviti »italijansko civilizacijo« proti »nemškemu barbarstvu«, napravi tele zaključke: 1. Italija se ne gane s svojega mesta, svoj program bo izvedla do konca; 2. čim bolj bodo Nemci vpili proti nasilju na Tirolskem, tembolj bodo fašisti pritiskali na nemško prebivalstvo. To je prav ista grožnja, ki jo je pred časom izrekel Mussolini v odgovor mon. Seiplu.

Nič manj brutalno odkrit ni bil tajnik društva bojevnikov, ko je izjavil, da zalaga društvo največ denarja prav na Južnem Tirolskem, da tako preskrbi tla novim italijanskim kolonom. Nemci bi se ne smeli jeziti, ker bodo nove kolonije, ki jih sestavljajo Italijani, bolj izobražene kakor one Nemcev in pripomoglo h gospodarskemu procvitu dežele. To bo pač v korist nemškemu prebivalstvu!

Na vsa nasilja še ta zasmehujoč cinizem! Zapišite si namere fašistov, ne pozabite pa tudi na svojo dolžnost vi vsi, ki ste naše krvi!

Ves slovanski primorski tisk v nevarnosti

Na Primorskem izhajajo še trije tedniki »Mali list« in hrvaški »Pucki Prijatelj« in »Istarska Rijeka«. Listi so podvrženi strogim cenzuri, ki je napravila iz njih čisto informativne, nepolitične italijanske liste, pisane v slovenskem, oziroma v hrvaškem jeziku. Cenzura je pritrla liste s pogostim plenjenjem tako daleč, da danes ne smejo pisati več n. pr. o »slovenskem narodu« v Italiji, kvečjemu se trpi označba »slovensko ljudstvo«. In vse kaže, da bo tudi teh listov v najkrajšem času konec!

Zakon o uredbi časnikarskega poklica določa, da smejo biti od 1. januarja 1929 dalje odgovorni uredniki listov le tisti časnikarji, ki so vpisani v časnikarski seznam pri fašistovskem sindikatu. Sindikat sme vpisati časnikarje v seznam le s privoljenjem prefektore. Odgovorni uredniki imenovanih tednikov in drugih še živih slovanskih revij so vložili prošnje za vpis, a goriška in triška prefektura še do danes nista dovolila vpisa, dasi je potekel že 1. januar. Državno pravdnštvo še pusti liste izhajati; vendar je poslalo odgovornim urednikom vseh slovanskih listov in revij opozorilo, da se listi ustavi, ako uredniki ne predložijo takoj potrjena o vpisu v časnikarski seznam.

Odločilna beseda še ni padla. V Rimu je

znovnič postavljeno na dnevni red celotno vprašanje slovanskega tiska v Italiji. Zaslani so bili primorski prefekti in fašistovski tajniki, ki so se te dni mudili v Rimu. Nevarnost je toliko večja, ker so v Gorici v polnem teku priprave za ustanovitev dvojezičnega fašistovskega lista. Zdi se, da se fašistovska vlada ne more odločiti za izdajanje dvojezičnega lista, ker bi s tem uradno dokumentirala pred vsem svetom, da v Italiji vendar obstojijo močne narodne manjšine. V liniji italijanske manjšinske politike je, da se obstoj narodnih manjšin zanika. V ta namen naj se zatre ves slovanski tisk; tako ne bo več sledi o slovanski kulturi. Verjetno je, da bodo fašistovski tajniki z vso silo pritiskali na vlado, da zatre vse slovanske liste, ker bodo potem lažje opravičili obstoj fašistovskih listov na Primorskem, ki stanejo vlado ogromnega denarja. Poleg tega fašisti radi izrabijo trenutke, ko je pozornost jugoslovanske javnosti obrnjena drugam.

V preteklem letu sta bila ustavljena dnevnik »Edinost« in dvotednik »Goriška Straža«. Danes izhajajo poleg omenjenih tednikov še: »Naš čelnik«, »Naš glas«, »Ženski svet«, »Jaselec«, »Zbornik svečnikov sv. Pavla«, reklamni list »Staničev vestnik«, »Gospodarski vestnik« in hrvaški ženski list »Vez«.

Nasilje proti cerkvi v Istri

Podežlat v Tinjanu je dal poklicati k sebi župnike iz Sv. Petra, Sv. Ivana in Sv. Lovreča. Zaukazal jim je, da morajo takoj prirediti pridigati Italijanski, hrvaščina se mora odpraviti iz cerkve. Tudi petje mora biti samo italijansko ali vsaj latinsko. Čg. Tonkovič je itak ni pridigoval pri sv. Lovreču ne v hrvaškem ne v italijanskem jeziku. Drugod bodo morali duhovniki uvesti tudi italijansko pridigo, dasi ni niti enega Italijana v fari. V nekaterih cerkvah ljudstvo samo poje, ker ne pustijo podežlati pevcev na kor.

Proti duhovščini na Južnem Tirolskem

Po znanih napadih proti slovanski duhovščini na Primorskem se je »Giornale d'Italia« lotil nemških duhovnikov na Južnem Tirolskem. »Giornale d'Italia« protestira proti imenovanju Nemca za začasnega upravitelja škofije v Brixnu. List zahteva, da se vsa uprava takozvanega Zgornjega Poadizja prepusti škofu v Tridentu, ki bi jamčil med drugim za res italijansko vzgojo duhovnikov, medtem ko se danes vzgajajo v nemškem duhu v seminariu v Brixnu; poleg vsega so v tem zavodu bogoslovci poveženi iz Avstrije. Pravkar ustanovljena katoliška akcija ni nič drugega kakor politično društvo nemških duhovnikov, ki jih vodi p. Innerkofler in poslanec Kolb. Duhovniki so organizirani v »celičke« Presv. Srca, da lažje rovarijo proti Italiji. Nedavno so priredili »Charitastage«, a denar ni šel za sirote, temveč za katoliško akcijo, ki jo vodijo duhov-

niki politiki. V Meranu ni mogoče slišati božje besede v italijanskem jeziku; pač pa je za »bastarde«, ki jih je rodila Italija, preskrbljeno da se lahko vzgajajo v nemških župniških šolah. To je že preveč, to je prostitucija! Če bi objavili vse spomence, ki so jih nemški duhovniki poslali Vatikanu, bi šele videli, kakšni politiki so nemški duhovniki. Te spomence bi kompromitirale marsikateroga kardinala v Rimu. Značilno je, da so očitki tega rimskega lista, ki se je že specializiral v blatenju nemške in slovanske duhovščine, vedno isti naj gre za duhovnike na Primorskem ali na Južnem Tirolskem.

Prostovoljci za Dalmacijo se nabirajo

V dnevih, ko je stala Jugoslavija pred vladno krizo, to je med božičnimi prazniki, so se pojavili po vsej Italiji, posebno v srednji in južni, lepaki, s katerimi je društvo italijanskih prostovoljcev — oddelek za Dalmacijo — razpisalo priglaševanje prostovoljcev za odreditev Dalmacije. V proglasih, ki se še danes vidijo, je rečeno, da je ura že odbila...

Po ovinku. Janče stopi v gostilno: »Mati so rekli, da pridite takoj domov.« — On: »Kaj pa hoče od mene?« — Fant: »Od vas neče nič, a vi boste nekaj dobili.«

Raztresenost. Sodnik: »Priče trdijo, da ste vi vzele uro.« — Sofeles: »Kaj? Trdijo? Pričam le to, da sem jo vzel v raztresenosti.« — Sodnik: »Kako more biti človek tako raztresen. Tako raztresen ni nihče!« — Sofeles: »Mi Judje smo raztreseni po vsem svetu.«

Nesrečna mati

(Izpred sodišča.)

No, kako je bilo? — I kako je bilo! Gospod sodnik, oprostite, jaz nisem kriva! Ko bi vedela, da se bo to zgodilo, priklenila bi ga bila kmorkoli, saj vendar veste in verjamete, da sem mu bila mati in da sem ga ljubila. Otrok se je igral zunaj nekje pred hišo, ko sem ga videla. Potem je zlezal na tisti cementni obzidek, ki je pozidan ob koritu. V koritu je bilo kakšnih 80 cm visoko vode in fantič si je v njej močil noge. — Koliko pa je bil star otrok? — Oh, ravno fleten je bil! Dve in pol leta je imel. Tako rada sem ga imela, vedno sem pazila nanj, celo eno žensko sem imela, zastojni sem ji dala stanovanje dveh sob, samo zato, da je pazila tudi ona na otroka, ubogega Stanislava. Pa se je kljub temu zgodila nesreča. Gospodje, kaj naj bi reva počela; nesreča nikoli ne počiva. Otrok se je nemara preveč nagnil v korito, pa je zgubil morja ravnotežje — in tako je padel revež v korito in utonil. Ali ni to dovolj nesreče zame? Še kaznovana naj bom zato, ker da nisem dovolj pazila na otroka. Res: nisem ga videla in ko sem prihitela, sem z grozo ugotovila, da otroka ni. Našla sem ga v koritu. Brž sem poslala po zdravnika, pa ni bilo pomoči. Ko bi bil prišel zdravnik le 10 minut prej, tako je povedal, pa bi bil otrok rojen. Tako pa je bilo vse zastoj. — Tekšna je zadeva mlade matere, 30 letne Justine iz Dovjega, katere je obtožena, da je s tem kot mati, katere ima že naravne dolžnosti in skrb nad svojim otrokom, ki se sam ne more pred nevarnostjo očuvati, opustila dolžno paznjo nad njim. Sodniki so Justino oprostili vsake krivde in kazni.

Pa sta zvon požrla...

(Izpred sodišča.)

Oprostite mu gospod sodnik, Janez ima sploh en velik gobec! — Je prosil priča Jernej za obtožbenega Janeza, ki je sicer njegov prijatelj in ga zatree gotovo dobro pozna. Janez se namreč zagovarja pred sodnikom radi neresnega obreko-vanja zoper Miho in Tineta, cerkvena ključarja. Janez je po vasi govoril, da sta Miha in Tine kot cerkvena ključarja cerkev goljufala. »Cerkvena ključarja sta, pa sta zvon požrla, prodala sta cerkveno senčarja, a denar sta požrla!« — tako je vpil. Resnica pa je takšna, da sta Miha in Tine res svoj čas prepuščala cerkveni travnik »trenarjem«, da so pasli konje po njem, druge krivice pa ni na njima. V takšno dejanje pa sta bila možaka upravičena in uista imela nobene koristi od tega. Janez bo za kazni plačal 500 Din globe.

Naznanila

Ljubljansko gledališče

DRAMA:

Začetek ob 20.

Nedelja, 13. januarja ob 11: Prireditve Rdečega križa. Izven. — Ob 15: KROJACEK-JUNA-CEK. Mladinska predstava. — Ob 20: KROG S KREDO. Izven. Znižane cene.

OPERA:

Začetek ob pol 20.

Nedelja, 13. januarja ob 15: JONNY SVIRA. Izven. Ob pol 20: PRI TREH MLADENKAH. Izven. Ponedeljek, 14. januarja. Zaprto.

Nedelja v opernem gledališču. Zvečer Schuberth-Berthejeva spevoigra »Pri treh mladenkah«, ki je pri prvih dveh vpriizorih izredno zabavala občinstvo. Začetek te predstave je izjemno ob pol 20 zvečer.

Ljubljanska drama. V nedeljo, 13. t. m. se vrši popoldne ob treh premijera Drinklerjeve pri-srčne otroške komedije »Krojaček-Junaček z g. ja-sonom v naslovni vlogi. Po eg sodelujejo dame: Sa-ričeva, Gabrijelečeva, Mira Daničeva, Rakarjeva in Juranova ter gg. Lipah, Skrbnišek, Sancer, Cesar, Pahor, Plut, Gregorin, Bratina in Kauker. Režijo vodi g. Debever, ki je delo nanovo insceniral. Pri predstavi sodeluje orkester. Glasbene točke so kom-pozicija g. Balatke. — Zvečer ob osmih se ponav-lja izredno priljubljena in privlačna igra »Krog s kredom«, katere se je občinstvu izredno priljubila. Obe predstavi se vrše izven abonmana.

V ponedeljek, dne 14. t. m. se igra v dram-skem gledališču Pavel Golieva božična igra »Belle-nemska legenda«, pri kateri sodeluje skoro ves mo-ski ansambel in gospe: Saričeva in Gabrijelečeva. Predstava, ki jo režira avtor sam, se vrši za red D.

LJUDSKI ODER V LJUBLJANI.

V nedeljo 20. januarja ob pol 8 zvečer: »CHARLE-JEVA TETA«. Veseloigra v treh dejanjih.

Mariiborsko gledališče

Nedelja, 13. januarja ob 15: JANKO IN METKA. Znižane cene. Otroška predstava. — Ob 20: »BAJADERA«. Kuponi. Gostuje. g. Nerat.

Prireditve in društvene vesti

Ljubljana. V ponedeljek 14. t. m. ob 7 vaja za ženski zbor in ob 8 za moški zbor. Točno. Pevo-vodja.

Rokodelski dom. Za danes ob 3 napovedano filmsko predvajanje je preločeno na poznejši čas. — Pevska vaja pod vodstvom g. prof. M. Bajuka bo v torek in četrtek, tamburaška vaja pa v sredo in petek, vsakikrat ob 8 zvečer.

Mladinski dom na Kodeljevem. Dramatični od-sek vpriizori danes ob pol 3 popoldne lepo rusko dramo »Na dne«, katere je spisal Maksim Gorki. Slišenaka Prosveta. Na splošno željo občinstva ponovimo danes ob pol 8 zvečer burko »Davek ne samce«.

Ljudski oder v Ljubljani vpriizori v nedeljo, dne 20. t. m. ob pol 8 zvečer v Ljudskem domu nad vse zabavno in duhovito veseloigro »Charlieva teta«. Ta izvrstna komedija je dosegla na več odlih velik uspeh in bo brez dvoma tudi na Ljudskem odru vzbudila mnogo smeha in zabave.

Pevska zveza sporeča, da se vrši odborova se-ja v ponedeljek dne 14. t. m. v studiu Radio-Ljub-ljana ob pol 5 popoldne. Presimo sigurne udeležbe.

Naše dijaštvo

Kršč. soc. kat. ak. društvo »Borba« ima svoj redni sestanek v ponedeljek ob 8 zvečer v dru-štvencem lokalu.

Cerkveni vestnik

Konferenca sodalov za novomeško dekanijo se vrši v Mirni peči dne 16. t. m. Začetek ob pol 10. Odhod iz Novega mesta z vlakom ob 8.20. Odhod iz Mirne peči z vlakom ob 15.40.

Več luči!

Družina

Blagoslovljen bodi spomin na družino, v kateri sem se rodil, v katere občesu sem živel in raste! Ni bila palača, ampak lesena kočica, v kateri sem se rodil, ne razsežna in plodna zemlja, s katero je bila zrasla družina, ampak le mal vrt sadnega drevja, nekaj ilovnatga polja ter par orlov gozda. Črna kruha je včasih manjkalo in za sol ni imel oče denarja. A vsakdanja skrb, ne-utrudljiva delavnost staršev je znala dobiti kos kruha za vsakega otroka, a poljubiti ga je moral, če mu je dorec padel na tla.

Ni bila družina svetnikov, samih popolnih ljudi; mnogo človeških težav in slabosti je včasih za hip stegnulo svetlobo v hišici ali okrog nje.

Pa tudi ni bila družina mrke nezadovoljnosti ali sovraštva, veselje in brezskrbnost otrok so jo oživljali.

A vsak večer je oče utrujen od pluga ali sekire segel za rožni venec in družina je v molitvi obnovila svoj notranji, nevidni ali vendar najgloblji stik z božjo družino ter zagotovila novih sil zaupanja in življenja.

Zato, blagoslovljen spomin na družino — posvečeno božji družini!

Rastite in množite se...

Narodni gospodarji in statistiki opozarjajo, kako se število rojstev v državah dviga ali pada. Če število rojstev in število prebivalstva narašča, iščejo zemlje, kolonije, kamor bi se preseljevali iz domovine prebivalstvo, ki bi ga domovina ne mogla preživljati. Drugi pa oznanjajo in priporočajo, da naj se omeji preveliko naraščanje prebivalstva s tem, da se prostovoljno omejuje število rojstev. V času težjih socialnih razmer ta nauk dobi nove opore in ugodnejša tla med širokimi masami. Sistem enega ali dveh otrok naj bi zajel prehitro povečanje prebivalstva, ki bi mu bilo na ta način lažje doseči splošno blagostanje.

Če pa nastopi stalno padanje rojstev pri nezmanjšani umrljivosti, tedaj pa prestrašeni motrijo ta pojav, njegove posledice za državo in domovino ter iščejo sredstev, kako bi dvignili število rojstev. A ker ne mislijo na najgloblje razloge — čeprav ne edine — pa tudi skušajo zbuditi in dvigniti rodovitnost le z materialnimi in površnimi moralnimi ali socialnimi pripomočki. Poudarjajo važnost higijene že pri mladini, opozarjajo na nevarnost spolne razbremenosti v samskem stanu, na pogubnost spolnih bolezni za zakon, priporočajo higijeno mladim poročencem. Izdajajo se zakoni za zaščito žene, ki je noseča ali v otroški postelji; preskrbuje se zdravniška pomoč ali osterba zastoj. Posebni prispevki se izplačujejo za vsakega otroka, posebne nagrade za večje število otrok. Znižujejo se takimi družinam z mnogimi otroci davki, dovoljujejo se jim posebne olajšave pri cenah na potovanja itd. Z raznimi odlikovanji častijo matere mnogih otrok. Razni pedagogi in laični moralisti apelirajo tudi na ljubezen do domovine, ki potrebuje vojakov in delavcev.

»Ne oporekam temu statističnemu delu, tem reformam in tem opominom,« pravi J. Guiraud (v knjigi Pourquoi je suis catholique, Paris), vse to je resnično in potrebno. Ali pa kdo misli, da vse te nagrade in ti laični in patriotični govori povzročijo rojstvo enega otroka ali pa še več otrok? Moja vera mi je dala odgovor. Deset otrok sem vzgojil, eden izmed teh je umrl za Francijo. Kadar koli sem dal enemu izmed njih življenje in srečen pozdravil njegovo rojstvo, nikoli nisem mislil na nagrade, ki bi jih mogel dobiti, ne na znižanje vozne cene, ko bom potoval, nisem niti mislil na povečanje naše armade ali naših delavskih sil; zakaj en član več v moji družini ne more posebno zvišati tega števila. Samo radi ene misli sem sprejel breme, skrb, odgovornost velike družine in radi te misli jih sprejmemo tudi oni, ki še bolj čutijo težo mnogobrojne družine; to je misel na dve božji zapovedi: Crescite et multiplicamini, rastite in množite se! In druga: Ne preštevajte! Nagibalo me je trdno prepričanje, da bi bilo lažje moje versko prepričanje in bi se izklučilo sam iz krščanskega življenja, ako bi prekršil ti dve zahtevi neoporekljive moralne postave.

In tako se godi tudi večini očetov in mater velikih družin. Brez dolgega in globokega razglabljanja spoznajo, da noben prihodek ali davčno olajšanje ne more povrniti stroškov, ki jih povzroči rojstvo, vzdrževanje, vzgoja, preskrba otroka za življenje, pa če bi se to tudi zgodilo, pa ne more nihče plačati skrb različne vrste, ki jih povzroča. Ta skrb se ne da izenačiti z vsoto denarja.

Problem družine z mnogimi otroci je v prvi vrsti versko-moralno vprašanje. Vera z nadnaravno moralno je osnovna življenjska moč družine, posebno množične družine. Če v zakonu ne delujejo ti nagibi, bodo vsi zunanji opomini in sredstva prav malo zalegla. Le ta zvestoba naravni in božji zapovedi bo vzdrževala spoštovanje do tega namena v zakonu. Vera v božjo previdnost pa bo krepila potem tudi naravno energijo in iznajdljivost v boju za vsakdanji kruh.

Podpirajte „Slov. Stražo“

Družina pračloveka

»V pradžini je vladala nebrzdana in neurejena promiskuiteta spolov, polagoma je nastala eksogamija med roditelji in rojenci, pozneje svobodno spolno občejevanje med ženskimi spolom enega rodu z moškimi spolom drugega rodu (»skupinski zakon«), nadalje materinsko pravo in poliandrija (mnogomoštvo), kasneje poligamija (mnogozenstvo) in začetek individualnega zakona, ob koncu socialnega razvoja šele monogamna družina, družitev enega moža z eno ženo in stalnost družine.« Tako je popolnoma aprioristično zasnovala darvinistično navdahnjena znanost zadnjih desetletij zgodovino človeške družine.

Ta teorija izhaja iz predpostavke, da je človek živalskega izvora. Prav posebno so vzljubili te izrodke lažnomanosti socialisti.

Redkokdaj je kakšna teorija doživela tak polom kot razvojna teorija o človeški družini. Ze Westermarck, ki je objavil leta 1891 dva debela zvezka o zgodovini človeške družine, pravi: »Niti sanje ni o kakem izvestnem dokazu za trditve, da je promiskuiteta (nebrzdano spolno občejevanje) bila kedaj splošna stopnja v družabnem razvoju človeštva... Ta hipoteza je bistveno neznanstvena.«

Danes nam prikazujejo najnovejši rezultati etnologov družino najstarejših in najprimitivnejših plemen v čisti druzici luči, kot so jo naslikali lažnomanstveniki evolucionisti.

Za duha in srce

Stoletnica smrti začetnika romanlike

Nemci se spominjajo te dat. stoletnice smrti Friderika Schlegla (rojen 1772, umrl 1829). Friderik Schlegel pa ni samo pomembna osebnost v duhovnem življenju Nemčije, nego ima važno mesto v kulturni zgodovini krščanstva sploh. On ni samo početnik nemške romantične literarne struje, nego je bil središče pokreta, ki se navadno označuje kot restavracija po razdejanih francoske revolucije, je pa v resnici krščanski prepoved. življenja po racionalizmu, liberalnem prosvetljenstvu in naturalizmu 18. stoletja.

Friderik Schlegel se je najprej poglobil v filozofijo in poezijo Grkov, pa je prišel do čisto drugega gledanja njihovega življenjskega nazora nego takozvani klasični z Goethejem na čelu. Schlegel namreč ni videl v grštvu samo formalne strani lepote, nego je spoznal v njem, zlasti po Platonovi filozofiji, njega religiozne in etične vrednote. Baš po poglobljenju v grštvu je Sch. spoznal religijo kot vseobsegajočo silo vsega duhovnega dogajanja. Iz tega pojmovanja se je rodila v ostrem nasprotju do klasičnega takozvana romantična šola, ki je zbrala okoli Friderika Schlegla in njegovega brata Augusta Viljama (1787—1845), kateri je korakal z njim sporedno, še take duhove kot so bili Tieck, Schleiermacher, Novalis, pa nešteto manjših. Sch. je bil vseobsegajoč genij, nemiren in nestalen, usmerjevalec in vzpodbujalec, ki ni imel nobene pravega politika, sovražnik vsake metodnosti, razumarstva in šolštirije. Zato se je udeleževal bolj publicistično nego učenjsko, dajal ga moramo imenovati naravnost ustanovitelja primerjalnega jezikoslovja. V Parizu je namreč študiral sanskrit in napisal epochalno delo »Über die Sprache und Weisheit der Indier. Dočim pa so filologi na tej podlagi začeli svoje najrazličnejše jezikoslovne teorije, je bil Sch. že, ko je spetel svoje delo, prodiral na osnovi indijske modrosti globlje v spoznanje bitne enote med religijo, filozofijo, poezijo in kulturo ter v kulturno zvezanost med vsemi narodi zemlje sploh. Njegovo umovanje in čustvovanje je pomenilo odločilen sunek, ki je podrl plitvi racionalizem prosvetljenske dobe in zdel se je pokret, ki je marsikatero romanika, med njimi kot prvega Schlegla samega, privedel nazaj v katolištvo.

Na to je prišel Sch. na Dunaj, kjer njegovo delovanje sovpada s politično restavracijo, ki se je začela po Napoleonovem padcu in se je iz nedejanih početkov sčasom izrodila pod Metternichom v reakcijo. Sch. je bil marca 1809 imenovan za sekretarja pri cesarski »Hof- und Staatskanzlei« ter se zdaj veliko udeleževal kot publicist tudi pri političnih listih novega avstrijsko-habsburškega monarhističnega kurza. Bil je celo ideolog te struje, dajal je on poznaval po njenih pozitivnih straneh. V smislu sodobne tradicionalistične filozofije Görress, de Maistre-a in Bonalda je dalje gradil originalno stavbo svojega duha, predvsem v državoslovnem cizmu, kjer je pa cel sistem izpolnil njegov sodelavec, znani Adam Müller. Zavzemal se je za krščansko stanovsko državo, v kateri morajo vsi stanovi biti zvezani po občem blagru in je monarhi naravni edinovoditelj države, ki preprečuje vsako izredno egoističnih (razrednih) interesov. Tudi je absolutno zametaval denarno gospodarstvo na podlagi obrestovanja. Veliko se je Friderik Schlegel bavil z zgodovino, oziroma filozofijo zgodovine, ki mu je razvoj upostavitve božanstvenega odzodstva v človeku po stopnjah milosti. Iz Schlegla so prišle močne pobude za proučevanje srednjega veka, v katerem je odkril velike vrednote, zanimanje za naravno zgodovino in umetnost, kamor je bil utrl pot tudi Herder, za kulturno zgodovino. Njegov brat August Viljem je slovil po celotni prestavi Shakespeareovih del, kar je tudi pomenilo novo epocho v nemškem duhovnem življenju. — Znani nemški kulturni zgodovinar in literarni kritik Richard Kralik izvaja iz Schleglove romantike tudi delo velikana Richarda Wagnerja in to brez dvoma po pravici. Tudi v modernem katoliškem in laičnem skem pokretu je veliko elementov te romantike.

Tudi romantična perioda v slovanskih literaturah ima svoje izvore v Schleglih in nemškem romantičnem pokretu.

Malinowski, ki je priobčil leta 1913 veliko delo o družini avstralskih zamorcev, ugotavlja, da je zakonska zveza teh zamorcev svobodna in ropanje neveste zgolj izjema in da prevladuje enoženjska družina. Pri pigmejih (prilikkavskih plemenih afriškega pragozda in vzhodnoazijskih otokov), katere etnologi priznavajo danes kot zastopnike razmeroma najstarejše kulture, uživa žena-nevesta svobodo; fant mora snubiti izvoljenko po kakem sorodniku. Predanje hčera je pač v navadi pri že degeneriranih zamorcih (Bantu in sudanskih), ne pa pri prakulturnih pigmejih. Naravnost osepiti moramo, da ti preprosti prebivalci pragozda živijo večinoma v srečnih družinskih razmerah, tako da en mož in ena žena stalno prebivata skupaj in silno ljubita svojo dečo.

Celo psiholog Wundt (Elemente der Völkerpsychologie, 1912, p. 49) izjavlja, da je presenetljivo dejstvo, da se nahaja pri teh plemenih monogamija (en mož z eno ženo) kot edina, takorekoč samoobsebi umevna oblika zakona.

Angleški pisatelj Man, ki je preiskoval Andamance (na otokih blizu Birme), pravi v svoji knjigi (leta 1883), da je pri njih zakonska zvestoba do smrti v navadi. Isto poroča Skeat v svojem delu o pigmejih Semang na Malaki (leta 1906), češ, da so si zakonce zvesti do skrajnosti in da so slučajni nezvestobe zelo redki. Njegove izjave je potrdil preiskovalec Schebesta, ki se je mudil med njimi od leta 1923 do 1925.

Pri teh otrokih narave vlada primerna enakopravnost med možem in ženo; žena nikakor ni sužnja! Tako poroča Seligman o Veddas na Cejlonu (v svojem delu leta 1911): »V vsakem oziru uživajo žene očitno ravnopravnost z možem.«

Pri teh najstarejših narodih odmevajo še spomini iz raja, ko je Bog ustvaril ženo kot pomočnico možu, ki ji je ta zaklical: To je kost iz mojih kosti, in meso iz mojega mesa... Zaradi tega bo zapustil človek očeta in mater in se držal svoje žene.

njegov ateljeer na Sadovaji Kudrinski v Moskvi, kjer se je bil tudi začel znani nesrečni roman med pesnikom Jeseninom in plesavko Izidora Duncan. Tvorba sila Jakulova se je počasi izgubljala v brezmernem zapravljanju telesnih in duševnih moči. Najbolj je zaslovel po svoji bajnokrasni in scenaciji igre Girofle-Giroflac v teatru Tajrova.

Enciclopedia Italiana, Istituto Giovanni Treccani se je lotil izdaje italijanske enciklopedije, ki ima obsegati 36 zvezkov. Prvi je napovedan za 15. marca 1929. Delo ima biti dokončano leta 1937. Vsak zvezek je proračunan na 1000 dvostolpnih, bogato ilustriranih strani z 200 podobami na celo stran.

DROBIZ.

12. t. m. je predavala v Zagrebu lektorica ljubljanskega vsučilišča F. Copeland o Razvoju angleškega umetniškega okusa po letu 1850. — Znana hrvaška ilustrirana revija »Svijet«, št. 3, je izdala posebno številko o Danski z lepimi ilustracijami.

Razgovor s skladateljem Antonom Lajovicem

ob priliki izvajanja njegovega najnovejšega instrumentalnega dela večjega obsega »Caprice« (Koncert orkestralnega društva Glasbene Matice v ponedeljek, dne 14. t. m. v Filharmonični dvorani.)

Kako je nastal Vaš »Caprice«?

Precej naših narodnih pesmi veselo značaja, zlasti nekaj napitnic je v 3/4 taktu. Ko sem svojčas delal nekaj mešanih zborov (ki jih je Glasbena Matica potem izdala leta 1920), se mi je zdelo ropet vredno oživiti ta očitno stari naš narodni ritem. Zato sem nekaj zborov napravil v tem ritmu. Pri tem delu sem opazil, da ima ta ritem lahko izrazit skercovski karakter. To me je navedlo poskusiti daljšo orkestralno ritmično študijo v tem zanimivem taktovem načinu. Taka študija je tudi »Caprice«. V njegovem triu se seveda nisem mogel odreči staremu svojemu romantičnemu nagnjenju. Trio naj je nekako nočno razpoloženje z ironično-sladkimi, deloma s patetičnimi poudarki.

Kako sodite o slovenski glasbeni kulturi v tem desetletju v produktivnem in reproduktivnem pogledu?

Če na splošno pogledam, se mi zdi, da smo napravili izvanreden korak naprej, dajal je ta doba rezmeroma kratka. Da omenim naše najizrazitejše muzike-tvorce, opozorim na strojno razvojno črto Adamiča, čegar sočnata, fantazije in iznajdljivosti polna tvorba mi je posebno mila; pogledajmo dalje presenetljivo brzo dozorelost Skerjanc kot komornega in instrumentalnega skladatelja in na drugi strani udarno silo dramatičnega prvega Ostrževega iz komične opere.

Tudi v reproduktivnem pogledu znači to desetletje odličen napredek, ko smo na primer našo opero tekom tega časa zastavili povsem z lastnimi močmi, katerih večina je bila izobražena v naši lastni hiši.

Kako sodite o naši glasbeni bodočnosti?

Zdi se mi, da ne samo v našem glasbenem, temveč sploh v našem duhovnem življenju presojamo kulturne pojave mnogo preveč po nekih civilizatornih vidikih, ki so v bistvu tehnični in da v tehničnih in formalnih vrednotah vidimo vrednote kat exohen. Posledica takega nazora je izrazito zapadnjaška orientacija. To nas ovira na poti k internacionalizaciji in s tem na poti k individualizaciji.

Cim bodo v Sloveniji zasedena vsa mesta, prihranjena našim reproduktivnim umetnikom, kar se ugotovi v kratkem času, je jasno, da se bo mogla naša ekspanzija obrniti edinele proti našemu vzhodu. Da bodo pa mogli vsi naši reproduktivni glasbeniki svojo kulturno vlogo pri naših vzhodnih bratih, je jasno, da bodo morali posebno pozornost posvetiti glasbenim prilikam tega vzhoda kar ne bo šlo, ne da korigirajo svojo zapadnjaško kulturno orientacijo.

Kritika vrednot duhovnega življenja mislim bo tudi naše umetnike-izvorce vedla od zgolj tehnične in formalne vrednotenja na stvarno vrednotenje umetniških tvorb, kar bo odprlo možnost pravičnejšega tehtanja glasbenega življenja na vzhodu.

Zato se mi zdi, da nas bodočnost v kratkem obrne v pevecno zanimanje za vzhod in v delno odvrtitev od zapadnjaštva, s čimer bomo šele prišli v ekvilibriran in kulturno pravilnejši odnos k svojim vzhodnim bratom.

Novosti

Ljudske knjižnice Prosv. zveze v Ljubljani

- Belloc Hilaire: Die Juden, 232 S. 362 b.
- Bernanos Georg: Die Sonne Satans. Ein roman. 355 S. 2447 a.
- Dörrler Peter: Die Schmach des Kreuzes. Roman. I—II. 327 461 S. 2429 a.
- Fahsel Helmut: Ehe, Liebe und Sexualproblem. 142 S. 2186 a.
- Federer Heinrich: Am Fenster, 454 S. 2443 a.
- Fedin Konstantin: Die Brüder, 440 S. 2138 a. 2.
- Gard Maurice Martin du: Die Thibaults. Die Geschichte einer Familie. 4 Bände. 991 S. 2455 a.
- Gide Andre: Die Falschmünzer. Roman. 544 S. 2428 a.
- Gradnik Alojzij: Kitajska lirika. XXX plus 178 str. 2308 a.
- Haecker Theodor: Christentum und Kultur. 273 S. 2441 a.
- Klabund: Der Kreidekreis. 112 S. 2182 a.
- Leonov Leonid: Der Dieb. Roman. I—II. 384, 393 S. 2434 a.
- Mukerdzi Dhan Gopal: Mladost v džungli. 151 str. 1897 a.
- Pregelj Ivan: Izbrani spisi, II. zv. (Bogovec Jernej, Balade v prozi). 255 str. 1885 a. 2.
- Vodušek Vital: Pesmi. 106 str. 2304 a.
- Wiederbegegnung von Kirche und Kultur in Deutschland. Eine Gabe für Karl Muth. 395 S. 2442 a.

Ljudska knjižnica Prosvetne zveze posluje v Akademskem domu na Miklošičevi cesti št. 5 vsak dan razen nedelj in praznikov od 9 do 12 in od 2 do 7.

Nova Evropa se čedalje bolj peča s političnimi problemi Jugoslavije. V 1. številki XIX. letnika od 11. januarja 1929 nahajamo članke: Uredba o prireditvi in organizaciji »Ujedinjenje ili smrt« od biv. puk. Ceda Popovića, o preureditvi države od H. Holzmana in interesantne politične utise iz Jugoslavije od Angleža Booha, ki je bil v Jugoslaviji. Pisec pravi, da v belgrajskih ministrstvih ni mogel nikoli o nobeni stvari izvedeti resnice, srbski kmet nasprotno pa je simpatičen, organske oblasti smatra za svoje naravne sovražnike in spoštuje samo kralja, zoper prečane alima nič. Kar se tiče Hrvatov, njihovi politiki ne vedo, kaj hočejo. — Na koncu nahajamo ekonomski pregled od dr. Ivo Belina. — Nova Evropa objavlja številke o Meštoviču, Bolgarski, Tolstem, agrarni reformi, reviziji ustave i. dr.

Zbirka slovanskih pesmi. Izšel je najnovejši zvezek Zbirke slovanskih pesmi od Ludovika Kube: Slovanski več svojch zpevch, knjiga XIV. Pesni Makedonske s cirilskim in latinskim tekstem ter češkim prevodom od Jana Hudec. Knjiga je 8. zvezek Jugoslovanskih pesmi in se je izdala s pomočjo predsednika republike T. G. Masaryka. Zbirka obsega 31 pesem iz nekdajne Makedonije, kjer je nastala prva slovanska kultura ter starobelgarski jezik in prva slovanska pismena. V teh krajih so nabirali narodne pesmi tudi Srbi: St. Mokranjac, dr. K. Manojlović in V. Gjorgjević in makedonski Bolgar I. Čedomir. Pesmi so iz okrajev Bitolj, Galičnik, Tresonče, Petrič, Struga, Debar, Stip, Ohrid, Kukua, Dušanovec in Melnik.

»Sviety Franciszek z Assyrie« je ime zborniku, ki ga je izdala Krakowska Spółka Wydawnicza kot donesek k Franciszkovemu jubileju (1928, 248 strani, 13 podob). Izmed prispevkov omenjamo članek K. Michalskega o franciškanskem duhu in njega vplivu na Danteja kakor tudi o misliki in sholastiki pri Danteju; W. Folkiewskega o problemu povratka k naravi; gled. katerega vidi F. v Rousseau-u naravnostno antitezo k Franciszkovi Asiki in St. Wedkiewicza o odnosu franciškanskih idealov h krizi zapadne kulture.

Jakuov Georgij, ruski slikar, je umrl te dni v Erivanu na Kavkazu. Bil je nebrzdani duh, ki se ni dal ukleniti v verige ne po »buržujskem« ne po »proletarskem« svetovnem redu. Znan je bil

Sveta življenje in vrvenje

Pri sinovih večnega ledu

Ni je tako daljne, odljudne in nevarne dežele, da bi se je izognil katoliški misijonar, iščoč neumrjotih duš za božje kraljestvo. Tudi v polarnih predelih je postavil svoj žrtvenik, da oznaní Eskimom krščansko blagovest. O tem je predaval te dni v dunajski Leonovi družbi p. Wilhelm Schäfer:

Raffaeleova »Madonna«, ki jo je te dni kupil za 52 milijonov dolarjev ameriški državnik Mellon za svojo zasebno zbirko slik. — Slika je izvršil nesmrtni italijanski slikar Raffaele 1.1508.

Domovina Eskimov je ameriško-azijska obala severnega Ledenege morja in otoki pred njo. Nič na svetu ni puščobnejšega, nič brezupnejšega nego te neizmerno, gole ledenne in snežene puščave. Tu pomladi in jeseni skoraj ne poznajo, marveč si sledita poletje in zima skoraj neposredno. Dolge noči v ledeni puščavi legajo na duha in ga more. Pozimi nepregledna površina ledu in snega; poleti golo kamenje in brezkončna močvirja, suša, žoltosivo mahovje — to je vsa uboga izprememba v tej enolični pokrajinski sliki. Ostri vetrovi iz Ledenege morja, ki imajo povsod odprto pot, izključujejo vsako bujnejšo rastlinstvo. Mraz naraste na 40 do 60 stopinj.

Samo za eno moremo ljudi v teh pokrajinah zadržati: za severni sij. Nenadoma se pokaže in v orjaškem svetlobnem obloku podboči nebesni svod. Pčtem izpreminja svojo obliko in lije v širokih, krasnobarvnih pramenih. Prameni so v neprestanem gibanju, ustvarjajo vedno nova čuda svetlobe in barv. Najprej kakor mogočna mavrica, nato solnce, iz katerih švigajo snopi svetlobe, slednjič se razpusti celo nebo v morje svetlobe. Vse te prikazni spremlja čudno sikanje. »Duše rajnikih se gibljejo«, pravijo Eskimi. Zrak je vsled strašnega mraza prenasiten z elektriko, ki se proži v bliskih, bodisi da si gladiš brado ali pa primeš za puško.

V tej deželi oznanjajo misijonarji evangelij. Njihovo stanovanje je kladara, katero pokriva v notranjosti 30 cm debela ledena plast. Ko pišeš, ti zledeni črtilo; pri sv. daritvi primrzne masniku kelih na ustnice.

Vendar v teh ledenih in sneženih puščavah le ni zamrlo vse življenje. Velike črede divjih severnih jelenov se pasejo tu, neštete jate ptic selivk gnezdijo mirno po barjih; grbast bivol in los hodita tu svoja pota. Kiti, beli medvedi in ribe vseh vrst in velikosti vrve poleti v teh, drugače zamrznjenih in samotnih vodah.

Koliko je Eskimov, nimamo zanesljivih števil. Cenijo se na največ 20.000 duš. Oči-

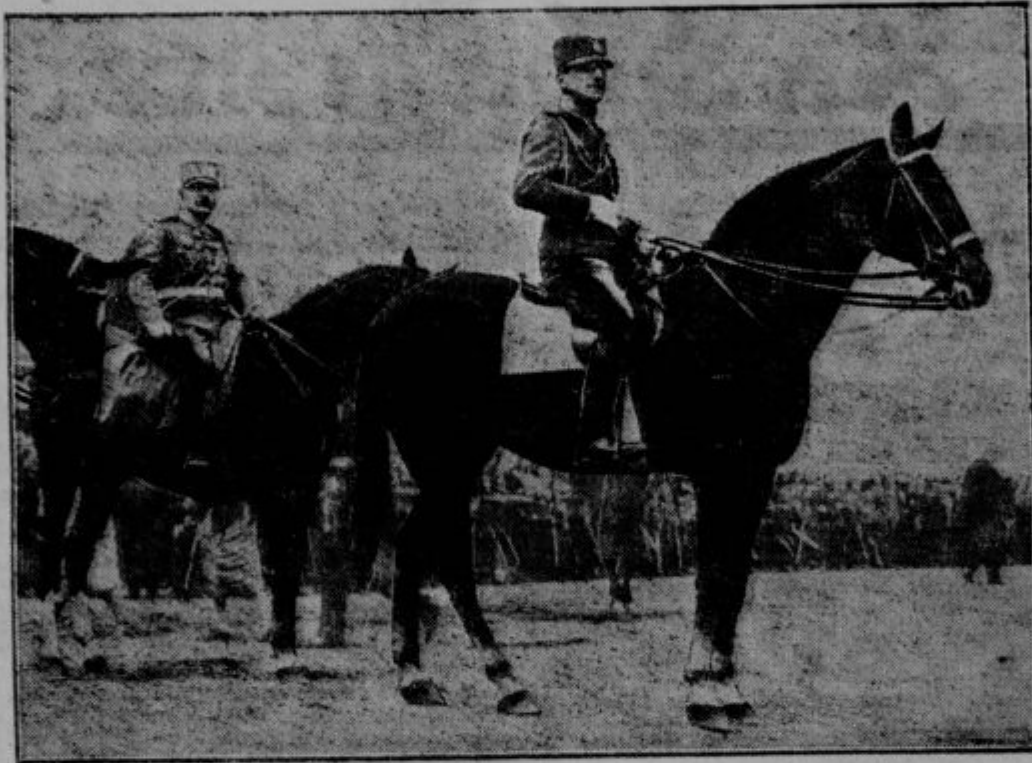
vidno so v sorodu z mongolskimi plemeni, posebno Tunguzi in Jakuti v severni Sibiriji. Ženske so po postavi, obrazu in barvi nežnejše nego moški; imajo ognjevit oči, a lase nosijo kakor Kikajke in Japonke v šopu, pritrjenem vrh glave. Eskimo je nadpovprečno visok, skladne postave, širokih pleč in prožnih gibov.

Eskimi so narodič, ki slovi po svojem gostoljubju, plemenitosti, postrežljivosti in vljudnosti; seveda pa ni brez napak, med katerimi se more trma stopnjavati do junaštva. Oblačijo se Eskimi v kožo, stanujejo v najboljšem slučaju v lesenih kočah, drugače pa v podzemskih jamah ali snežnih kočah. Luč in toploto jim daje mah, natopljen s tjujnjevo mastjo.

Eskimo uživa samo surovo hrano; vsak dan poje neko količino mesa, katerega zvečijo že tudi dojenčkom. Ob tej hrani se razvije Eskimo v močnega človeka z dobro razvitimi mišicami, obilno krvjo in debelim salom. V sili more Eskimo osem dni in noči korakati brez hrane, ves premočen. Ne prehladi se nikoli.

Žene opravljajo vsa domača dela, moški hodijo na lov. Ne strah jih nobena nevarnost, strahu ne poznajo in se lotijo medveda s svojim priprostim orožjem iz neposredne bližine. Vsekakor se strelno orožje tudi med Eskimi vedno bolj širi.

Eskimo je izredno bistrega uma, njegov spomin je obkroževanja vreden. Misijonarji hvalijo tudi otroke, da so nadarjeni in paz-

Naš kralj Aleksander I. v spremstvu vojnega ministra generala Hadžića.

ljivi. Eskimski jezik je bogat, zmiseln in doledno oblikovan. Verujejo Eskimi v eno božanstvo, ki ga imenujejo »Anuta« — oče; azen tega imajo celo vrsto drugih dobrih in zlih duhov. Čarovnikom se pri njih dobro godi.

Katoliški misijonarji, ki domujejo ob ustju reke Mackenzie in Hudsonovem zalivu, se morajo boriti z nepopisnimi težavami. Vendar so uspehi lepi. P. Turquetil, apostol Eskimov, toplo hvali nove kristjane, ki ga spominjajo na prve kristjane. Prišel bo čas, ko se temu narodu, tako revnemu na zemskih dobrinah, v celoti odklenejo zakladi prave vere.

»Od jeze bi skočil iz kože!« — »Poskusi! Samo pazi, da potem v naglici, ko boš nazaj vanjo silil, ne zgrešiš prave hlačnice!«

Kopeli v zamrznjenem jezeru. Pravijo, da je človek, ki se ob najhujšem mrazu kopelje na prostem, varan pred prehladom. Verjamem!

Učenke umorile svojo učiteljico

V Stouthamu, država Virginia, so našli 19. decembra 1928 umorjeno 45 letno učiteljico Ano Prehorst. Učiteljica je stanovala čisto sama v svoji hiši. Našli so jo v kuhinji z odsekano glavo; omare so bile vlomljene. Sum je padel najprej na učiteljico sestro, s katero sta si bili zaradi dedščine navskriž. Vendar je sestra dokazala, da se je v tistem času nahajala drugod. Policija je nato dognala, da se nahajajo na perilu, ki so ga našli razmetanega, krvavi edtisi izredno majhnih pastov, in to treh različnih rok. Nadaljnja preiskava je potem dognala, da je bila Prehorstova med svojimi učenkami, starimi od 12 do 14 let, zaradi svoje strogosti nepriljubljena. Na dan umora je bila strogo kaznovala tri učenke, ki so zagrešile npravne prestopke. Učiteljica je morala v vseh takih slučajih podati šolski voditeljici pismeno poročilo. Ta poročila je pisala zvečer doma v svojem stanovanju. Poročila o navedenem slučaju niso našli, dasi so videli učiteljico tisti večer še po šesti uri, ko je morala imeti poročilo že spisano. Sedaj se je začelo strogo zasliševanje omenjenih treh učenk. Nekaj časa so tajile, nato pa vse priznale. Izpovedale so, kako so se bale, da ne bi šolska voditeljica obvestila njihovih staršev o njihovih zablodah. Proti sedmi uri zvečer so šle vse tri k učiteljici na dom in jo prosile, naj ne poda poročila voditeljici. Učiteljica pa jih je neizprosno, kruto zavrnila. Tedaj je 13 letna Micholson prva zgrabila oster kuhinjski nož, ki je ležal na mizi, in ga zasadila učiteljici v vrat. Učiteljica se je zgrudila vsa v krvi; učenke so nato druga za drugo s sekirami sekale učiteljico po vratu, dokler ni glava odletela. Nato so preiskale vse predale, dokler niso našle usodnega poročila, ki so ga sežgale. Slednjič so se očistile krvi in se skrivoma izmuznile iz hiše. Mlade zločinke so zaprile.

Delovanje ognjenika Calbuco v republiki Chile. Lava in pepel ležita do 10 metrov visoko. Mnogo vasi je uničenih; v jezeru Llanquihue so pomrle vse ribe, ker so je voda razgrela. Boje se, da ne bi začel bljuvati tudi sosednji ognjenik Osorno.

V dveh treh urstah

Brezposelnost v Angliji je znašala 31. decembra 1928 1.520.000 brezposelnih oseb, za 249.570 več nego 17. decembra 1928.

Cigani so napadli »Rdečo krčmo« ob cesti v Munkaesi in s sekirami ubili krčmarja, njegovo ženo in oba otroke in nazadnje še služkinjo. Potem so hišo popolnoma izropali.

Kongres Boothove »Zveličavne armade« v Londonu je sklenil, da se generalu Boothu, ki leži težko bolan v Southwoldu, predloži prošnja, da odstopi. V ta namen je kongres prekinil zborovanje in poslal Boothu peteročlansko deputacijo. Generalski naslov bo smel Booth obdržati. Za nasledstvo se potegujeta Boothova žena in njegova hči Katarina.

Novo ekspedicijo v polarne kraje odpošlje letos sovjetska ruska vlada. V ta namen je določen en ledolomilec in dve letali.

Koekanje v Bolgariji prepovedano. Bolgarski parlament je sklenil zakon, ki prepoveduje vsako koekanje (hazardne igre) in odpravlja vse dosedanje igralnice. Sklep je junaški čin, ker je država prejela samo od sofijskih igralnic po 3 milijone levov letno.

Boj za živež v Sovjetski Rusiji se nadaljuje. Zaprli so mnogo zasebnih trgovcev z živežem. Dalje so zaprli mlinarje, ki so iz odpora proti novim davkom ustavili obrate in odpustili delavce.

Žrtve avtomobilnega prometa v Varšavi so znašale v minolem letu 1200 mrtvih in 59 ranjenih.

Kinematografi v Pragi štejejo okroglo 100 obratov s 150.000 sedeži. Razen tega je v Pragi veliko biografov, katerih mnogi so last javnih ustanov in društev.

30 urni tedenski pouk na vseh srednjih šolah uvedejo na Poljskem s 1. februarjem.

Letalo za prenašanje mrtlic je uvedla neka ameriška družba za zračni promet. Letalo in posadka bosta opremljena v običajnem pogrebem slogu.

Zločin zaradi dedščine. Zeta posestnika Jana Ribaka v Gostecku Kupi na Poljskem sta iz jeze nad tastoovo oporoko pončji zažgala njegovo hišo, ki je z vsemi poslopji pogorela do tal. V hiši sta zgoreli tudi ženi obeh požigalcev.

Potujoče gledališče za deca organizirajo v Leningradu. Gledališče bo prirejalo predstave za šole in delavske mladinske klube.

Na mrtvaškem odru je oživila v vasi Balastya pri Szegedinu 45 letna kmetica Szepal, ki je umrla za srčno kapjo. Zena bo v kratkem popolnoma zdrava.

13 novih visokih šol ustanove v Sovjetski Rusiji v dobi od 1929 do 1933. Med drugim ustanove po eno visoko šolo za občinsko gospodarstvo, združništvo in gledališko umetnost.

Uspehi slajaj. Nedeljski lovec je obstretil gonjača. »Zal mi je, da se je to pripetilo! Kako se pa piše?« — Gonjač: »Pišem se Zajec« — Lovec veselo: »Primaraha, pa sem vendar enega zadell«

Ozemlje z ognjenikoma Calbuco in Osorno.

Nove lokomotive za kurjenje s premogovim prahom

Upravi avstrijskih zveznih in nemških železnic se bavi sedaj s pripravami za preizkušnjo novovrstnih parnih strojev, ki bi bili kurjeni s premogovim prahom. Poskusi so jako važni, ker bi v slučaju uspeha imeli dalekosežne posledice za gospodarstvo. Največji uspeh bi bil ta, da bi potem železnice lahko uporabljale predvsem domači premog, ki je slabše vrste, in ne bi bile več navezane na uvoz boljšega inozemskega premoga. Poleg tega bi bili prihranki na premogu znano večji, ker bi stroji nove vrste potrebovali manj premoga za razvijanje enake sile kot dosednji stroji. Važno je tudi, da kurjač na strojih nove vrste ne bo tako zelo zaposlen s kurjenjem, kakor je bil na strojih stare vrste, a bo stroj razvijal isto silo.

Začarana princezinja

Živela sta kralj in kraljica, ki sta imela lepo hčerko Lilijsko. Princezinja Lilijska pa ni bila samo lepa, temveč tudi ljubezniva in dobra, da jo je vsakdo vzljubil, kdor jo je videl. Ja, še celo živali in cvetice so si med seboj kimali, če so zagledale lepo deklico, in šepetale so si: »Kako ljubka je naša mala princezinja!«

Dobro, da Lilijska ni razumela njih govorice, ker bi sicer lahko postala gizdava. To pa princezinja ni bila. Preprosta in ljubezniva je bila z vsakomur, najsi je bil princ ali dvorni pastir.

V bližnjem gozdu je tedaj živel hudobna žena, Jagababa, ki je izvedela o lepi princezinji. In ker je bila hudobna, ni privoščila Lilijski njene lepote ter je premišljevala, kako bi lepi deklici mogla škodovati. Res je kmalu znašla pravo sredstvo. Nabrala je lepih rdečih jagod ter jih začarala. Nato se je napotila h kraljevemu gradu. Ravno pravočasno je dospela tja, kjer se je v istem času izprehajala lepa princezinja po grajskem vrtu.

Ko zagleda Lilijska ob ograji starko, stopi bliže in jo vpraša: »Dobra žena, s čim vam naj pomagam?« — »O, lepi otrok, kako bi ti bila hvaležna za kozarec vode. Dolgo pot sem napravila in žeja me.« — »Tako? va mjo prinesem,« se ponudi princezinja in steče v grajsko kuhinjo. Kmalu se vrne s kozarcem sveže vode v roki. »Tu, uboga žena, okrepčajte se!« — »Lepa hvala, dobra deklica! Pa sprejmi ta skromen dar: rdeče jagode, najlepše, kar sem jih mogla dobiti, v zahvalo.«

Princezinja vsa vesela povzije jagode, nato pa hiti v grad, da bi svojim kraljevskim staršem povedala, kaj je ravnokar doživela. Ali kako osupne, ko jo kralj in kraljica nejevoljna zapodita iz gradu. In vse prošnje nič ne pomagajo. Saj revica ni vedela, da so ji jagode vzele vso lepoto ter ni nič več ostalo od nekdanje lepe princezinje. Se celo lepa obleka se je izpremenila v umazane cunje. Tako jo seveda tudi kralj in kraljica nista mogla spoznati.

Vsa obupana stopi Lilijska na široki cesti in ve ne kod ne kam. Tedaj pa se zarenči grajski pes, ki ga je Lilijska tako rada imela, nad njo in princezinja se požene v dir proti gozdu. V gozdu se vstavi in premišlja, kaj ji je storiti. Kar jo nekaj potegne za krilce. Ko se ozre, zagleda majhnega možička, ki jo tolaži: »Vso tvojo žalost sem videl in smiliš se mi, uboga princezinja. Pojdi z menoj v naš skrit gradič; tam te bo naš dobri kralj rad sprejel.« Revica ne premišlja dolgo ter sledi malemu škratku v njegovo kraljestvo.

Medtem so v kraljevem gradu preiskali vse kote, prehodili vse grajske steze in prebredli vse ribnike, princezinje Lilijske ni bilo nikjer. Seveda se je vse odelo v žalne obleke in črne zastave so plapolale raz grajske stolpe.

V istem času pa je Lilijska vstopila v biserno palačo — kraljestvo palčkov. Sam kralj jo je prišel pozdravit ter ji je ponudil svojo palačo za stanovanje. »Vse, kar vidiš tu lepega in dragocenega, je tvoje,« ji zatrjuje poglavar. Lilijska je bila hvaležna dobrim možičkom za njih skrb in jim je obljubovala: »Vse vam hočem povrniti, kar mi dobrega storite. Prav vestno vam bom gospodinjala, da boste zadovoljni z menoj.« Nato peljejo deklico v prekrasno sobico: vsa je blestela v zlatu in svili. Tu naj bi stanovala princezinja Lilijska.

Kmalu se je Lilijska privadila življenju na novem domu in vesela je bila. Le takrat je bila še žalost v malem kraljestvu, ko je dobila ogleдалce, ki ji je pokazalo njen spačen obraz. Nezavestna se je zgrudila na postelji in ležala tri dni v omedlevici. Seveda so ji škratje stregli kolikor so mogli, da se je slednjič zavedla. Izvedela je tudi, da so izpremembo v njenem licu napravile začarane jagode, ki jih je pojedla. — Vendar je tudi ta žalost minila in le en oblak je še zatemnil njeno sedanjost, in to je bilo hrepenenje po dobrih starših. Pa tudi v tem ji je Bog poslal tolažbo.

Nekega dne je šel poglavar palčkov obiskat svojega soseda in starega prijatelja, ča-

rovnika. Ko mu poglavar pove o mali princezinji, se čarovnik razardi in zakliče: »Ha, torej tako podla dejanja vrši moja sovražnica, Jagababa! No, te nudobnici nočem zagostiti. Začaral jo bom v temno votlino, iz katere mi nikdar več ne uide. Tebi, dobri prijatelj, bom pa izročil stekleničko s tekočino, v katero naj se princezinja trikrat umije, da se ji povrne zopet prejšnja lepota.«

Vesel se skrat zahvali in odhiti domov, da čimprej reši ubogo princezinjo.

V gradiču je bilo vse lepo pripravljeno za sprejem poglavarja in presrečno so ga pozdravili pritikavci z Lilijsko, ki je napravila imenitno pojedino. Mali kralj je bil topot izredno dobre volje. Po izvrstnem kosilu izroči

K carju stopi poglavar.

»Prizanesi, oče car!«
vzklikne in k nogam mu pada,
da po tleh se vleče brada:
»Kaznovati me ne daj,
pusti, govorim ti naj!«
Car izvoli reči: »Točno
mi govori in razločno!«
— »Kakor znam, bom govoril:
poglavar do zdaj sem bil,
služim vestno in pošteno...«
— »Le naprej, to mi že vemo!«
— »Danes sem stražarje vzel
in na konjski trg prispel.
Vidim ljudstvo v strašni gneči,
vhod, izhod se ne posreči.
Kaj storim?... Ukaz dam svoj —
ljudstvo je razgnati koj.
Ko se to je, car, zgodilo,
grem naprej — in kaj je bilo?
Tam na konjskem trgu koj
konja vidim pred seboj,
krasna, mlada konja siva,
dobra konja zlatogriva,
jima v kodre zvit je lep,
kakor zlato sije rep.
Demantna so vsa kopita
in še z biseri nabita.«

Car izgubil je pokoj,
rad bi videl konje koj.
»Čudo hočem to imeti,
moramo si ga oskrbeti.
Hej, kočijo sem!«, — kriči
in že, glej, pred njim stoji.
Car obleče se, umije
in še stopi do kočije —
vrsta strelcev mu sledi.

Car na sejem prihiti.
Na kolnih vsi ležijo
in »urá« na glas kričijo.
Car poklanja se okrog,
z voza skoči urnih nog...
Ne odmakne car pogleda,
levo, desno konje gleda,
ko očaran tam je stal,
nežna jim imena dal,
boža njih vratove sive,
rahlo gladi zlate grive.
Ko napasel je oči,
se obrne in kriči
na trgovca: »Čujta, brata,
a žrebca se prodata?
Kdo lastnik je?« Ivan zdaj
brata rine kar nazaj,
stopi ko gospod pred carja

Lilijani stekleničko in ji naroča: »Umij se trikrat s to tekočino in pridil zopet v obednico, da te vidimo.« Princezinja res tako stori, kot ji je bilo naročeno, in glej! Ze stoji pred ogleđalom lepa princezinja, — ja še veliko lepša kot je bila nekoč! Vsa vesela in hvaležna hiti v obednico, kjer jo že nestrpno pričakujejo škratje. Neizrečeno veselje je zavládalo v kristalnem kraljestvu in že so se posvetovali mali možički, kdaj in kako sprejmo princezinjo k njenim žalostnim staršem.

Čudna je bila procesija, ki se je kmalu na to vilo po gozdu. V lepo okrašenem bisernem vozu so peljali mali bradatí možički prekrasno princezinjo. Ze od daleč so v kraljevem gradu opazili čuden spreved in takoj so oznanjali topovi in trobente došli obisk.

Kralj in kraljica sta hitela, ne da bi slutila, da se bliža njuna hčerka, novodošlim nasproti. Kako veselo pa sta bila presenetena, ko pohiti v njuni objem izgubljena hčerka, še vsa lepša kot je bila poprej.

Pripovedovanja ni bilo konca in plemeniti možički so bili iskreno povabjeni, naj ostanejo vedno na gradu. Pa lepo so se zahvalili za vabilo, ker bi sicer ostalo njih malo kraljestvo zapuščeno. Pač pa so obljubili proslaviti vsako leto Lilijskovo vrnitev v njenem lepem domu — v kraljevem gradu.

In napihnjen odgovarja:

»Moja last je tale par
in lastnik sem jaz, o car!«
— »No, pa kakšno hočeš ceno?«
— »Ne prodam ju, dam v zameno.«
— »Kaj želiš v zameno ti?«
— »Srebro — dvakrat pet pesti.«
— »Hočeš jih deset imeti?«

Car takoj veli odšteti
in povrh podarj kar
pol cekina tepčku v dar...
Car ne gleda nič na plačo!

Konje peljejo v palačo
zdaj konjarijski carski, vsak
nosi zlatopisan frak,
a pod njim žametne hlače,
iz sajjana korobače.
Toda konja sta ko vrag
celo spremstvo vrgla znak,
uzde strgala iz jekla
in k bedaku sta pritekla.

Zdaj pa vrne se še car
in kriči: »No, gospodar,
naši so za par preslabi.
Čuj me dečko, car te vabi,
da pri nas ostaneš, brat:

boš od pet do glave zlat,
boš oblekel samo svilo,
dobro se ti bo godilo.
Ti postaneš, gospodar,
prvi dvorni moj konjar.
Jamči carska ti beseda.
»No, pristaneš?« — »Hm, seveda!
Kaj ne bi pri vas ostal,
zlato kapo boš mi dal,
bom oblekel samo svilo,
dobro se mi bo godilo
in tako; kajne da car,
prvi dvorni bom konjar.
Bil sem kmet, se lahko roče,
nisem slutil takšne sreče.
Naj pa bo ta čudna stvar!
Torej bom postal konjar.
Toda me ne smete biti
ne prezzgodaj me buditi —
sicer vam slovó bom dal.«

Ivan konje je pozval
in v prestolico jo kresal,
zraven roke važno stresal
in gledé je pel bedak,
da sta konja šla v trepak,*
a njegov grbavi konjiček
skakal je ko mlad kozliček
v kralek čas vsem tam okrog.

Brata naša urnih nog
carske novce sta dobila,
sta v pasove jih zašila,
sta napila se za pot
in odšla domov odtod.
Tam pošteno sta delila,
kmalu sta se poročila.
Bil poslej je vsak bogat
in imel bedaka rad.

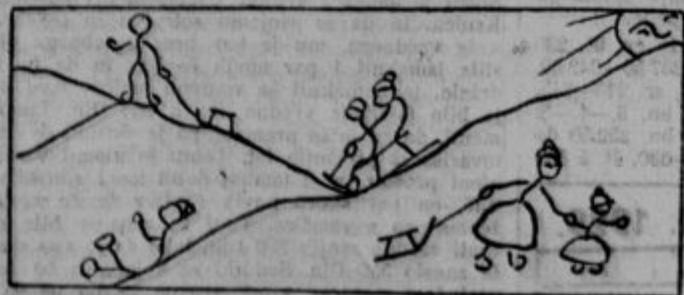
Toda kaj nas vse to briga!
Pravljica naprej nam miga, —
pravi nam, kaj je počel
Ivan, ko je v dvor prišel,
Kjer je služil za konjarja
v hlevih carja-gospodarja;
nam pove, da prazno vero
vzbučil je, da zgubil pero,
zvito ulovil žar-ptico
in ugrabil Car-Devico,
kak na to se z zemlje vzpel je
in se pod nebena pelje,
še kako je odrešenje
Kitu sprosil za trpijenje,
in kako bark trideset
zopet spravil je v promet
ter da v kotlu živ ostal je
in prekrasen fant postal je...
Zvemo kratkomalo kar,
da postal je Ivan — car.

DRUGI DEL.

Pravljica se hitro pravi,
delo težje se opravi!

Zdaj bom praviti začel,
kaj je Ivan vse počel,
kaj počel sivi konjiček,
modri Ivanov grbiček:
Šla je k morju čreda koz,
je po hribih zrastle gozd,
konj se bil sprostil uzde je
in že proti solncu speje,
sta pod njim že drn in strn,
a ob njem oblak je črn —
blisk razsvetljuje nebena,
grom in burja vse pretresa...
To začetek je. Poglej,
pravo pride še naprej.
Tam na morju — oceanu,
na otoku je Bujanu
gozd, tam novi grob stoji
in devica v njem leži.
Slavec tam nad grobom plaka
huda zver v dobravi skače...
To začetek je, a glej —
zdaj gre pravljica naprej.
Torej čujta, državljani,
poslušajte me kristjani:
Ivan, kot sem že dejal,
carski je konjar postal.
V službo svojo se vživel je
in bil srečen in vesel je,
domotožja ni poznal.
nič po svojih žaloval.
Kaj mu je za brata neki,
ko v prelepi je obleki,
ko od glave pa do peti
je prav kot iz škatle vzeti
Spi do poldne in jedače
vse iz carske so palače!

* Ruski poskočni pes.

V zimsko veselje solnce se smeje:
»Ej, razgrajati, kdo vas prešteje?
Polde, si ti pozabil sani?
No, saj vesolja ti to ne kalila

»Bojan, počakaj, ne hiti tako,
pusti, da primem se te za roko!«
Bratec poredni nič slišati neče,
Metki na ledu pred nosom uteče.

Vrh griča huda bitka divja,
zaganjajo vsi se v snežen'ga moža:
Matija in Pepe, Martine in Jaka,
nič dobrega, mož te sneženi, ne čakaj!

Gospodarstvo

K. Škulj:

Naše krošnjarstvo

Ne mislim na one Dalmatince, ki prodajajo razno galanterijsko blago po deželi in po mestih v povojnem času, marveč na one, ki so bolj potujoči obrtniki, ki romajo po svetu cela stoletja in ki prodajajo razne kmetijske potreščine, ki so jih v domači hiši sami izdelali oni in njihova družina in popravljajo stare predmete, to so naši znani Ribničani, ribniški krošnjarji, in pa na one, ki so zanesli ime Kočevarja v daljni svet, tako da se razno blago, ki ga oni prodajajo, sladkorno in sadno, v svetu imenuje kočevska roba — to so kočevske občine zlasti okrog mesta Kočevja in slovenske ob Kolpi, ki segajo tudi v črnomaljski okraj in malo tudi v novomeški.

Notri do Marije Terezije seže nazaj zgodovina ribniškega in kočevskega krošnjarja. Zemlja je bila nerodovita in nezadostna, da bi se preživelo prebivalstvo, zato zasledujemo v celem avstrijskem zavarodavstvu gotove izjeme in ugodnosti, ki so jih dajali ribniškemu in kočevskemu okraju razni obrtni predpisi in zakoni. Res da je od onih časov pa do danes industrija in trgovina mnogo napredovala, pomnožile so se trgovine, dvignilo se je število sejmov, a deloma nerodovitna deloma pregošča naseljena zemlja ribniškega in kočevskega okraja ni v stanu preživljati svojega prebivalstva kot nekdaj ne tako tudi sedaj ne! Saj je kočevski okraj prvi za črnomaljskim okrajem glede izseljencev v Ameriko kot tudi poslednje čase v Francijo, išče zaslužka vsepovsod, a kar se je izvrševalo stoletja, ne more se pogrešiti v enem desetletju. Z vsakim avstro-ogorske monarhije se je mahoma vse spremenilo. Sloveniji so se zaprla vrata v vse nekdajne avstrijske dežele. Nove dežele, ki so postale naše sosedbe v skupni državi, so pa počele zadržati dosedanje krošnjarjenje. Treba je bilo trčevati boja, da so se obdržale stare pravice. Če pa bi se bile ukinile, bi bila za omenjene kraje neverjetno velika škoda. Toda ribniški krošnjarji si je ustanovil krepko organizacijo že l. 1919., ki mu je rešila kruh doma, on danes sme po vsej državi, odprla mu je tudi Avstrijo in Italijo, poskuša še prodreti v Češko-slovaško, kjer je njegova krošnja že tudi znana, pa tudi na Madjarsko, kjer istotako radi vidijo našega ribniškega potujočega obrtnika.

Prva pogodba z Avstrijo l. 1925. je že sprejela določbo, da sme naš Ribničan s svojimi izdelki po vsej republiki. Res, da se je tamonjski trgovski svet organiziral in hotel našega krošnjarja iz konkurenčnih namenov izrinuti, a krepko zastopstvo našega človeka je potem trgovske pogodbe napad odbilo. Ko je bil najhujši boj za trg suhe robe v Avstriji, tedaj so se oglašile celo avstrijske občine v korist ribniškemu rešetarju in dunajski delegaciji je pristala. Letos je bilo ob reviziji trgovinske pogodbe z Avstrijo vprašanje zopet načeto, a obdržale so se vse dosedanje pravice in poleg kočevskega okraja je še prišel Črnomelj, Novo mesto, to pa iz razlogov, ki jih navedemo pozneje. Če pomislimo, da iz vse avstrijske države nikdo ne sme krošnjariti po avstrijski republiki in iz naše države le navedeni okraj, moramo priznati, da je bilo treba krepke borbe za tak uspeh in priznati skrb države za našega človeka. Z nenavadno radostjo sprejema naš Ribničan-krošnjar vest, da do l. 1931. ima zagotovljeno pravico v Avstriji. Kar čuti on, čuti jo Slemenca (Sv. Gregor), ki daje rešetarju obode, čuti jo trgovci z železno robo, čuti jo pa tudi trgovci z živilo, obleko in na vse zadnje tudi tehanova hranilnica v Ribnici!

Ce uspemo še v trgovinski pogodbi s Češko-slovaško in Madjarsko, toliko boljše, saj se poveča trg, in naš mali obrtnik raste po številu in po marljivosti.

Isto srečo deli drugi karakteristični obrtnik ribniške doline — ribniški lončar. Besedilo trgovinske pogodbe govori tudi zanj, a on ne porajta toliko za Avstrijo, pač pa za Primorje in predvsem Istro. »Naša roba je kot nalašč za Istro,« tako zatrjuje dolenjevaški lončar. Ko se v Italijo izvrši zmenjava citiranih pogodb in potrebnih konvencij, bo smel naš lončar s svojim fuksom celo v Istro. Neverjetno, kako naš domači keramičar želi v Istro. Če ga podražiš, da ga vleče tja tudi črni teran — nič ne bo rekel, samo ja bo dejal! Ni pa tako srečen naš kočevski krošnjar. Oni iz nemškega ozemlja je le javkal, a se ni ne organiziral in se ni obrnil na pravo adresu. V najvažnejšem času se je zaupal kapitalističnemu zastopniku, ki je zanj docela pozabil. Tako je v trgovinski pogodbi z Avstrijo popolnoma izpadel. Poskušal je s svojo obrtjo po raznih mestih naše države, kar mu je tudi uspevalo več ali manj. V novi revidirani trgovinski pogodbi pa je imel boljše zastopnika kot prej, in četudi zelo težko, je le naša delegacija uspela, da se je krošnjarju z južnim sadjem iz okrajev Kočevje, Črnomelj in Novo mesto priznala pravica prodajati omejeno robo po vsej Avstriji. Isto se poskuša v trgovinski pogodbi s Češko-slovaško in Madjarsko. Dočim sta rešetar in lončar vsak v svoji zadruzi lepo organizirana, kočevski iz Banjane (Banja luka in Fara) istotako, se oni iz nemškega ozemlja love sem in tja, niso še organizirani!

V poslednjem času se je od trgovske strani začel boj proti krošnjarjem s sladkorjem in južnim sadjem. A če je spoznalo avstrijsko trgovstvo, da njim to ni v škodo, saj krošnjar nakupuje robo pri avstrijskem trgovcu in jo prodaja, ko so vse trgovine zaprte, bi na isto pristal lahko tudi naš trgovski svet. Ni baš najvzornejše preživljati se s krošnjarjenjem, a dokler se ne dvigne industrija in kmetijstvo v omenjenih krajih, pač ni drugega izhoda, osobito ne za starega krošnjarja, ki že 30, 40 let hodi za svojim kruhom s krošnjo. To tudi uvidevajo vojvodinska in mestna. Dočim je namreč Belgrad za tako iz policijskih razlogov (južnih Macedoncev) zaprt, sprejemajo kljub določbi obrtnega zakona za Srbijo, po katerem krošnjarjenje s tako robo ni dovoljeno, druga mesta našega človeka, ki krošnjari samo čez zimo, drugače pa se znoji na svoji ravni domači grudi.

Krošnjar, bodisi potujoči obrtnik z lesnimi izdelki, bodisi oni s semeni kot tudi lončar, a tudi oni kočevski krošnjar s sladkorno robo smejo biti zadovoljni, da so v težki borbi za svoj obstanek imeli krepko podporo — v jugoslovanskem poslanskem klubu, brez katere bi bili že pred leti izginili pod pritiskom vedno jačjega trgovstva in industrije!

Fr. Wernig:

Naša prašičjereja in trgovinska pogodba z Avstrijo

Mnogi listi se z ogorčenjem povdarjajo, da pomeni uveljavljenje zadnje trg. pogodbe z Avstrijo propast naše prašičjereje. Izvozna carina se je zvišala: pri prašičih od 40—110 kg od Din 103.68 na Din 207.—; pri zaklanih prašičih iste teže od Din 103.68 na Din 311.04. Izvoz živih špeharjev je prost, za zaklane špeharje je plačati Din 65.12 carine. Koncesija, ki jo je iz obdobje gospodarskih razlogov pri sklepanju pogodbe morala napraviti naša država Avstriji, gotovo ni prijetno zadela našega kmetovalca. Stvari na ljubo pa je treba ugotoviti, da nesreča, ki jo povzroča uveljavljenje te pogodbe za našo prašičjerejo ni tako strašna, kakor se je — deloma tendencično — povdarjalo in sicer iz naslednjih razlogov:

1. Iz Kranjske se je zadnji čas izvažalo večina v Italijo, v Trst in Milan in le malo v Avstrijo in še to pretežno v obojne kraje, v Celovec in Beljak. Veletrgovec g. Predovič v Ljubljani izvažal v zimski dobi skoraj samo v Trst.

2. Dvignil se je znatno naš notranji konzum ter uporaba svinjskega mesa v domačih centrih. Trgovski krogi izjavljajo, da je naša prašičjereja po vojni znatno napredovala, ter se domača prireja že v velikem obsegu konsumira doma.

Glede pr. utrkov bi mi imeli negleda na trg. pogodbo živinno konkurenco v avstrijski domači prašičjereji in na Dunaju: ogromno konkurenco Poljske, ki preti Avstriji vsled omejitve uvoza prašičev zadnji čas že z gospodarsko vojno. Rahel padec cen pr. utrkov res ni izključen, vendar pa utegnejo časopisne vesti o usodnih posledicah pogodbe in o rapidnem padcu cen pr. utrkov le zbežati kmetovalca in s tem koristiti samo trgovcu.

Neki trgovec mi je velel, naj ljudje vzrejujejo nad 110 kg težke prašiče. Mogoče bi res k-zalo oprile se tudi pri pitanju svinj bolj trgovskega stališča. Do sedaj je naš kmetovalec debelil prašiče pač menda samo s krompirjem, peso in otrobi, ker pač ni tvegal dokup žita, katerega pridela premalo. Dobičkanosno pitanje, dnevni prirastek od 0.80 do 1 kg na živi teži pa ni mogoče doseči samo s krompirjem, ampak je potreben tudi dodatek žitne in beljakovinske krme. Poizkusi so pokazali, da je za zvišanje 1 kg žive teže potrebno 4—5 kg žita ali 18—20 kg krompirja ali 28—30 l posnetega mleka. Stvar računa je, katerega krmila vzamemo več ali manj.

Narodna banka ima svojo bilančno sejo dne 23. t. m.

Nova delniška družba v Belgradu. Trg. ministvo je odobrilo ustanovitev družbe »Narodno blagostanje, a. d.« v Belgradu. Kapital znaša 1 milj. Din in je razdeljen v 1000 delnic po 1000 Din; zaenkrat se vplača Din 250 in Din 15 predhodnih emisijskih stroškov. Ustanovni občni zbor se vrši 17. t. m.

Kožnega sejma Sv. Neže dne 21. t. m., ki se vrši v prostorih ljubljanske velesejme, se udeležilo mnogo kupcev. Prijavile so se tudi inozemske tverde. »Divja koža« ima zbranega že mnogo dragocene blaga, ki ga bo vrgla na to dražbo. Venlar, čim več bo kož tem ugodnejše cene bodo dosežene. Zato se kože še sprejemajo do 20. t. m. opoldne.

Udeležba avtomobilske industrije na letošnjem velesejmu. Mednarodni urad konstruktorjev (Bureau Permanent International des Constructeurs d'Automobiles) s sedežem v Parizu je odločil na svoji seji dne 7. januarja t. l., da dovoljuje in priporoča vsem včlanjenim avtomobilskim tvornicam udeležbo na letošnjem mednarodnem vzorčnem velesejmu v Ljubljani, ki se vrši od 30. maja do 9. junija. — Uprava velesejma priredi kot lanske leto tako tudi letos avtomobilsko razstavo v okvirju tega svojega velesejma.

Valorizacija na Hrvaškem. Odobrene in znamenovane so v trgovinskem registru tele valorizacije: D. d. domače tvornice predenja in tkanja v Zagrebu od 9 milj. na 27 milj., stare delnice se prežigosajo od 400 na 1200 Din; (kapital znaša sedaj 56.25 milj. Din, nom. delnice 25.0 Din); Smith in Meynier, tvornica papirja za znesek 7 milj. Din, od česar se porabi za povišanje kapitala 5 milj. Din (od 10 na 15, nominalne se prežigosajo od 100 na 150 Din); Sjednjene tvornice strelka na dionice, Zagreb za znesek 1,475.000 Din; od česar se porabi za povišanje kapitala 1,105.000 Din; iz izdaje 2210 novih delnic, sedanjí kapital znaša 5 milj. Din.

Srednji devizni tečaj na ljublj. borzi od 7. I. do 11. I. 1929.

Dne	Berlin	Curib	Dunaj	London	Newyork	Pariz	Praga	Trst
7.	135.75	—	80.10	276.4	56.80	—	—	297.90
8.	135.—	1095.50	80.10	276.08	56.80	—	—	298.—
9.	135.50	1095.50	80.80	276.07	56.85	—	168.50	297.90
10.	135.—	1095.50	80.85	—	—	—	168.50	297.75
11.	135.4—	1095.50	800.80	276.20	56.82	—	168.60	297.75

Debave. Gradbeni oddelek ljublj. žel. ravn. sprejema do 18. t. m. ponudbe glede dobave 20.000 kg portland-cementa in tiskovin; do 22. t. m. pa glede dobave lesa. Strojni oddelek sprejema do 22. jan. ponudbe glede dobave 100 ton kovaškega in 30 ton livarskega koksa. Drž. rudnik v Brezi sprejema do 19. t. m. ponudbe glede dobave osov; do 21. t. m. glede dobave osov in kabljev. Drž. rudnik v Velenju sprejema do 23. t. m. ponudbe glede dobave 8000 kg sladkorja in 1000 kg masti; do 24. t. m. glede dobave 600 kg bučnega olja; do 25. t. m. glede dobave 2500 kg soli in 1000 kg kave; do 26. t. m. glede dobave 1000 kg koruznega zdroba; do 28. t. m. glede dobave 17.500 kg moke; do 30. t. m. glede oddaje soboslikarskih del; do 1. februarja glede dobave 1 tehnične ter glede dobave krtlač in drgačev za pločevinaste senčnike; do 4. februarja glede dobave 4750 komadov opeke. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 4. febr. pri z-gr. žel. ravn. glede dobave mostne tehnične. Dne 5. febr. pri saraj. žel. ravn. glede dobave solinskega stekla in zakovic. Dne 4. febr. se bo vršila pri ljublj. žel. ravn. licitacija glede oddaje kolodvorske restavracije Zidani most. Dne 5. febr. se bo vršila v pisarni inž. oddelka Drav. div. obl. v Ljubljani ofertalna licitacija glede naprave 2 greznice z dovodnimi cevmi za vojašnico v Škofji Loki.

Borza

12. januarja 1929.

Devizni promet je znašal ta teden 22.2 milijonov Din napram 26.4, 12, 13.3 in 28.4 v prejšnjih tednih. Kljub temu, da v ponedeljek in torek Narodna banka zaradi pravoslavnih božičnih praznikov ni intervenirala, je bil promet znaten. Mnogo je bilo privatnega blaga zaključenega v devizi Trst. Tečaj se koncem tedna bili nekoliko nižji kakor začetkom, edino London je v zvezi z mednarodno čvrstostjo tudi pri nas narasel.

Dinarji so bili za obrestovanje zelo iskani in ažijsko napram dolarju je narasel od 2 na 4 1/2 %, ne da bi prišlo blago na trg.

Mednarodni denarni trg zaznamuje nazadovanje obrestne mere in denar je zelo likviden. Dolar na 1. oz. 3 mes. je popustil od 6.75 na 6.625, funti od 6—6.125 na 5.875 %. Privatni eskont na Dunaju je nazadoval od 6.375 na 6.1875 % in je trg likviden.

Elektno tržišče je bilo ta teden v znamenju čvrste tendence vojne škode; tečaj vojne škode je cel teden naraščal deloma radi dogodkov v Belgradu, največ pa zaradi bližajočega se termina amortizacije, 16. t. m. oz. zbiranja dobitkov 16. februarja. Prometa je bilo nekaj več v promptnem blagu, nekaj zanimanja tudi za februarjski termin radi nizkega tečaja (v Zagrebu brez kupona 421—423). Opaziti pa je bilo, da je promet v Zagrebu nadalje ostal majhen. 7 % inv. pos. in agrari so obdržali svoje tečaje. V bančnih papirjih je bil promet normalen, tečaji so v glavnem ostali neizpremenjeni. Omeniti je edino, da je padel v Zagrebu v petek manjši zaključek v delnicah Kreditne banke po 100, dočim kupuje zavod sam po 98. Tudi v industrijskih papirjih ni beležiti večjih izprememb. Čvrstjeje so delnice brodske tovarne vagonov radi večjega povpraševanja in prometa na budimpeštanski borzi. Ravnotako so se uvrstile delnice Vevž zaradi uveljavljenja naknadnega trgovinskega sporazuma z Avstrijo, kjer ima papirna industrija nekaj več zaščite. Čvrsta je Trboveljska, ker so se razširile vesti o povišanju dividende, kar pa po aventurističnih informacijah ne odgovarja resnici in je vest smatrati kot borzni manevar. Delnice Trboveljske so v torek notirale na Dunaju že 60, pa do petka popustile na 58.50. Kranj. ind. je bila v sredo zaključena na Dunaju po 38.75.

DENAR

Curib. Belgrad 9.125, Berlin 123.58, Budimpešta 90.55, Bukarešt 3.12, London 25.205, Newyork 519.65, Pariz 20.31, Praga 15.88, Trst 27.185, Sofija 3.75, Varšava 58.25, Madrid 84.85.

Belgrad. Amsterdam 2284—2287, Berlin 1552—1555, Curib 1094.10—1097.10, Dunaj 799.22—802.2, London 275.82—276.62, Newyork 56.72—56.92, Pariz 221.61—223.61, Praga 168.18—168.98.

Trst. Zagreb 33.57—33.59, London 92.69—92.71, Pariz 74.65—74.75, Newyork 19.08—19.08, Curib 367.80—367.90.

Dunaj. Belgrad 12.48875, dinar 12.445.

VREDNOSTNI PAPIRI

Zagreb. V svobodnem prometu ni bilo nobenih sprememb.

Belgrad. Posojilo 86—86.50, agrari 58—54, narodna 7400—7400.

Dunaj. Podon.-savska-jadr. 86.40, Alpine 41.05, Greinitz 2, Trbovlje 58.40, Guttman 25.75, Mundus 191.75, Slavex 12, Slavonija 0.50.

Žito

Zopet se je ameriški žitni trg učvrstil in ta, dasi malo pomembna in tudi v notaciji sami dovolj malenkostna hosa, je potegnila za seboj vsa letarjično mirujoča evropska tržišča. Čeprav je v naši državi položaj za pšenico v glavnih potezih popolnoma jasen in je le mimogrede bil zadnji čas negotov vsled govorice o znižanju voznine, ki so se izkazale za neutemeljene, in je z vsjo gotovostjo pričakovati nazadovanja cene, v katero se je bila že nagnila v zadnjem času tendenca žitne trgovine, zlasti v pšenici, je vendar višja notacija v Ameriki tudi pri nas povzročila dvig cene. Nekoliko bi se moglo to prehodno hoso utemeljiti tudi s tem, da valed hudega mraza in slabih poti ni dovolj ter da primanjkuje promptnega blaga na trgu. Vsekakor pa govalo ne obstojajo tehnejši razlogi za večerajšnji in današnji dvig pšenične cene. Prav tako je malo izgleda, da bi se mogla visoka cena delj časa držati, temveč je pričakovati, da bo po tej prehodni hosi tako dolgo cena pšeniči nazadovala, dokler bo mogla stopiti v konkurenco z inozemskim blagom za eksport. Danes notira gornjebaška pšenica 237.50 do 239 nakl. post. Naši mlinci so za silo še preskrbljeni s pšenico in sedaj ne kupujejo. — Tudi cena koruze je na podlagi hose v Ameriki pri nas poskočila v cen. Drobna inzulanka notira 260 medjimurska postaja, a laplatsko blago za promptno dobavo velja 297.50 Rakek tranzito. — Pri nas je opaziti zmanjšanje splošnega konzuma in zelo malo veselja do kupnje.

Novi Sad. Pšenica: bč, gr. bn. in gr. bč. 235 do 240, par. Vršac 232.50—235, sr. 237.50—242.50, bč pot. 235—240. Oves: bč. 240—245, sr. 240—245, bn. 235—240. Koruza: bč. 245—250, bn. 3.—4.—5. 230—235. Jčmen: bč. pol. 270—280, bn. 252.50 do 257.50. Moka: Og 340—350, št. 2 320—330, št. 5 300

do 310, št. 6 265—275, št. 7 255—265, št. 8 205—215. Otrobi: bč. in sr. 175—180. Promet: 27 vagonov pšenice, 3 ovs, 3 koruze in 2 moke, skupaj 55 vagonov.

Hmelj

V Zalcu je povpraševanje še nadalje znatno, vendar ne za inozemsko blago, ki notira 450 do 900 Kč za 50 kg in ni nobene kupčije v tem blagu. — V mesecu novembru 1928 je Nemčija uvozila 19.242 stotov (po 50 kg) hmelja, od tega iz Jugoslavije 6682 stotov. Skupno je znašal nemški uvoz v prvih 11 mesecih l. 1928 81.430 stotov, od tega iz Jugoslavije 27.474. Več kakor iz Jugoslavije je pa Nemčija uvozila hmelja samo še iz Češko-slovaške.

Brca

(Izpred sodišča.)

Morda ni bilo tako in bo tudi drugače res, saj so ugotovili, da je dvoje prič govorilo povsem nasprotno. Katera priča je govorila resnico, se tudi ne ve prav točno, ker je zagovornik dejal, naj gre ta zadeva še k državnemu pravdniku, da on odloči o krivem pričevanju, če je bilo in od koga. In se torej ta zadeva še ne bo končala kar tako. No, poročevalec meni, da je zastran brce dognano, ker je padla sodba in so bil povedani tudi razlogi, zakaj. Stvar pa je bila taka: Nekoč so se pri Opreniku menili zaradi, no zaradi — nič. Bila je beseda, kakor pač povsod in vselej. Tistikrat je dobil Nace brco. Niti ni vedel odkod, niti zakaj, — le počel getalo ga je. Ko se je Nace obrnil, da bi ugotovil, katera noža ga je udarila, je priletelo od druge strani in je kresnilo: nekdo je udaril Naceta z rimeljnomo po glavi! In tako je Nace pač videl sedem zvezd hkrati, ni pa mogel ugotoviti, kako in kaj je bilo s tistim nerodnim dotikljanjem. Pač so se še nekaj časa kregali, toda vsak se je trkal na prsa in je odločno trdil: Nace, jaz ne! Jaz te gotovo nisem! In je bila torej to vsekakor čudna zadeva: bilo je polno dvorišče navzočih, nihče ni dal Nacetu brce, toda Nace je brco vendarle dobil in še prav zelo ga je srbela, ta salamenska brca! Nace je gruntal, gruntal, nazadnje jo je pogruntal: šel je na sodnijo in je tožil. Tožil vse tiste, ki so bili na dvorišču, okoli dvorišča in še one, ki so gledali tisto reč izza plank. Kajti, je menil Nace, tudi je lahko mogoče, da mu je brco kdo poslal s fračo izza plank. Kaj se ve, svet napreduje, tehnika še daleč ni na višku! No, ko so na sodniji srečno popisali tisto celo vrsto imen, so razpisali razpravo. Tako so samo toženi — bilo jih je 18 — napolnili pol dvorane. Še druge pol dvorane so zasedle priče, teh je bilo več. Bila je sploh zbrana cela vas. Zaradi ene brce. E, brca ni karisodbi! In je Nace ponosno stal pred sodnikom, ko ga je tako mogočno ščitil zbor toženih in prič vsake vrste: one za, druge proti, kakopak! In je Nace sodniku še enkrat slovesno in natančno razložil zadevo brce, — za njim je je razložil prvi toženi, drugi, tretji, četrty, vsi od kraja, potem pa še priče. Pa bi tako tista brca skoro zmešala glavo slavni sodniji in obema zagovornikoma, za in proti, kajti ji vsi skupaj skornj niso bili kos. Ena priča pravi, da je gorela lampa, druga trdi, da ni gorela, tretji se o lampi sploh ne sanja in niti ne ve, da je to bilo zvečer in da je tam sploh kakšna lampa. Pa o brci: eden je videl, drugi ni videl, pa oba sta poleg stala. Figo, pa takine priče, je dejal prvi toženi in vsi ostali so složni in v zboru potrdili: Saj res, figo! Nazadnje je nekdo vedel povedati, da so se Bine, Tine, Cene, Janez in onegava Špela pobahali dan poprej: včeraj smo nabili Požilarnikove, danes pa bomo še Goltinkove. Ti ljudje pa so na Naceta jezili, ker jih noče puščati, da bi hodili skozi njegovo dvorišče, prav imal — so rekli priče. Zato pa je tudi dobil brco in z rimeljnomo po glavi, da je videl sedem zvezd, — prav mu bodi, so rekli toženi. Konec je bil tak, da so dobili trije po 100 Din, dva pa po 150 Din — globe namreč, da ne bi kdo mislil, da morda nagrade. Če pa denarja nimajo, ali ne marajo plačati, bodo pa po dva ali tri dni zaprti. Ja, zaradi brce!

Če iz polke rata...?

Saj veste kaj je polka. Res ne veste? No ja, to je ples, pravi kranjski ples, ki ga zastopi vsak solarček, ki zna brati iz abecednika narobe za prav! Tako je to reč razložil oni dan pred sodnijo Spricov Jaka, ki je v tej zadevi nastopil kot priča. Zadeva sama pa je takšna, da tudi ni kar tako. Godila se je ta zgodba takorekoč v salonu, med polmeštanski ljudmi. Spricov Jaka, ki je bil v tej zadevi priča, je povedal, da so to ljudje, ki »telegeneo« na žlice prodajajo, zato pa so sami sploh brez nje. No ja! Bodi kakor bodi, tisti večer se je v tistem salonu plesalo. Neki, recimo Filip Filipovič, je igral na klavirju polko, pristno kranjsko polko. Jasn, da se polka igra zato, da so pleše po njej. Pa se je dvignil Stanislav Plešerad, roki je podbelil in se vlijudno priklonil lepi Tinci. Kajti je Tina takorekoč brez manir, je povedal Stanislav Plešerad ves užaljen pred sodnikom. Pomislite: Tina se je zmenila ni za poklon in ni marala iti plesat, da bi jo strelal Stanislav pa hudi! kar koj se je pri-dušil, da bo Tina plesat šla, pa magari da pride sam hudobec. Pristopili so drugi navzoči in so rekli, da to pa ne. Stanislav je zarjul, da naj Filip koj nehaj špiliti polko, pa tudi nihče več plesal ne bo nocoj. Jaz sem zato, da ne! se je trkal Stanislav na prsa. Nastal je prepir, pa pretep, pa so najprej leteli kozarci, vino se je razlivalo kar po tleh, tudi kuhinjska posoda je letela vse križem — iz polke je nastal prečuden ples, ki se je končal v sobi 23 na ljubljanski okrajni sodniji. Stanislav Plešerad je bil obsojen na dva dni zapor, poravnal bo pa tudi vse stroške postopanja in pa plačal bo takso za sodbo.

Za zimo se je preskrbel

Pred sodniki sedi Janez Trebušak. Ni on znamenit le po svojem imenu, ki je sicer živo nasprotje njega samega, odnosno njegovega trebuha, ampak je Janez znan tudi po svoji bujni pretaklosti. Janez Trebušak je grel svoj trebušček že 14 krat v kajbil in je zatorej že kar dobro pozna. Janez ve, če le kje, mu bodo v kajbilu toplo postlali in dal trikrat na dan jesti. Zato menda je Janez tako točen in ne vrgrebi nobenega mraza in nobene sime. Da bi jo namreč v kajbilu ne preživel. Za letos se je n. pr. Janez preskrbel takole: Služil je Janez s svojim »ovarišem« pri posestniku Krlecu. In da se svojemu sopotniku in zvezi izkazže vrednega, mu je kar brez posebnega obvestila izmaknil 1 par novih čevljev in da bo bolj držalo, je namaknil še vozeno jopico; med brati je bilo to dvoje vredno »vojih 28« Din. Janez je menil, da bo to še premalo, pa je »obiskal« še enega tovariša iz prejšnjih let, Irmu je ulomil v zakurjeni prostor in je tamkaj dobil topel zimski suk-njč, en par skoro novih čevljev in še srebrno žepno uro z verižico. Tudi ta roba je bila med brati vredna svojih 250 Lin, tako da je vse skupaj že znašalo 500 Din. Sodniki so dvajali, da bo Janez sedaj šest mesecev zaprt, pravno se bo pa še po trikrat na mesec postil. Janez je rekel: »Pravi! Pa hvala gospodje! pa se je zasukal na peti in je šel v svojo kajbico. Tako je bil vesel, da je le malo manjkalo, da ni na glas zaukal. »Pa smo dobri spet za prvo sifto! Potem bo pa že ratalo gorko...« je za konec povedal.

JANUAR

16

OTVORITEV

novih tečajev franco-
ščine, italijanščine, nem-
ščine, angleščine in za-
sebno lekcije:
Šola za jezike po
METODI BERLITZ
Kralja Petra trg 8.

INVENTURNA-PRODAJA

97-147-167-197

HUMANIK

LIUBLJANA, Dunajska c. 1a, „Petovja“,
MAR BOR, Gosposka ulica 17
CELJE, Aleksandrova cesta 1
PTUJ, Slovenski trg, „Petovja“

Nemško - slovenski slovar

Uredila

dr. Fr. Bradač in dr. Janko Šlebinger
Subskripcijska cena Din 96.— za vez. izvod
Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Prešano seno in slamo

dokler traja zaloga,
dobavlja na vagone

GOSPODARSKA ZVEZA V LJUBLJANI

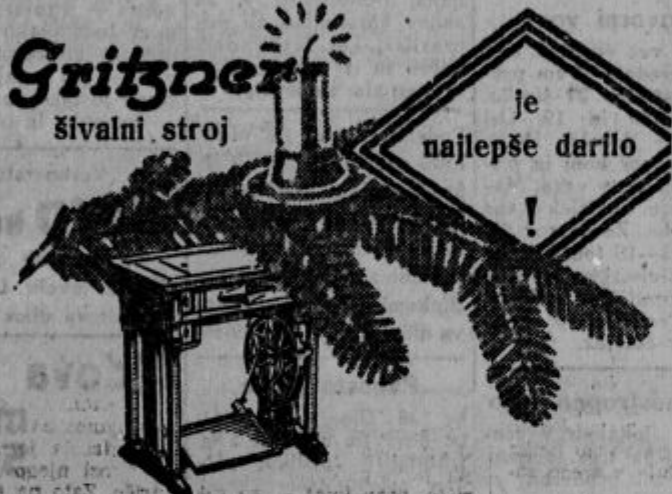
Avtomobilisti!

Motociklisti!

Šofer in samovozač

Spisal inž. Josip Štolfa. — Cena vezani knjigi Din 140.—

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Jos. Petelinc, Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika ob vodi

3 leta kredita!

Vseh vrst

mizarski in
kolarski stroji
ter stroji za
žage

z vgrajenim motor-
jem ali brez njega.

Dobavlja:

Welker Werke I. Wachstein, Wien X.
Laxenburgerstrasse 14

Obisk našega jugoslovanskega zastopnika brezplačen.

Iščemo

velike množine tesnega lesa
1 1/2, 800 m. in 1 1/2, 2 1/2, 2 1/2, 2 1/2
6.00 m dolžine; kupimo tudi
vse druge dimenzije, kakor tudi 18 in 24 mm
deske III/IV vrsta. Ponudbe prosimo na trdko
„Vila“ d. d., Zagreb, Primorska št. 12

Iščemo

460 tesanih tramov 5.35 dolgih
1 1/2, 2 1/2 ali 2 1/2; 180 tesanih
tramov 1 1/2 15 m dolgih.
Ponudbe prosimo na trdko
„Vila“ d. d., Zagreb, Primorska št. 12.

Za gg. duhovnike!

Specijalen Strickmangarn za obleke, kamgarn ali
Adria za talarje, Marengo ali Scotland za sukne,
ter vse druge potrebščine pripadajoče v nakup
manufakture Franc Dobovičnik, Celje
Gg. duhovniki dobo angros cene!

Krojači pozor!

Sukno, kamgarn, koverkote, čoubine, lodne in vse
krojaške potrebščine kupite najceneje v ogromni
tovarniški zalogi Franc Dobovičnik, Celje
Zahtevajte vzorce!

Za ženske in neveste!

Poročne obleke, ter vse potrebno blago za budo,
posteljino, odeje kupite v veliki izbiri najceneje
pri Franc Dobovičnik, Celje
Oglejte si vse lko zalogo!

Pozor!

Kupujem kože divjačine in plačam
najvišjo ceno: lisice, kune, dihurje,
jazbece, vidre, zajce, i. t. d.

Priprčajte se, predno oddaste Vaše blago.

Filip Bizjak, krznarstvo

Ljubljana, Šelenburgova ul. 6

Peresa za avtomobile

izdeluje iz specijalnega jekla in prev-
zema pokvarjena v najhitrejši popravilo

Jeklarna Jurija grofa Turnskega d. d. Guštani, Slovenija

Puškar

F. R. Kaiser

Ljubljana, Kongresni trg št. 9

kupuje in prodaja stare puške, samokrese
ter prevzame iste v komisijsko prodajo

Danes ob ¼5 jutraj nam je umrla naša ljuba, zlata
mamica, gospa

Marija Vremšak roj. Čebulj

Pogreb nepozabne bo v nedeljo, dne 13. januarja
1929 ob ¼4 popoldne.

Sveta maša zadušnica se bo brala v tukajšnji fran-
čiškanski cerkvi.

Prosimo tihega sožalja.

Kamnik, dne 11. januarja 1929.

Globoko žalujoči: ELA in CIRIL, hčerka in sin
ter ostalo sorodstvo.

Dr. Emil Štefanovič:

Pred desetimi leti

(Dalje.)

Avstrijska republika.

Nova nemško-avstrijska država je nastala
na podlagi svobodnih sklepov njenih pred-
staviteljev. Narodni poslanci vseh političnih
strank nemške Avstrije so se konstituirali v
Narodno skupščino, izvolili iz svojih vrst Dr-
žavni svet in ta je imenoval prvo novo vlado.

Na čelo te prve vlade je stopil državni
kancler, socialist dr. Renner, zunanje zadeve
je prevzel dr. Adler, vojsko pa dr. Mayer.

Razen teh so sestavljali prvo vlado tudi še:
Heinisch, Bauer, Seipel, Deutsch itd.

V onem kaotičnem času je bila potrebna
velika smelost in močna volja in poštenost
za prevzete vlade, katere naloga je bila,
stvoriti na razvalinah stare monarhije novo
republikansko državo in vcepiti ji mir in red.

pridružila kmalu še druga nadloga, katero so
tvorile one ogromne množice demoraliziranih
vojakov, ki so bežale preko Dunaja z raznih
bojišč proti svojim domovom. Ullice so obla-
dovale zlobni nagoni mase, zločinci in lakota.
V tistih usodnih dunajskih dneh je bila dr-
žavna oblast popolnoma brez moči: nihče ni
opravljal službe, straže so zapuščale svoja
mesta, a državno imetje, skladišča, depoji,
tovarne, vse je ostalo brez varstva in vsakdo
je mogel gospodariti po svoji mili volji. Vse
to sem doživel in videl na lastne oči in še da-
nes se čudim, da ni prišlo še do večjih izgre-
dov in katastrof, ker povsod drugod bi bila
zadostovala že ena sama četa demagogov in
divjakov, da bi nahujskala množice, ki bi bi-
le v svojem tedanjem psihološkem stanju zmog-
le porušiti vse mesto do temeljev. Te ne-
sreče pa je avstrijsko prestolnico obvarovala
znana mirna urav. Dunajčanov, ki ljubijo nad
vse svoj mir in udobnost.

Rennerjeva vlada je bila sestavljena sicer
na podlagi kompromisa med socialnimi de-
mokrati, nemškimi nacionalci in krščanskimi
socialci, toda bila je kljub temu povsem eno-
dušna v mišljenju, da je treba za vsako ceno
ohraniti mir in red in postala je tudi kmalu
dovolj močna, da je mogla ukreniti vse po-
trebno za rešitev nove države pred katastrofo
popolne anarhije in boljše vrnitve.

Uvidevajoč te težje položaja, je sklenila or-
ganizirati oboroženo moč, ki naj poseže v anar-
hično vrvenje in vzpostavi prepotrebni red.
V ta namen je zaprisegla na novo ustavo
ostanke prejšnje vojske, ki so bili še ostali v
garnizijah, toda demokracija je bila tudi tu

opravila svoje usodno delo: te prve zapriseže-
ne čete nove republikanske avstrijske vojske
niso poznale več discipline, a avtoritete čast-
ništva sploh niso priznavale. Vlada si je ho-
tela pomagati s tem, da je osnovala vojaške
svete, toda tudi ta demokratični poizkus ni
uspel: zapriseženi vojaki so se že v par dneh
razbežali na vse vetrove. V tej skrajni sili
se je vlada zatekla do poslednje možnosti:
sklenila je organizirati novo vojsko iz plača-
nih vojakov-najemnikov. Tako je bila končno
osnovana bramba, kateri se je priključila tudi
Rdeča garda. Razumljivo je, da je bila ta vojs-
ka v vsakem oziru zelo slaba, nedisciplini-
rana in nezanesljiva in treba je bilo mnogo
časa, da se je umirila in postala kolikor to-
liko zanesljiva obramba domovine in ču-
varica miru in reda.

Razen ropanja in manjših medsebojnih
pretepev, je prišlo dne 12. novembra ob pri-
liki velikih manifestacij za republiko, tudi
do streljanja pred parlamentom, v katerem
se je ravno tedaj vršila seja. Oboroženi spo-
pad je izzvala manjša skupina komunistov.
Ob tej priliki je bilo tudi nekaj mrtvih in ra-
njenih; večjih posledic pa dogodek ni izzval.

Omembe vredno je tudi zbiranje belih gadi-
stov, ki so se koncentrirali v Hitzingu in ho-
teli zopet privedi Karla na avstrijski prestol;
poizkus pa je ostal osamljen in brez efekta.

kanske državne vprave je silno oviral razvoj
nove države.

Dne 9. novembra se je Nemčija proglasila
za republiko in to je dalo povod tudi avstrij-
ski Narodni skupščini, da je dne-11. novembra
končno veljavno proglasila republikansko dr-
žavno ustavo, kar je na predlog ministrske-
ga predsednika dr. Lamascha sprejel tudi ce-
sar Karl in podkrepil s sledečim proglasom
na narod: »Kakor poprej, tako prožet tudi se-
daj z veliko ljubeznijo do svojih narodov, iz-
javljam že danes, da nočem biti ovira svo-
bodnemu razvoju države, zato se na ta način
odrekam vsakemu udeleževanju v državnih
poslih in sprejemam vsako državno pravno
obliko Avstrije, za katero se ljudstvo odloči.
Istčasno razpuščam z današnjim dnevom tudi
svojo avstrijsko vlado.« S tem proglasom je
prenehala obstajati habsburška monarhija tu-
di formalno.

V onem času je umrl državni tajnik za
zunanje zadeve, dr. Adler in njegoveinu po-
grebu je oficijelno prisostvovala tudi naša
jugoslovanska delegacija na Dunaju in izra-
zila svoje sožalje tudi celokupni nemško-av-
strijski vladi. Na Adlerjevo mesto je prišel
dr. Oton Bauer.

Poleg notranjih nemirov so se pojavili
že splošni med novimi državami tudi manj-
ši zunanji konflikti. Tako je češkoslovanska
vlada zaprla meje napram Nemški Avstriji in
prepovedala vsak izvoz življenjskih potreb-
ščin, a general Rudolf Maister je povzročil
dunajski vladi veliko preglavje s tem, da je
zasedel Maribor, spodnje Štajersko in del Ko-
rške.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglaševanje trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din. Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. Vsak oglaševalec plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovorjamo le, če je priložena znamka. Čekovni račun Ljubljana 10.349. Telefon števil. 2328.

Službo dobe

Blagajničarka

večja mešana stroka in kavcije zmožna, se takoj sprejme. — Ponudbe na oglas. oddel. »Slovenca« pod: »Navedba kavcije«.

Čevljarskega vajenca

poštenega, pridnega in krepkega sprejemem takoj. Sinovi železničarjev in nemščine zmožni imajo prednost. Vsa oskrba v hiši. Avg. Jeglič, Radeče.

Kuharico

samostojno, pridno, snažno in dobrasrčno, sprejemem. Oseb. 12. Ponudbe s prepisi spricval in zahtev plače na upravo Slov. pod: Trgovina 325.

Išče se boljša deklica

za vse k trem osebam za takojšnji nastop. Plača po dogovoru. — Ponudbe s sliko na Laščinsko c. 102, Zagreb.

Uradnika

mlajšega, neoženjenega, s tehnično srednješolsko izobrazbo, začetnika, za nadzorovanje peči — išče Jurija grofa Thurnskega jeklarne na Ravnah, d. d., Guštanj. — Počiji: Jugoslov. državljanstvo, znanje enega jugosl. in obvladanje nemškega jezika.

Trgov. vajenca

sprejme trgovina z mešanim blagom na deželi. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »A. O.«.

Sprejemem učenca

z dobrimi šolskimi spričevali. I. Strucl, trgovec z usnjem, Jesenice, Gor.

2 čevljar. pomočnika,

2 vajenca in 1 šteparica se sprejmejo na deželo. Stalno mesto, hrana in stanovanje v hiši. En pomočnik dobro izvešan v finišnih delih, šivanih, en vajenec, ki se je nekaj časa učil, poštenih staršev. Naslov pove uprava pod šifro »Čevljar 97«.

Služkinjo

pridno, pošteno, vajeno vseh hišnih del, sprejemem takoj. — Ljubljana, Mirje št. 11, I. nadst.

Hlapec

vajen konj in vsega drugega dela, z večletnim spričevali, sprejme kakršno dobi službo. Naslov v upr. Slov. pod št. 354.

Kuharica

Sprejme se pridno in pošteno dekletje za dobo meščansko kuhinjo. — Naslov na upravo »Slovenca« pod šifro: »Trgovska hiša — dve osebi.«

Kmečko deklico

pridno in zanesljivo, 15 do 16 let, v pomoč gospodinj, se takoj sprejme. Naslov v upravi pod števil. 392.

Šofer

preizkušen in izvešan, se išče za večje industrijsko podjetje v Beogradu. Reflektantje naj navedejo, kje in koliko časa so doslej šofirali. Izučeni mehaniki imajo prednost. — Ponudbe na upravo lista pod »Šofer« št. 388.

Učenko

za strojno pletenje takoj sprejemem. Naslov v upravi »Slovenca« pod 399.

Čevljarski vajenec

se sprejme. — I. Senk, Maribor, Tržaška c. 1.

Išče se perfektna korespondentinja

samostojna moč, zahteva se znanje slovenske, srbo-hrvatske in nemške stenografije. Oferti priložiti prepis spricval, sliko in curriculum vitae na upravo lista pod šifro »Samostojna moč 233«.

Starejša natakarica

kavcije zmožna, se takoj sprejme za prometno gostilno poleg Ljubljane. Pijača na račun, zaslužek dober. Dopisi na: Zadruga gostilničarjev, Ljubljana, kjer tudi vse informacije.

K lesnemu podjetju

sprejemem osebo v službo s kavcijo 10.000 Din. — Žirovnik, Krekov trg 4/L.

Vajenca

krepkega, poštenih staršev z vso oskrbo, sprejme Cerar Anton, podkov. kovač, Prevoje, pošta Lukovica.

Vzgojiteljica

mlajša, zdrava, ugledna in poštena s popolnim znanjem tudi nemščine, po možnosti muzikalično naobrazena, se išče k dekcu 6 let. Nastop lahko takoj. Reflektantje s kratkim opisom življenja in priložo najnovije slike naj se pismeno naglo obrnejo na naslov: Vladimir Ribarov, adm. beležnik, Mol — Bačka.

Hlapca

h konjem z dobrimi spričevali sprejme hotel Štrukelj.

Potnika

za takoj išče večja destinacija likerija ter žganja v Sloveniji za Gorenjsko in Notranjsko. Naslov v pisarni društva trg. potnikov in zastopnikov Ljubljana, Gospodarska c. 2.

Službe iščejo

Uradnik

zmožen, z večletno pis. prakso, večš. slov. in nemšč. stenografije, strojopisja in knjigovodstva — išče službo korespondenta ali kontorista. Ponudbe na podružnico »Slovenca« v Mariboru pod »Zanesljiva moč«.

Trgovski pomočnik

želi službo kot praktikant v speciji ali železnici za par mesecev, potem pa stalna služba. Nastop takoj. Naslov v upravi lista pod št. 191.

Kočijaž

vojaščin prost, želi stopiti v službo pri kakem trgovcu v Ljubljani ali na deželi. Vajen prevajati blago, pa tudi mleko, ker je služil v mlekarji. Nastop lahko 15. 1. ali 1. 2. Naslov v upravi pod št. 281.

Usmiljena srca

prosi za službo v pisarno ali kje drugje, mož 42 let star, oče treh otrok v dobi 3—6 let. Pošten, soliden, nepijaneč in nekadilec. Zmožen sloven. in srbohrv. jezika v govoru in pisavi. Naslov prosim v upravi pod: Usmiljena.

Kolarski pomočnik

išče službo. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 389.

Inteligentna

blagajničarka perfektna v slovenskem in nemškem jeziku, z večletno prakso, želi mesto. Ponudbe prosim na upravo lista pod »Blagajničarka«.

Objave

Standard Oil Company of Yugoslavia, Maribor

(preje Slovenska ameriška petrolejska družba z. o. z.) je preselila svoj pisarniški lokal iz Trga svobode št. 3 v palačo Pokojniškega zavoda Dworakova cesta 1, III. nadst. Telefon št. 10. Brzjavljati naslov: »Socony Maribor«.

Prav na Vas

smo mislili, ko smo otvorili podružnico za naročnino, inserate in male oglase v našem dnevniku sredi mesta. Oglasite se v paviljonu poleg Uniona na Miklošičevi cesti. Telefon 30-30.

Stanovanja

Stanovanje

2—4 sobe, po možnosti z uporabo kopalnice in vrta, se išče za 1. maj. Ponudbe pod »Trgovca« na upravo »Slovenca«.

Lepo opremljeno sobo

kabinet, kuhinjo z balkonom, se odda boljši stranki brez otrok. Naslov na upravo »Slovenca« pod št. 351.

Soba in kuhinja

se odda v Novem Vodmatu. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 306.

Opremljena soba

s posebnim vzhodom, tik Mirja, se odda solidni gospodini. Naslov pove uprava Slov. pod št. 173.

Meblovano sobo

oddam takoj gospodu v Ciglarjeva 175 - Vodmat.

Stanovanje

dveh sob, kuhinje in pritiklin išče mirna stranka, dve osebi, za marec do maja. — Ponudbe na upr. Slov. pod šifro: V mestu.

Odda se soba

solid. gospodini, opremljena ali ne. Škofja ul. 8.

Oddam stanovanje

sobo in kuhinjo stranki brez otrok. Poizve se v upravi Slov. pod št. 371.

Ženitbe

Stal. drž. nastavljenec

vdovec, 49 let star, z dvema odraslimi otrokoma, želi znanja v vrho čimprejše poročitve z gospodično ali vdovo brez otrok, v starosti 30 do 40 let. Počiji: dobra gospodinja, čednega vedenja in nekaj premoženja. Ponudbe s sliko pod »Ženitev« na upravo »Slovenca« v Mariboru.

Denar

Družabnika - mizarja

sprejemem za že dobro vpeljano mizarstvo, strojni obrat, v bližini Ljubljane. Potreben kapital 30 tisoč Din. Ev. tudi prodam. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 288.

Vnajem

Gostilna

dobro idoča, na prometnem kraju, se odda na račun, zanesljivo poštenemu in izvešanemu kavciji zmožnemu zakonskemu paru. Mož ima lahko postransko službo. Naslov se izve v upravi »Slovenca« pod števil. 246.

Hišo v najem

oddam lahko takoj, še novo, enodružinsko, z vrtom, v bližini Celja. — A. Mulci, Jesenice — Fužine 206.

Lokal

sredi mesta Maribora, se odda; pripraven tudi za pisarno. — Naslov v upravi »Slovenca« v Mariboru.

Iščem lokal

ali delavnico za čevljarsko obrt na prometnem kraju ali če je mogoče v okolici Resljeve ceste. — Ponudbe z navedbo najemnine prosim na upravo »Slovenca« pod »Lokal«.

Pouk

Metoda Berlitz

Pouk francoščine, angleščine, italijanščine, nemščine itd. po profesorjih dotičnih dežel. Vsak profesor poučuje edinole v svoji materinščini. — Prijave samo: Kralja Petra trg 8/L, Ljubljana.

Oblastveno potrjena

šoferska šola I. Gaberšič, Ljubljana. Bleiweisova 52. Poštni predal 255. Na razpolago zaprt avtomobil.

Radio

4 cevni radio aparat

malo rabljen, naprodat. — Naslov se izve v upravi »Slovenca« pod št. 372.

Zasluzek

Postanski zaslužek

za na dom nudimo osebam obojega spola že od 14 let naprej. Dnevno zaslužite 25 do 30 Din. Za informacije in vzorec dela je priložiti 10 Din, kateri znesek se vam vrne, ako delo sprejmete. Ponudbe je poslati na podružnico »Slovenca«, Maribor pod: Stalna služba.

Z našim zastopstvom

si zasigurate takojšen zaslužek in stalno ekstenzijo. Pogođbeni tedenski zaslužek 1000 Din. Zumbulović, Ljubljana, Miklošičeva c. 14.

Glasba

Vijoline

kitare, citre, strune in potrebščine kupite najbolje pri M. Musiču. Paviljon za dramskim gledališčem. Prepičate se!

Klavirji!

Tovarna in zaloga klavirjev prvovrstnih instrumentov različenih vrst, kakor tudi lastnih izdelkov. Poseben oddel. za popravila. Uglasičenje in popravila za Glasbeno Matice, Konservatorij in druge institucije izgovarja moja trdnja. Gre tudi na deželo. Točna postrežba in zmerne cene tudi na orroke. Izdelovalec klavirjev R. Warblin, Ljubljana, Gregorčičeva ulica 5, I. nadst.

Klavir

kratek, črn, dobro ohranjen, ceno naprodat. — Naslov v upravi št. 358.

Pianino

dobro ohranjen, ceno naprodat. — Naslov v upravi »Slovenca« pod števil. 359.

Posestva

Korošci!

2 posestvi z gospodarskimi poslopi, njivami, travniki, 7 gozdov, z inventarjem v Podgori (Unterbergen) pri Borovljah (Ferlach), prodam. Naslov pove uprava pod št. 398.

Posestvo z gostilno

in zemljišči, v Ljubljani, v najlepši legi, pripravno tudi za letovišče ali sanatorij, se prodaja. Podrobnosti pri notarju dr. Andreju Kuharju v Ljubljani. Posredovalci izključeni.

Kupimo

Fotografski aparat

18x24 cm, malo rabljen, s prvovrstnim objektivom - (Weitwinkelobjektiv m. Protarsatz ali pod) - kupimo. — Ponudbe z opisom in ceno na upravo Slov. pod »Foto št. 291«.

Ovčjo volno

cunje, staro železo, baker, medenino, svinec, cink, papir, glačevino, kosti ter krojaške odpadke, kupim in plačam najbolje. — A. Arbeiter, Maribor, Dravska ul. 15. — Išcem stalne nabiralce in nakupovalce.

Hišico

v Mariboru, okrog 50.000 Din, kupim. Prodajalec lahko obdrži stanovanje do smrti. Ponudbe upravi »Slovenca« Maribor pod »Prevzitek 127«.

Smrekovo kolovje

(kapnice), 4—5 m dolgo, kupi večjo množino A. SUŠNIK, Ljubljana, Zaloška cesta 21.

Hlude

bukove in hrastove hrastove že od 20 cm naprej, kupuje parna žaga V. Scagnetti, Ljubljana.

Brzjavne droge

Kupim 1500 komad. smrekovih in jelkovih brzjavnih drog, in 1200 komadov borovih brzjavnih drog. Dobava do 28. februarja 1929. Zahtevajte dimenzije in pogoje drog, ter ponudite Vašo najnižjo ceno od m³ franko vagon naloženo nalogalnih postaj. — Ponudbe na naslov: Korošec Dragotin, trgovina z rudokopnim lesom — Šmartno ob Paki (Gorenje št. 7).

Pisalnno mizo

dobro ohranjeno, iz trdega lesa, kupim. Ponudbe na oglašni oddel. »Slovenca« pod št. 363.

Suha bukova drva

kupimo vsako množino. Družba »Ilirija«, Ljubljana, Dovozna cesta.

Prodamo

Koks

suh, 80 Din (100 kg) vedno na zalogi. — Mestna plinarica.

Prodaja ljutomerskih vin

Prisilna uprava graščine Gornja Radgona ima na prodaj okrog 150 polovnikov vina izborne kakovosti letnika 1928 po dnevnih cenah. Cenjeni interesi se naj oglašajo pismeno ali osebno pri g. Alojziju Puhar, županu v Zbižovcih, kot prisilnem upravniku, kjer dobe vse potrebne informacije. V Gornji Radgoni daje informacije g. dr. Lenart Boezio, odvetnik v Gor. Radgoni, oziroma okrajno sodišče.

Ameriški harmonij

(iz Kanade), pravi, malo rabljen, se prodaja. Naslov v upr. Slov. pod št. 263.

Čevljar. šivalni stroj

(Cylinderhohlmachine) — za levo roko, viseča svetilka in šivalni stroj, se poci prodaja. — Sitar, Maribor, Pobreška c. 9.

Begonije

in druge vrste čebulice se dobijo po Din 3-25, vseh barv — pri Marguč, Škofja Loka.

Prodam novo hišo

z dvema stanovanjema, verando, kletjo, vrtom — samo za 45.000 Din. — Maribor, Pobrežje, Gozdna 30.

Suhe hrastove deske

debele, 30—45 mm, ca. 2 m³, naprodat. Ogleda se najlažje ob nedeljah. Selo, Ciglarjeva 64.

Lepa, viseča svetiljka

za petrolejsko ali električno luč, se prodaja. — Dunajska c. 17/III, levo.

Tovorni voz

eno- ali več vprežen. Kolesa: sprednje 80 cm premer, platišča, 21 široko, zadnje 100 in 19. Osi 8 cm □ debele. Dvoje ojesi: za par konj in priprego. Železna vaga. Malo rabljen. Izdelek Lanz Mannheim. Za prevoz tovorov 12—15 ton. Rabljiv kot Kesselwagen. Za 5000 Din naprodat. — Nejedly, žaga, Prelazko, p. Podčetrtok.

Enonadstropno hišo

s trgov. lokalom v centru večjega trga, z gosp. poslopijem, primerno za trgovca ali krojača, prodam za 58.000 Din ali dam v najem. Naslov v upravi Slov. pod št. 361.

Prodajalo se bo

dne 16. januarja ob 10 dopoldne v skladišču pri »FIGOVCU« v Ljubljani potom dražbe 1 skobeln stroj (Schöping) 300 Z, komplet s predležjem, 2 paralcina primoža in več ključavničar. ročnega orodja.

Manufakturn. blaga

letnega, prodam večjo količino, sto procentov pod lastno ceno. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro »Rabim denar«.

Obrt

Matija Terlep

Ljubljana 7, Sv. Jerneja c. priporoča svoje podjetje, kovanje konj, vozov in kolarstva.

Vse vrste moke

dobavlja po najnižjih cenah Fran Juvan, valjni mlin, Srednje Gameljne, p. St. Vid nad Ljubljano. Zahtevajte cenik! Točna postrežba!

Urarska popravila

izvršuje najceneje in najprejznejše Franc Wölling, urar, Gospodarska c. 12.

Kolesarji, pozor!

Sedaj je tisti čas, da Vaša kolesa z malim denarjem postanejo popolnoma nova, in sicer z generalnim popravilom. Emajliranje, poniklanje, popolno razloženje, na novo namazana vsa krogična ležišča. Shramba koles in motorjev čez zimo po minimalnih cenah. Priznana najboljša, najcenejša mehanska delavnica JUSTIN GUSTINCIC, MARIBOR, Tattenbachova ulica 14, nasproti »Narodnega doma«. Zadostuje dopisnica, da pridemo po Vaše kolo na dom.

Cenj. damam

in nevestam

se najljubšeje priporoča novo ustanovljena izdelovalnica za umetno venenje, ažuiranje, entlanje, predtiskanje in damsko perilo v Tavčarjevi ulici št. 3, vrata 9. Cene konkurenčne. Postrežba točna in solidna.

Harmonikarji, pozor!

Kdor želi imeti dobro harmoniko, naj se takoj obrne k H. Jancu, izdelovalcu harmonik, Ljubljana, Bohoričeva 9, za »nove harmonike ali popravila«, ker le on dela dobro in iz dobrega materiala najceneje!

Podgane ubija

Poli. miši ubija ARVICIN Ščurke ubija GAMADIN Stenice ubija STENOL Bolhe ubija PULEKSIN Dobivajo se povsod! Biok

Ni ni boljšega za prepreženje in ozdravljenje prehlada, nahoda, oholenj v vratu, bronhitis akutnega ali kroničnega, hripe, influenza, naduhe itd. Ako poskusite samo z eno škatlico

pravih antiseptičnih PASTIL „VALDA“

se boste uverili o njihovem sijajnem učinku. Pazite in zahtevajte edine prave originalne škatlice s imenom

„Valda“.

Pridobivaite novih naročnikov!

Ne kupujte popreje
Opel automobila
dokler niste videli
8/40 PS — 6 cilindrov
MODEL 1929

KATEREGA SI LAHKO OGLEDATE NA RAZSTAVI
VERANDA HOTEL UNION
OD 20. DO 23. JANUARJA

NIZKA NARAVNA CENA — KRASNA OBLIKA — NAJ-
DOVRŠENEJSI STROJ — MALA POTROŠNJA BENCINA

NOVITETA!

RAZSTAVLJENO BO TUDI
MOTORNO KOLO

OPEL „MOTOCUB“
500 cm³ — 1, 9/10 PS in
1, 9/PS — OHV

PROSPEKTE POSILJA BREZPLAČNO
JOS. ZIDAR, LJUBLJANA
DUNAJSKA CESTA 31
NOVI 4/16 PS ŠTIRISEDEŽNI OPEL PORABI 61 BENCINA NA 100 km

PREŠERNOVA

ulica, poleg frančiškanske cerkve

H. SUTNER

Lastna protokol. tovarna ur v Švici

NAJVEČJA zaloga ur, zlatnine
in srebrnine

NIZKE CENE — SOLIDNA POSREŽBA

SAMO
49
dinarjev
60
par

SAMO
49
dinarjev
60
par

Št. 100. Kovinska anker-protokol. Din 48-49
Št. 111. Kovinska anker-protokol. s raz-
dijem 4-5-6-7-8-9-10-11-12-13-14-15-16-17-18-19-20-21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-100-101-102-103-104-105-106-107-108-109-110-111-112-113-114-115-116-117-118-119-120-121-122-123-124-125-126-127-128-129-130-131-132-133-134-135-136-137-138-139-140-141-142-143-144-145-146-147-148-149-150-151-152-153-154-155-156-157-158-159-160-161-162-163-164-165-166-167-168-169-170-171-172-173-174-175-176-177-178-179-180-181-182-183-184-185-186-187-188-189-190-191-192-193-194-195-196-197-198-199-200-201-202-203-204-205-206-207-208-209-210-211-212-213-214-215-216-217-218-219-220-221-222-223-224-225-226-227-228-229-230-231-232-233-234-235-236-237-238-239-240-241-242-243-244-245-246-247-248-249-250-251-252-253-254-255-256-257-258-259-260-261-262-263-264-265-266-267-268-269-270-271-272-273-274-275-276-277-278-279-280-281-282-283-284-285-286-287-288-289-290-291-292-293-294-295-296-297-298-299-300-301-302-303-304-305-306-307-308-309-310-311-312-313-314-315-316-317-318-319-320-321-322-323-324-325-326-327-328-329-330-331-332-333-334-335-336-337-338-339-340-341-342-343-344-345-346-347-348-349-350-351-352-353-354-355-356-357-358-359-360-361-362-363-364-365-366-367-368-369-370-371-372-373-374-375-376-377-378-379-380-381-382-383-384-385-386-387-388-389-390-391-392-393-394-395-396-397-398-399-400-401-402-403-404-405-406-407-408-409-410-411-412-413-414-415-416-417-418-419-420-421-422-423-424-425-426-427-428-429-430-431-432-433-434-435-436-437-438-439-440-441-442-443-444-445-446-447-448-449-450-451-452-453-454-455-456-457-458-459-460-461-462-463-464-465-466-467-468-469-470-471-472-473-474-475-476-477-478-479-480-481-482-483-484-485-486-487-488-489-490-491-492-493-494-495-496-497-498-499-500-501-502-503-504-505-506-507-508-509-510-511-512-513-514-515-516-517-518-519-520-521-522-523-524-525-526-527-528-529-530-531-532-533-534-535-536-537-538-539-540-541-542-543-544-545-546-547-548-549-550-551-552-553-554-555-556-557-558-559-560-561-562-563-564-565-566-567-568-569-570-571-572-573-574-575-576-577-578-579-580-581-582-583-584-585-586-587-588-589-590-591-592-593-594-595-596-597-598-599-600-601-602-603-604-605-606-607-608-609-610-611-612-613-614-615-616-617-618-619-620-621-622-623-624-625-626-627-628-629-630-631-632-633-634-635-636-637-638-639-640-641-642-643-644-645-646-647-648-649-650-651-652-653-654-655-656-657-658-659-660-661-662-663-664-665-666-667-668-669-670-671-672-673-674-675-676-677-678-679-680-681-682-683-684-685-686-687-688-689-690-691-692-693-694-695-696-697-698-699-700-701-702-703-704-705-706-707-708-709-710-711-712-713-714-715-716-717-718-719-720-721-722-723-724-725-726-727-728-729-730-731-732-733-734-735-736-737-738-739-740-741-742-743-744-745-746-747-748-749-750-751-752-753-754-755-756-757-758-759-760-761-762-763-764-765-766-767-768-769-770-771-772-773-774-775-776-777-778-779-780-781-782-783-784-785-786-787-788-789-790-791-792-793-794-795-796-797-798-799-800-801-802-803-804-805-806-807-808-809-810-811-812-813-814-815-816-817-818-819-820-821-822-823-824-825-826-827-828-829-830-831-832-833-834-835-836-837-838-839-840-841-842-843-844-845-846-847-848-849-850-851-852-853-854-855-856-857-858-859-860-861-862-863-864-865-866-867-868-869-870-871-872-873-874-875-876-877-878-879-880-881-882-883-884-885-886-887-888-889-890-891-892-893-894-895-896-897-898-899-900-901-902-903-904-905-906-907-908-909-910-911-912-913-914-915-916-917-918-919-920-921-922-923-924-925-926-927-928-929-930-931-932-933-934-935-936-937-938-939-940-941-942-943-944-945-946-947-948-949-950-951-952-953-954-955-956-957-958-959-960-961-962-963-964-965-966-967-968-969-970-971-972-973-974-975-976-977-978-979-980-981-982-983-984-985-986-987-988-989-990-991-992-993-994-995-996-997-998-999-1000-1001-1002-1003-1004-1005-1006-1007-1008-1009-1010-1011-1012-1013-1014-1015-1016-1017-1018-1019-1020-1021-1022-1023-1024-1025-1026-1027-1028-1029-1030-1031-1032-1033-1034-1035-1036-1037-1038-1039-1040-1041-1042-1043-1044-1045-1046-1047-1048-1049-1050-1051-1052-1053-1054-1055-1056-1057-1058-1059-1060-1061-1062-1063-1064-1065-1066-1067-1068-1069-1070-1071-1072-1073-1074-1075-1076-1077-1078-1079-1080-1081-1082-1083-1084-1085-1086-1087-1088-1089-1090-1091-1092-1093-1094-1095-1096-1097-1098-1099-1100-1101-1102-1103-1104-1105-1106-1107-1108-1109-1110-1111-1112-1113-1114-1115-1116-1117-1118-1119-1120-1121-1122-1123-1124-1125-1126-1127-1128-1129-1130-1131-1132-1133-1134-1135-1136-1137-1138-1139-1140-1141-1142-1143-1144-1145-1146-1147-1148-1149-1150-1151-1152-1153-1154-1155-1156-1157-1158-1159-1160-1161-1162-1163-1164-1165-1166-1167-1168-1169-1170-1171-1172-1173-1174-1175-1176-1177-1178-1179-1180-1181-1182-1183-1184-1185-1186-1187-1188-1189-1190-1191-1192-1193-1194-1195-1196-1197-1198-1199-1200-1201-1202-1203-1204-1205-1206-1207-1208-1209-1210-1211-1212-1213-1214-1215-1216-1217-1218-1219-1220-1221-1222-1223-1224-1225-1226-1227-1228-1229-1230-1231-1232-1233-1234-1235-1236-1237-1238-1239-1240-1241-1242-1243-1244-1245-1246-1247-1248-1249-1250-1251-1252-1253-1254-1255-1256-1257-1258-1259-1260-1261-1262-1263-1264-1265-1266-1267-1268-1269-1270-1271-1272-1273-1274-1275-1276-1277-1278-1279-1280-1281-1282-1283-1284-1285-1286-1287-1288-1289-1290-1291-1292-1293-1294-1295-1296-1297-1298-1299-1300-1301-1302-1303-1304-1305-1306-1307-1308-1309-1310-1311-1312-1313-1314-1315-1316-1317-1318-1319-1320-1321-1322-1323-1324-1325-1326-1327-1328-1329-1330-1331-1332-1333-1334-1335-1336-1337-1338-1339-1340-1341-1342-1343-1344-1345-1346-1347-1348-1349-1350-1351-1352-1353-1354-1355-1356-1357-1358-1359-1360-1361-1362-1363-1364-1365-1366-1367-1368-1369-1370-1371-1372-1373-1374-1375-1376-1377-1378-1379-1380-1381-1382-1383-1384-1385-1386-1387-1388-1389-1390-1391-1392-1393-1394-1395-1396-1397-1398-1399-1400-1401-1402-1403-1404-1405-1406-1407-1408-1409-1410-1411-1412-1413-1414-1415-1416-1417-1418-1419-1420-1421-1422-1423-1424-1425-1426-1427-1428-1429-1430-1431-1432-1433-1434-1435-1436-1437-1438-1439-1440-1441-1442-1443-1444-1445-1446-1447-1448-1449-1450-1451-1452-1453-1454-1455-1456-1457-1458-1459-1460-1461-1462-1463-1464-1465-1466-1467-1468-1469-1470-1471-1472-1473-1474-1475-1476-1477-1478-1479-1480-1481-1482-1483-1484-1485-1486-1487-1488-1489-1490-1491-1492-1493-1494-1495-1496-1497-1498-1499-1500-1501-1502-1503-1504-1505-1506-1507-1508-1509-1510-1511-1512-1513-1514-1515-1516-1517-1518-1519-1520-1521-1522-1523-1524-1525-1526-1527-1528-1529-1530-1531-1532-1533-1534-1535-1536-1537-1538-1539-1540-1541-1542-1543-1544-1545-1546-1547-1548-1549-1550-1551-1552-1553-1554-1555-1556-1557-1558-1559-1560-1561-1562-1563-1564-1565-1566-1567-1568-1569-1570-1571-1572-1573-1574-1575-1576-1577-1578-1579-1580-1581-1582-1583-1584-1585-1586-1587-1588-1589-1590-1591-1592-1593-1594-1595-1596-1597-1598-1599-1600-1601-1602-1603-1604-1605-1606-1607-1608-1609-1610-1611-1612-1613-1614-1615-1616-1617-1618-1619-1620-1621-1622-1623-1624-1625-1626-1627-1628-1629-1630-1631-1632-1633-1634-1635-1636-1637-1638-1639-1640-1641-1642-1643-1644-1645-1646-1647-1648-1649-1650-1651-1652-1653-1654-1655-1656-1657-1658-1659-1660-1661-1662-1663-1664-1665-1666-1667-1668-1669-1670-1671-1672-1673-1674-1675-1676-1677-1678-1679-1680-1681-1682-1683-1684-1685-1686-1687-1688-1689-1690-1691-1692-1693-1694-1695-1696-1697-1698-1699-1700-1701-1702-1703-1704-1705-1706-1707-1708-1709-1710-1711-1712-1713-1714-1715-1716-1717-1718-1719-1720-1721-1722-1723-1724-1725-1726-1727-1728-1729-1730-1731-1732-1733-1734-1735-1736-1737-1738-1739-1740-1741-1742-1743-1744-1745-1746-1747-1748-1749-1750-1751-1752-1753-1754-1755-1756-1757-1758-1759-1760-1761-1762-1763-1764-1765-1766-1767-1768-1769-1770-1771-1772-1773-1774-1775-1776-1777-1778-1779-1780-1781-1782-1783-1784-1785-1786-1787-1788-1789-1790-1791-1792-1793-1794-1795-1796-1797-1798-1799-1800-1801-1802-1803-1804-1805-1806-1807-1808-1809-1810-1811-1812-1813-1814-1815-1816-1817-1818-1819-1820-1821-1822-1823-1824-1825-1826-1827-1828-1829-1830-1831-1832-1833-1834-1835-1836-1837-1838-1839-1840-1841-1842-1843-1844-1845-1846-1847-1848-1849-1850-1851-1852-1853-1854-1855-1856-1857-1858-1859-1860-1861-1862-1863-1864-1865-1866-1867-1868-1869-1870-1871-1872-1873-1874-1875-1876-1877-1878-1879-1880-1881-1882-1883-1884-1885-1886-1887-1888-1889-1890-1891-1892-1893-1894-1895-1896-1897-1898-1899-1900-1901-1902-1903-1904-1905-1906-1907-1908-1909-1910-1911-1912-1913-1914-1915-1916-1917-1918-1919-1920-1921-1922-1923-1924-1925-1926-1927-1928-1929-1930-1931-1932-1933-1934-1935-1936-1937-1938-1939-1940-1941-1942-1943-1944-1945-1946-1947-1948-1949-1950-1951-1952-1953-1954-1955-1956-1957-1958-1959-1960-1961-1962-1963-1964-1965-1966-1967-1968-1969-1970-1971-1972-1973-1974-1975-1976-1977-1978-1979-1980-1981-1982-1983-1984-1985-1986-1987-1988-1989-1990-1991-1992-1993-1994-1995-1996-1997-1998-1999-2000-2001-2002-2003-2004-2005-2006-2007-2008-2009-2010-2011-2012-2013-2014-2015-2016-2017-2018-2019-2020-2021-2022-2023-2024-2025-2026-2027-2028-2029-2030-2031-2032-2033-2034-2035-2036-2037-2038-2039-2040-2041-2042-2043-2044-2045-2046-2047-2048-2049-2050-2051-2052-2053-2054-2055-2056-2057-2058-2059-2060-2061-2062-2063-2064-2065-2066-2067-2068-2069-2070-2071-2072-2073-2074-2075-2076-2077-2078-2079-2080-2081-2082-2083-2084-2085-2086-2087-2088-2089-2090-2091-2092-2093-2094-2095-2096-2097-2098-2099-2100-2101-2102-2103-2104-2105-2106-2107-2108-2109-2110-2111-2112-2113-2114-2115-2116-2117-2118-2119-2120-2121-2122-2123-2124-2125-2126-2127-2128-2129-2130-2131-2132-2133-2134-2135-2136-2137-2138-2139-2140-2141-2142-2143-2144-2145-2146-2147-2148-2149-2150-2151-2152-2153-2154-2155-2156-2157-2158-2159-2160-2161-2162-2163-2164-2165-2166-2167-2168-2169-2170-2171-2172-2173-2174-2175-2176-2177-2178-2179-2180-2181-2182-2183-2184-2185-2186-2187-2188-2189-2190-2191-2192-2193-2194-2195-2196-2197-2198-2199-2200-2201-2202-2203-2204-2205-2206-2207-2208-2209-2210-2211-2212-2213-2214-2215-2216-2217-2218-2219-2220-2221-2222-2223-2224-2225-2226-2227-2228-2229-2230-2231-2232-2233-2234-2235-2236-2237-2238-2239-2240-2241-2242-2243-2244-2245-2246-2247-2248-2249-2250-2251-2252-2253-2254-2255-2256-2257-2258-2259-2260-2261-2262-2263-2264-2265-2266-2267-2268-2269-2270-2271-2272-2273-2274-2275-2276-2277-2278-2279-2280-2281-2282-2283-2284-2285-2286-2287-2288-2289-2290-2291-2292-2293-2294-2295-2296-2297-2298-2299-2300-2301-2302-2303-2304-2305-2306-2307-2308-2309-2310-2311-2312-2313-2314-2315-2316-2317-2318-2319-2320-2321-2322-2323-2324-2325-2326-2327-2328-2329-2330-2331-2332-2333-2334-2335-2336-2337-2338-2339-2340-2341-2342-2343-2344-2345-2346-2347-2348-2349-2350-2351-2352-2353-2354-2355-2356-2357-2358-2359-2360-2361-2362-2363-2364-2365-2366-2367-2368-2369-2370-2371-2372-2373-2374-2375-2376-2377-2378-2379-2380-2381-2382-2383-2384-2385-2386-2387-2388-2389-2390-2391-2392-2393-2394-2395-2396-2397-2398-2399-2400-2401-2402-2403-2404-2405-2406-2407-2408-2409